

A photograph of a woman with blonde hair and large blue earrings, wearing an orange sweater, smiling at a meeting table. She is surrounded by other people, including a man with glasses in the background and a man in a blue shirt on the left. There are laptops and a white cup on the table.

Örebro universitets ÅRSREDOVISNING 2023

INNEHÅLL

Förord	5
Sammanfattning	6
ÅRET SOM GÅTT – ett urval av händelser från 2023	8
Organisation	12
Universitetsstyrelsen.....	12
ÅTERRAPPORTERINGSKRAV enligt regleringsbrev för budgetåret 2023	13
<u>1. FORSKNING</u>	
Ökad forskningsvolym med bibehållen hög kvalitet	15
Kvalitetssäkring av forskning	15
Forskningsetik och forskningsetiska rådet	15
Internationell rankning	16
Vetenskaplig publicering	16
Forskningsfinansiering	17
Jämställdhet vid fördelning av forskningsmedel	18
Forskningsinfrastruktur	19
Utbildning på forskarnivå	20
Strategisk profilering och ökad synlighet	22
Plattform för en hållbar framtid	22
Forskningsprofiler	22
Aktiviteter med inriktning kris och säkerhet	24
Forskningskommunikation	25
<u>2. UTBILDNING</u>	
Hög kvalitet och attraktivitet	29
Kvalitetssäkring av utbildning.....	29
Utbildningsutbud och studentrekrytering	31
Examina	36
Läro- och förskolläro-utbildningar	37
Hälo- och sjukvårdsutbildningar	41
Ingenjör-utbildningar.....	43
Internationalisering och studentutbyte	43
Könsfördelning inom utbildning.....	46
Kostnad per student	46
Disciplinärenden	47
Restaurang- och hotellhögskolan.....	48
Högskolepedagogik i framkant	49
Universitetslektorer med högskolepedagogisk inriktning	49
Pedagogiskt utvecklingsarbete	49
Hållbar utveckling inom utbildning	49
Läro- och studiemiljöer	49

3. EN UTVECKLANDE STUDIE- OCH ARBETSPLATS

Närhet och samarbete.....	51
Ett samlat och koordinerat stöd till utbildning och forskning.....	51
Digitaliserad verksamhetsutveckling.....	52
Framtidens studie- och arbetsplats.....	54
Samverkan med det omgivande samhället	56
Örebro universitet Holding AB	57
Strategisk rekrytering och kompetensutveckling	60
Kompetensförsörjning	60
Övergripande personalstatistik	62
Ledarskap och medarbetarskap	64
Studie- och arbetsmiljö	65
Lika villkor	66
Jämställdhetsintegrering, åtgärder och resultat	66

4. EKONOMISK REDOVISNING OCH FINANSIELLA RAPPORTER

Ekonomisk redovisning	69
Intäkter	69
Kostnader	70
Finansiella intäkter och kostnader.....	70
Anläggningstillgångar	70
ALF-medel.....	70
Myndighetskapital och oförbrukade bidrag	70
Samfinansiering	71
Årsbokslut.....	73
Resultaträkning (tkr).....	73
Balansräkning (tkr)	74
Anslagsredovisning 2023-12-31.....	75
Avgiftsbelagd verksamhet där avgiftsintäkterna disponeras (tkr)	76
Tilläggsupplysningar och noter	77
Resultaträkning (tkr) fördelad på anslags- och bidragsfinansierad verksamhet och avgiftsfinansierade uppdrag.....	87
Redovisning av takbelopp.....	88
Styrelseledamöters och ledande befattningshavares övriga uppdrag och ersättningar...90	

5. INTERN STYRNING OCH KONTROLL

Intern styrning och kontroll vid Örebro universitet	93
God intern miljö en förutsättning för en betryggande intern styrning och kontroll	93
Oegentligheter	95
Universitetets riskanalys och åtgärder för att hantera väsentliga risker	95
Internrevisionens granskning av processen för intern styrning och kontroll	98
Sammanfattande bedömning.....	99
Väsentliga uppgifter.....	100
Styrelsens beslut	102

FÖRORD

Även 2023 påverkades starkt av krig i vårt närområde. Det brutala ryska anfällskriget mot Ukraina fortsatte och Sverige påskyndade återuppbyggnaden av totalförsvaret. Även lärosätena måste bidra med sin kunskap och kompetens. Jag är ordförande för en arbetsgrupp inom SUHF som arbetat med frågan och även diskuterat hur lärosätena själva ska kunna fungera bättre under påfrestningar och kriser. Planering har påbörjats för ett nodbaserat lärosätessamarbete inom kunskapsområden av särskild vikt för totalförsvaret. Örebro universitet har också i nära samarbete med Länsstyrelsen i Örebro län och Mellersta civilområdet utvecklat en uppdragsutbildning i totalförsvarskunskap för offentlig sektor.

Under 2023 kom utbildningsminister Mats Persson på besök för att träffa forskare och ledning och ge bakgrunden till regeringens politiska linje för svensk forskning: ”Excellens, Internationalisering och Innovation”. Excellens är ett svårfångat begrepp, men kan tolkas som en strävan mot högsta möjliga kvalitet. Den föregående regeringen hade som sin politiska linje ”Utbildning i hela landet”. Med läget utanför storstadsregionerna, med utbildning av hög kvalitet och med mycket höga ambitioner för forskningen kan Örebro universitet möta båda dessa förväntningar. Vår innovationsarena och vårt innovationsstödsystem visar universitetets ambition att se till att forskningsresultat och annan kunskap får praktisk tillämpning. Internationalisering har tidigare inte varit universitetets bästa gren. Genom arbetet inom universitetsalliansen NEOLAiA har vi nu fått EU-finansiering till ett projekt för att formera ett Europauniversitet. Örebro universitet leder alliansen och spanska University of Jaén koordinerar projektet med nio europeiska lärosäten.

Forskningen vid universitetet har även under 2023 utvecklats väl, med ökad vetenskaplig publicering och fler externa anslag. Universitetet bibehåller goda placeringar i internationella rankningar genom att vår forskning citeras mycket, det vill säga håller hög kvalitet. Kvalitet i forskningen

är avgörande för framgångsrik samverkan med näringslivet. Under 2023 tecknades strategiska partnerskapsavtal med både Epiroc och SAAB, ett kvitto på att högteknologiska företag värdesätter samverkan med universitetet.

Våra utbildningar håller hög kvalitet, är efterökta och de examinerade studenterna har en snabb etablering på arbetsmarknaden. Fokus är på campusbaserade professionsutbildningar, men under året har vi intensifierat arbetet med fristående kurser för yrkesverksamma.

Positionering och profilering är extra viktigt för ett ungt bredduniversitet. Vi fortsätter att utveckla våra strategiska profilmråden AI och robotik och Mat och hälsa. Örebro universitet har en internationell styrkeposition inom miljökemi, som stärkts ytterligare genom samarbete med framstående forskning inom samhällsvetenskaperna. Under året utvecklades därför ett tredje mångvetenskapligt profilmråde Föroreningar och samhälle. Profilmrådena AI och robotik och Mat och hälsa har även byggt upp särskilda samverkansplattformar för omvärldskontakter.

Forskarkrönikor och annan forskningskommunikation har skapat ökad kunskap i samhället om forskningen och dess förutsättningar, liksom bättre kännedom om Örebro universitet. Till detta bidrar också våra priser i forskningskommunikation som i samverkan med The Hamrin Foundation för första gången delades ut i maj 2023.

Johan Schnürer
Rektor

SAMMANFATTNING

Örebro universitets vision (2023–2027) är att vara ett framstående universitet för en kunskapsbaserad samhällsutveckling. Visionen bygger på tre utvecklingsområden, **Forskning, Utbildning** och **En utvecklande studie- och arbetsplats**, med därtill hörande strategiska mål. Visionen vägleder universitetets prioriteringar för en stark utveckling av forskning och utbildning, med ökad närvaro och synlighet i samhället. Hög kvalitet i både forskning och utbildning är en självklarhet.

Universitetet har sedan augusti 2021 ett **övergripande kvalitetssystem för forskning och utbildning**. Återkommande granskningar av forskning och utbildning är en viktig del av kvalitetssystemet. Universitetet erhöll i början av 2023 resultatet av Universitetskanslersämbetets (UKÄ) granskning av kvalitetssäkringsarbetet inom forskning och utbildning. I den del som avsåg forskning fick universitetet omdömet godkänt och för utbildning erhöles omdömet godkänt, med förbehåll gällande bedömningsområdet student- och doktorandmedverkan. Därutöver mottogs värdefulla rekommendationer för fortsatt kvalitetsutveckling.

I arbetet med att kvalitetssäkra forskningen har universitetet tagit hjälp av **externa granskare i återkommande forskningsutvärderingar**. Inom ramen för dessa utvärderingar har all forskning genomlysts och styrkor, svagheter och utvecklingsmöjligheter identifierats. Med utgångspunkt i den senaste utvärderingen har metoden för forskningsutvärdering formaliserats i universitetets kvalitetssystem för utbildning och forskning.

Kvalitetssystemet omfattar även **interna utbildningsutvärderingar**. Dessa har bidragit till kvalitetsutveckling av utbildningen, både vad gäller förbättringsarbeten inom ramen för de enskilda utbildningarna och i processerna kring utvärderingarna. **Studenterna medverkar i utvärderingsprocessen** genom att de ges möjlighet att delta i skrivandet av självvärderingar och har inflytande över fakultetsnämndernas hantering av utvärderingarna via studentrepresentation i fakultetsnämnderna.

Örebro universitet är ett av nio europeiska lärosäten som ingår i **universitetsalliansen NEOLAiA**. I juli 2023 utsåg EU-kommissionen NEOLAiA till ett så kallat Europauniversitet med beviljad finansiering för ett fyraårigt projekt. Örebro universitet leder alliansen, medan University of Jaén i Spanien koordinerar själva EU-projektet. Unikt för NEOLAiA är att alla delar av universitetet är involverade på olika sätt.

Örebro universitet jobbar strategiskt med att stärka **samhällsrelevanta och kunskapsintensiva forskningsområden**, där samverkan med det omgivande samhället för ömsesidig nytta är en integrerad del och där **hållbarhetsperspektiven genomsyrar verksamheten**. Ett ledningssystem med balans mellan traditionell linjestyrning och kollegiala strukturer ger kraft vid beslut om prioriteringar och ett strategiskt investerat myndighetskapital har bidragit till de senaste årens positiva utveckling.

Universitetets forskning fortsätter att växa vad gäller antal vetenskapliga publikationer och i konkurrens erhållna forskningsmedel. Forskningsvolymen, mätt som förbrukade forskningsmedel, ökade med 7 procent under 2023. Forskning och utbildning på forskarnivå utgjorde 41 procent av universitetets totala omsättning. Andelen forskning fortsätter att öka vid Örebro universitet, i linje med universitetets mål om balans mellan utbildning och forskning.

Universitetets policy för **öppen vetenskaplig publicering** har uppdaterats under året. Det har även tagits fram underlag och rekommendation för universitetets undertecknande av Coalition for Advancing Research Assessment (CoARA). Målet med CoARA är att förändra hur forskning utvärderas och vidga det som idag beaktas vid utvärderingar av forskare och forskningsmiljöer.

Örebro universitet har valt att profilera områden där universitetet har stark forskning, i kombination med stor samhällsrelevans. Fokus är tvärvetenskap i nära samverkan med det omgivande samhället. Lärosätet har tre uttalade profilom-

råden: **AI och robotik, Mat och hälsa, samt Föreningar och samhälle**. Under senare år har universitetet tillsammans med Region Örebro län tagit initiativ till etableringen av samverkansplattformar kopplade till dessa profilområden. Plattformarna fungerar som mötesplatser mellan akademi och det omgivande samhället. De möjliggör för företag och offentlig sektor att få tillgång till den senaste kunskapen, såväl för innovations- och utvecklingsprojekt som för kompetensutveckling. För närvarande finns två etablerade samverkansplattformar, en som utgår från AI och robotik och en som utgår från Mat och hälsa.

Genom utvecklandet av samverkansplattformarna och framgångsrik kommunikation har lärosätet systematiserat förmågan att omsätta kunskap och forskning till praktik. Forskningsresultat vid lärosätet tillgängliggörs och kommuniceras till såväl vetenskapssamhälle som allmänhet.

Örebro universitet är ett **attraktivt lärosäte med högt söktryck** som fokuserar på en hållbar utbildning med hög kvalitet och ett utbildningsutbud som möter samhällets behov. Frågor som rör högskolepedagogisk utveckling och innovativa lärmiljöer har hög prioritet. Universitetet har fortsatt för avsikt att vara ett campusbaserat lärosäte, med fysiska möten över ämnes- och utbildningsgränser som signum. Huvuddelen av utbildningarna vid Örebro universitet bedrivs i programform. Flera av universitetets utbildningar har under flera år varit föremål för riktad utbyggnad i regleringsbrevet. Detta gäller såväl behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildningar (basår), som samhällsbärande utbildningar på grundnivå och avancerad nivå samt kurser för att främja livslångt lärande.

Vid universitetet bedrivs högskolepedagogisk utbildning och utveckling i framkant. Det innebär att universitetet befinner sig vid frontlinjen i viktiga och aktuella frågor som AI i utbildning, digital examination och utveckling av kreativa lärmiljöer. Det betyder också att universitetet strukturerat, systematiskt och strategiskt arbetar för att öka den pedagogiska medvetenheten i organisationen som helhet. Under 2023 har ett särskilt fokus lagts på hur den generativa AI:n har förändrat förutsättningarna för utbildning, både gällande nya möjligheter och utmaningar. Genom att sömlöst integrera forskningsframsteg med ett inkluderande förhållningssätt till utbildning har universitetet inte bara

hållit jämna steg med AI-transformationen, utan också aktivt bidragit till att forma dess utveckling.

I universitetets vision, och som en del av beskrivningen av de strategiska målen under närhet och samarbete, tydliggörs att Örebro universitet inte bara är ett universitet, utan *ett* universitet. Det är **universitetets tre campus som är basen för såväl utbildning som forskning**, med arenor för möten mellan lärare, studenter och administrativ personal. Vid universitetet finns en stark tilltro till att fysisk och organisatorisk närhet underlättar tvär- och mångvetenskapliga samarbeten, inom och mellan fakulteter och institutioner, och mellan administrativa avdelningar och enheter.

Örebro universitetets geografiska läge, som enda lärosäte i regionen, innebär att universitetet aktivt driver den regionala utvecklingen. Det finns därmed starka incitament från regionens olika aktörer att samverka med universitetet som den primära leverantören av utbildning och kompetens. Vid universitetet bedrivs utbildning och forskning inom de flesta utbildnings- och vetenskapsområden. Detta återspeglas i bredden av strategiska samverkanspartners, som Region Örebro län med regional utveckling, innovationssystem och Universitetssjukhuset Örebro, Statistiska Centralbyrån och stora tillverkningsindustrier som Epiroc och Saab.

Universitetets verksamheter står inför olika utmaningar vad gäller **kompetensförsörjning**. Vissa professionsdiscipliner, som ingenjörer, läkare, psykologer och jurister, har en mycket god arbetsmarknad och därmed färre incitament att göra karriär som lärare och forskare inom akademien. Lärosätena konkurrerar dessutom själva om lärare och forskare, inte minst inom områden där det råder stor brist på disputerad kompetens nationellt, något som försvårar rekryteringsläget. Utöver löneläget är forskningsresurser och attraktiva forskningsmiljöer aspekter som är betydelsefulla för valet av lärosäte. Inom verksamhetsstödet har det funnits, och finns också fortsatt utmaningar att kompetensförsörja områden som IT, bibliotek, HR, ekonomi och forskningsstöd.

Örebro universitet redovisar sammantaget **ett underskott för verksamhetsåret 2023**. Inom forskning och utbildning på forskarnivå är resultatet positivt. Det negativa resultatet inom utbildning var budgeterat och beror på strategiska satsningar, en planerad underproduktion av studentvolym och ökade lokalkostnader.

ÅRET SOM GÅTT – ett urval av händelser från 2023

Kort extraträning räddar muskler hos äldre

Korta dagliga träningspass kan ha en stor inverkan på äldres hälsa. Tio minuters extra träning om dagen, som exempelvis långsamma promenader eller lätt trädgårdsarbete, minskar risken för muskelförsvinnning avsevärt. Det visar Jort Veens avhandling i idrottsvetenskap som ingår i forskarskolan Newbreed, en del av den strategiska satsningen Successful ageing vid Örebro universitet.

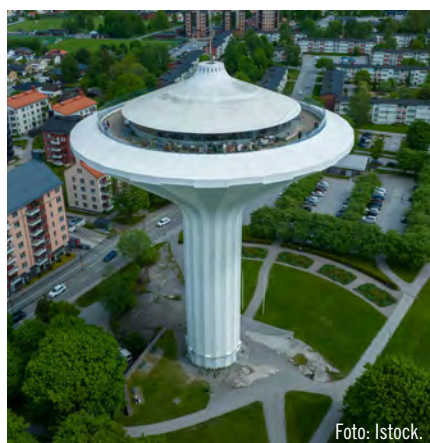
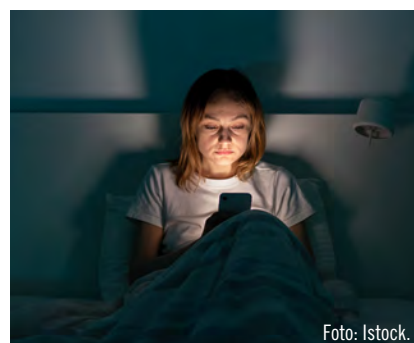
Nytt strategiskt avtal med Epiroc

Örebro universitet och Epiroc Rock Drills AB tecknar ett nytt strategiskt samverkansavtal som ska öka konkurrenskraften och attraktiviteten för båda parter. Samarbetet stärker universitetets forskning och förbättrar utbildningarnas kontakt med näringslivet. För Epiroc innebär det en chans att ta del av forskningsresultat, kompetensutveckla sin personal och locka studenter som tar examen.

Mobiltelefonen hjälper unga att somna

Över hälften av ungdomarna i en ny forskningsstudie använder mobiltelefonen för att skingra negativa tankar när de ska sova. Youtube, musikappar eller sociala medier kan fungera som en distraktion. Att helt ta bort tekniken från sovrummet är kanske inte lösningen för den som har svårt att sova, menar Serena Bauducco, forskare vid Örebro universitet och Flinders universitet i Australien.

AI mäter grönområden i Örebro

Det är ett tidskrävande jobb att undersöka och följa hur grön en stad är. Något som spelar roll både för biologisk mångfald, folkhälsa och hantering av extremväder. Genom ett samarbete mellan AI-forskare vid Örebro universitet och grönplanerare på Örebro kommun kan arbetet nu ske automatiskt med hjälp av AI och data från satelliter.

Utbildningsministern: "Universitetet – en framgångssaga"

Excellens i forskning, internationalisering och innovation är avgörande för Sveriges framtid, enligt utbildningsminister Mats Persson (L) som besöker Örebro universitet i april. "Örebro universitet är en framgångssaga och något man kan känna sig väldigt stolt över", säger Mats Persson.

Forskare prisas för forskningskommunikation

Joakim Larsson, världsledande forskare i antibiotikaresistens och professor i miljöfarmakologi vid Göteborgs universitet, blir den förste att få det nya stora priset för framstående forskningskommunikation på 100 000 kronor. Anna Duberg får priset på 50 000 kronor som går till en forskare verksam vid Örebro universitet för sin ”Dans för hälsa”. Priset har instiftats av Örebro universitet och The Hamrin Foundation.

Foto: Johan Wingborg.

Foto: Martin de la Foi.

Örebro universitet och Saab i nytt samarbete

Örebro universitet och Saab tecknar ett nytt avtal om strategiskt partnerskap. Syftet är att stärka samverkan inom utbildning, forskning och innovation. Förutom samverkansavtalen med Saab och Epiroc har Örebro universitet även avtal med Region Örebro län och SCB.

Mjölmask och musslor ska bli klimatsmart foder

Mellan 50 och 85 procent av klimatutsläppen från fisk, gris, matfågel och ägg i Sverige orsakas av djurfoder. Forskare på Restaurang- och hotellhögskolan vid Örebro universitet ingår i ett projekt som under ledning av Axfoundation och SLU ska hitta framtidens klimatsmarta foder för fågel, fisk och fläsk. Mjölmask och svampprotein uppfödda på avfall och blåmusslor som renar Östersjön är några exempel.

Foto: Region Örebro län.

Foto: Roxen Communication.

EU-uppdrag till Örebroforskare att bekämpa gonorré

Antalet fall av gonorré ökar och den sexuellt överförbara sjukdomen riskerar att bli omöjlig att behandla på grund av antibiotikaresistens. Magnus Unemo, affilierad forskare vid Örebro universitet, och hans forskargrupp har fått i uppdrag av EU:s smittskyddsmyndighet ECDC att leda kampen mot spridningen av sjukdomen och relaterad antibiotikaresistens i de 27 medlemsländerna.

Örebroprofessor tar plats i forskningsberedningen

Amy Loutfi, professor i informationsteknologi vid Örebro universitet, är en av ledamöterna i regeringens nya forskningsberedning. Denna ska ge råd till regeringen inför den kommande forsknings- och innovationspolitiska propositionen som ska vara klar i slutet av 2024.

Örebro universitet del i ett nytt Europauniversitet

Örebro universitet bildar tillsammans med åtta europeiska lärosäten alliansen NEOLAiA. I juni utser EU-kommissionen NEOLAiA till ett så kallat Europauniversitet. ”Vi får ökade möjligheter till strategiska samarbeten med lärosäten i åtta EU-länder”, säger professor Åke Strid, vicerektor för internationalisering och infrastruktur vid Örebro universitet.

NEOLAiA

Lenas idé för ökad hälsa väcker intresse hos socialministern

Som fysioterapeut såg Lena Axelsson Svedell hur ökad rörelse leder till bättre livskvalitet och minskad ångest hos patienter inom psykiatrin. Nu studerar hon sambandet som doktorand samtidigt som hon utvecklar sin modell ”Start your move” inom Social Impact Lab vid Örebro universitet. Idén väckte socialminister Jakob Forssmeds (KD) intresse: ”Det är väldigt spännande, både forskningen och arbetet med att göra det enklare för människor att komma i gång med träning”.

Örebro Studentsångare uppträdde på kungens jubileum

Carl XVI Gustaf firar 50 år på tronen och till banketten på Kungliga slottet hade kungen själv önskat underhållningen: Örebro studentsångare under ledning av Fredrik Berglund, Director Cantorum vid Örebro universitet.

Foto: @orebrouniversitychoir.

Mat och hälsa drar blickarna till regionen

Mat, hälsa och hållbarhet står på programmet när Örebro universitet bjuder in till höstmingel och kickoff för samverkansplattformen Mat och hälsa. ”Satsningen på mat och hälsa skapar verkligen attraktivitet för vår region”, säger Göran Dahlén, näringslivsdirektör i Örebro kommun. Mischa Billing, lektor i måltidskunskap vid Örebro universitet, var kvällens konferencier.

Så blev Karlskogas industri en framgångssaga

Förmågan att utveckla nya produkter av befintlig kunskap och lyckade internationella samarbeten är två faktorer som gjort industrin i Karlskoga innovativ. Men också styrkan av att vara en mindre ort, enligt Cecilia Beckmann, som disputerat i kulturgeografi med en avhandling om Bofors.

Foto: Maria Widar.

Många skyldigheter men inga rättigheter för bonusmamma

De traditionella könsrollerna lever kvar i bonusfamiljerna, där bonusmammor förväntas ta hand om hemmet, laga mat och köpa presenter. Däremot ska de inte sätta gränser eller fatta beslut. Då riskerar de att ses som den elaka styvmamman. Det visar Hanna Samzelius i sin doktorsavhandling i sociologi.

Foto: Terése Classon Sundh.

Linje 14 firar 20 år – och lanserar Barnens universitet

Som nyanländ åttondeklassare var Meimuna Farag en flitig besökare hos Linje 14 på Vival-laskolan i Örebro. Idag är hon koordinatör på Linje 14 och jobbar med att inspirera unga på sex samarbetskolor och fyra fritidsgårdar i kommunen. Under året har Linje 14 firat 20 år och lanserat ”Barnens universitet”, en satsning som ska väcka mellanstadieelevers intresse för vetenskap och studier.

Studentkåren firar 60 år med ett rekord

Året innan Örebro universitet firar 25 år som universitet, firar Örebro studentkår sitt 60-årsjubileum. Det uppmärksammas med en veckolång fest som hyllar årtionden av engagemang, gemenskap och studentliv och avslutas med en bankett. Örebro studentkår kan dessutom glädjas åt det högsta antalet medlemmar sedan kårobligatoriet avskaffades.

Pedagogik med vandrande studenter prisas

Studenter som vandrar runt i klassrummet och skriver på väggarna – för att lära sig programmera. Lärare på Systemvetenskapliga programmet vid Örebro universitet har utvecklat en innovativ metod, walkshop-modellen, för att undervisa. En modell som belönats med Svenska informationssystemakademins pedagogiska pris.

Campus Örebro vinner pris för hållbarhetsarbete

Campus Örebro utses till Årets Citylab-projekt i Sveriges mest prestigefyllda tävling inom hållbart samhällsbyggande. Universitetsområdet utmärker sig därmed som ett campus i framkant. Sweden Green Building Council delar ut priser för att premiera aktörer som arbetar för att sänka klimatavtrycket inom fastighetsbranschen.

Verktyg mot genusbaserat våld inom akademien

En uppsättning konkreta verktyg för att kartlägga, förebygga och åtgärda alla typer av genusbaserat våld vid universitet. Det är resultatet av det treåriga EU-projektet UniSAFE, där genusvetaren Sofia Strid lett den vetenskapliga delen. Forskare från nio länder har kartlagt förekomsten av genusbaserat våld vid 46 lärosäten i 15 länder.

Hennes krönika om forskning blev teater – ”Jätteroligt”

Karin Hedströms forskarkrönika förvandlas till teater på en konferens om statistik. Hon är en av elva forskare vid Örebro universitet som varje vecka turas om att skriva forskarkrönikor som publiceras i Nerikes Allehanda och en rad andra tidningar som ingår i Bonnier News Local.

Foto: Nicke Johansson.

Högtryck i Learning Lab – fler vill ha flexibla lärmiljöer

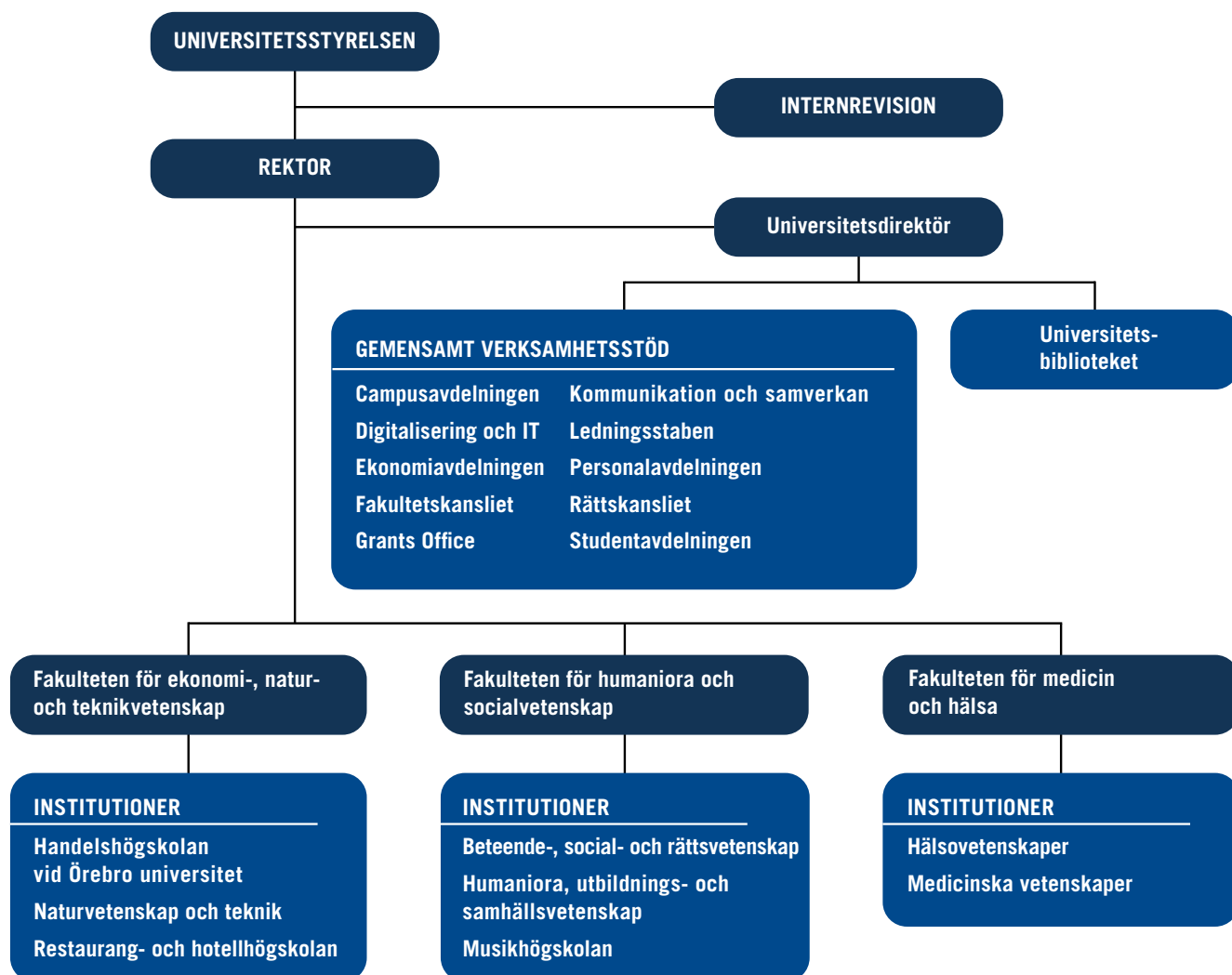
Allt fler lärare – och studenter – efterfrågar flexibla lärmiljöer där studenterna kan ta en mer aktiv roll. Halva tiden har nu gått för projektet Learning Lab, en pedagogisk testmiljö för framtidens lärmiljöer som Akademiska Hus och universitetet driver tillsammans. ”Vi ser att Learning Lab har ökat intresset för nya typer av lärmiljöer och högskolepedagogisk utveckling med rummet som utgångspunkt”, säger Anna-Eva Olsson, koordinator för lärmiljöer vid Örebro universitet.

Lysande konstverk följer rörelse på campus

Izabel Lind Färnstrands skulptur, som ändrar utseende beroende på hur människor rör sig, har tagit plats på campus. Ju mer rörelse, desto mer intensivt blir konstverket. Runt 4 000 sensorer finns utplacerade på campusområdet. De mäter bland annat rörelse, temperatur, ljus och luftfuktighet.

ORGANISATION

Universitetsstyrelsen

Lars Haikola, ordförande
Johan Schnürer, rektor

Företrädare för allmänna intressen

Jonas Albertson
Cissi Billgren Askwall
Kerstin Lindberg Göransson
Sari Ponzer
Oddrun Samdal
Rickard Simonsson
Mats Tysklind

Företrädare för verksamheten

Erik Sjöstedt
Eva Särndahl
Daroon Yassin

Företrädare för de studerande

Clover Jack Giles
Mehdi Mohammed
Anna Olsenius, ordförande Örebro studentkår

ÅTERRAPPORTERINGSKRAV

enligt regleringsbrev för budgetåret 2023

Öppen vetenskap	s. 17
Deltagande i Horisont Europa.....	18–19
Jämställdhet vid fördelning av forskningsmedel	s. 18–19
Jämställdhetsintegrering.....	s. 18–19, 34, 66–67
Utbildningsutbud	s. 31–40, 88
Mål examina inom lärar- och förskolläraexamina.....	s. 38
Mål examina hälso- och sjukvårdsutbildningar.....	s. 42
Antal helårsstudenter på läkarutbildningen	s.39
Utveckling av VFU i lärarytbildningen	s. 37–38
ALF-ersättningens fördelning.....	s. 43, 70–71
Medel hänförliga till EU:s facilitet för återhämtning och resiliens (RRF)	s. 31, 69
Restaurang- och hotellhögskolan i Grythyttan	s. 48, 98
Studieavgifter för tredjelandsstudenter	s. 45–46
Kompletterande utbildning för personer med utländsk utbildning.....	s. 40
Rekryteringsmål för professorer	s. 62–63
Mål för andel biträdande lektorer.....	s. 61–62, 64
Innovationsverksamhet	s. 57–58
Informationssäkerhet	s. 54, 98

Sammanställning av väsentliga uppgifter	s. 100–101
Resultaträkning fördelad på verksamhetsgrenar.....	s. 72
Öförbrukade bidrag	s. 70–71

RESULTATINDIKATORER

Nedan anges några av de nyckeltal som följs upp årligen och som visar universitetets utveckling:

D1:1 Artiklar i Web of Science.....	s. 16
D1:2 Intäkter för forskning (miljoner kronor).....	s. 17
T2:2 Antal helårsstudenter i anslagsfinansierad utbildning.....	s. 32
D2:1 Antal helårsstudenter per utbildningsområde.....	s. 32
T3:4 Universitetets personal, årsarbetskrafter.....	s. 63
Takbelopp i anslagsredovisning	s. 75

Ytterligare resultatindikatorer som är centrala för universitetet finns i Sammanställning av Väsentliga uppgifter s. 100–101

Källor som används i årsredovisningen:

DiVA = Digitala Vetenskapliga Arkivet.
Ladok = Studentdatabasen Ladok.
Primula = Personalsystemet Primula.
SCB = Statistiska centralbyrån.
UHR = Universitets- och högskolerådet.
UKÄ = Universitetskanslersämbetet.
ULV = Utländska lärares vidareutbildning, nationell databas.
Unit4 ERP = Ekonomisystemet Unit4 ERP.
Web of Science = Internationell bibliografisk databas.

1. FORSKNING

Örebro universitets vision, Ett framstående universitet – för en kunskapsbaserad samhällsutveckling, har **Forskning** som ett av sina tre utvecklingsområden. Området har två strategiska mål:

- Ökad forskningsvolym med bibehållen hög kvalitet.
- Strategisk profilering och ökad synlighet.

Ökad forskningsvolym med bibehållen hög kvalitet

Visionen avspeglas i prioriteringar och vägval, och styr mot en stark utveckling av universitetets forskning. Hög kvalitet är en självklarhet inom forskningen, samverkan med det omgivande samhället för ömsesidig nytta är en integrerad del och hållbarhetsperspektiven genomsyrar verksamheten. Ett ledningssystem med balans mellan linjestyrning och kollegiala strukturer ger kraft vid beslut om prioriteringar. Strategiska satsningar, med hjälp av myndighetskapitalet, har bidragit till de senaste årens positiva utveckling. De forskningsutvärderingar som genomförts åren 2010, 2015 och 2020 har spelat en viktig roll i kvalitetsarbetet.

Kvalitetssäkring av forskning

Återkommande granskningar av forskningen vid Örebro universitet är en viktig del av lärosätets kvalitetssystem. Universitetet har sedan augusti 2021 ett övergripande kvalitetssystem där kvalitetssäkring av forskning har integrerats med en reviderad version av kvalitetssystemet för utbildning.

För att kvalitetssäkra forskningen har universitetet tagit hjälp av externa granskare i återkommande forskningsutvärderingar. Inom ramen för dessa utvärderingar har all forskning genomlysts och styrkor, svagheter och utvecklingsmöjligheter identifierats. Den för lärosätet tredje och senaste forskningsutvärderingen, ORU2020, avslutades i juni 2021. Med utgångspunkt i ORU2020 har metoden för forskningsutvärdering formaliserats i universitetets kvalitetssystem för utbildning och forskning och kommer fortsatt att bygga på:

- kvantitativa och kvalitativa underlag,
- självvärderingar från utvärderingsenheter,
- bedömningar och rekommendationer från externa granskare,
- platsbesök för dialoger mellan de externa bedömarna, forskare och ledning, samt en skriftlig bedömningsrapport.

Under 2022 granskades universitetets kvalitets-säkringsarbete av utbildning och forskning inom ramen för Universitetskanslersämbetets (UKÄ) lärosätessgranskning. I den del som avsåg kvalitetssäkring av forskning fick Örebro universitet, i början av 2023 förutom omdömet godkänt, även värdefulla rekommendationer om hur kvalitetsarbetet fortsatt kan utvecklas. Utöver en handlingsplan för att tillvarata dessa rekommendationer kommer de att finnas med som inspel till den forskningsutvärdering som ska genomföras under 2025.

Forskningsetik och forskningsetiska rådet

Fakulteterna har tagit fram handlingsplaner för arbetet med forskningsetik och god forsknings-sed utifrån universitetsledningens uppdrag om att stärka det kollegiala stödet för forskningsetik och god forsknings-sed till forskare och doktorander. I detta arbete har också seminarium, workshops och utbildningar genomförts.

Sedan 2019 finns vid universitetet ett forsknings-etiskt råd med följande uppdrag:

- hantera anmälan om oredlighet och avvikelse från god sed i forskning,
- vara rådgivande till fakultetsledningarna angående forskningsetiska frågor, samt
- bevaka och analysera omvärlden vad gäller forskningsetiska aspekter samt ge strategiska råd till universitetet och fakulteterna.

Under 2023 har ett ärende anmälts till forskningsetiska rådet. En forskningsledare anmälde sig själv för en möjlig bristfällig hantering av etikprövningstillståndet. Rådets utredning av ärendet visade att bristen var av ringa betydelse och att den inte stred mot aktuell lagstiftning. Som åtgärd skickades en rättelse till en tidskrift och ett uppföljande samtal mellan rådet och forskningsledaren har ägt rum. Därmed har ärendet avslutats.

Internationell ranking

Örebro universitet har under flera år haft framstående placeringar på rankingslistor. Den främsta anledningen till den höga rankingen är att vetenskapliga artiklar skrivna av universitetets forskare i stor utsträckning har citerats av andra forskare, och därmed fått internationellt genomslag. I den senaste rankingen från Times Higher Education (THE), som publicerades i oktober 2023, placerar sig Örebro universitet i intervallet 601–800. För att inkluderas i denna ranking ska två grundkriterier vara uppfyllda. Lärosätet måste dels bedriva utbildning på grundnivå, dels ha en publicering om minst 1 000 artiklar under den närmast föregående femårsperioden. Av världens cirka 20 000 lärosäten uppfyllde 1 904 dessa kriterier under 2023. Placeringen i intervallet 601–800 är sämre än föregående år, då placeringen låg i intervallet 401–500. Anledningen till förändringen beror framför allt på att THE-metodiken har förändrats, både vad gäller vad som mäts och hur dessa parametrar viktas. Dessutom har antalet lärosäten som bedöms ökat från år till år.

Under 2023 placerade sig Örebro universitet i intervallet 701–800 bland lärosäten på Academic Ranking of World Universities (ARWU). Förutom rankingen på universitetsnivå, sammanställs ARWU också för olika akademiska discipliner. Dessa rankingar tar hänsyn till bland annat citeringar, publiceringar och internationella samarbeten samt kräver ett visst antal publikationer. Under 2023 hade Örebro universitet sin högsta placering på dessa ämnesrankingarna inom omvårdnad, som placerade sig i intervallet 101–150.

Örebro universitet har sedan 2020 också uppnått tillräckligt antal vetenskapliga publikationer för att inkluderas i CWTS Leiden Ranking, en global universitetsranking som uteslutande baseras på bibliometriska indikatorer och som möjliggör eget val av indikatorer för jämförelser mellan lärosäten.

Vetenskaplig publicering

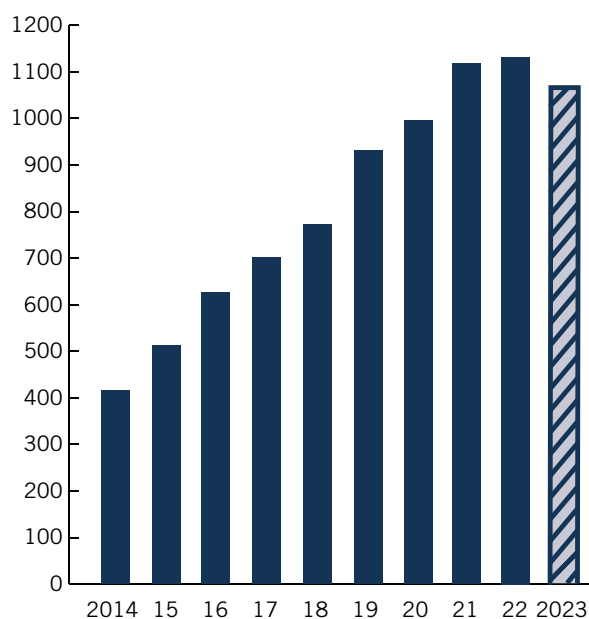
Statistiken från universitetets egen databas DiVA visar på ett ökat antal publicerade tidskriftsartiklar av forskare från Örebro universitet under 2023 jämfört med föregående år. Antalet publicerade böcker, kapitel i böcker och rapporter minskar något, men förklaringen till detta kan vara att registreringen av dessa i hög grad är manuell och att det därför finns en viss fördröjning (tabell 1:1).

Data från Web of Science Core Collection visar på en liten minskning av antalet publicerade artiklar, men även detta kan bero på en fördröjning i indexeringen, dvs. att alla artiklar med utgivningsår 2023 ännu inte hunnit bli indexerade (diagram 1:1).

Universitetets andel av publikationer med minst en svensk författare i Web of Science fortsätter att stiga. År 2023 stod forskare från Örebro universitet för 2,8 procent av alla svenskaffilierade publikationer i databasen, att jämföra med 2,7 procent 2022.

Diagram 1:1 Artiklar i Web of Science¹⁾

Källa: Web of Science och DiVA²⁾

1) Informationen är uttagen 2024-01-24. Uppgifterna för 2023 är ofullständiga, fler artiklar tillkommer under 2024. Siffror för tidigare år har korrigerats.

2) Till artiklar räknas dokumenttyperna Artikel i tidskrift, Artikel, forskningsöversikt och Konferensbidrag med publicerat paper som är indexerade i Web of Science.

Tabell 1:1 Vetenskaplig publicering¹⁾

Källa: Web of Science och DiVA

	2023	2022	2021
Artiklar ²⁾	1 071	1 132	1 118
Artiklar i DiVA ³⁾	1 287	1 266	1 237
Böcker	13	20	23
Kapitel	105	112	137
Rapporter	21	51	38

Uppgifterna för 2023 är ofullständiga, fler artiklar kommer att tillkomma. Siffror för tidigare år har korrigerats.

1) Uppgifterna är hämtade från DiVA Örebro 2024-01-24.

2) Se not 2 i diagram 1:1.

3) Till artiklar räknas dokumenttyperna Artikel i tidskrift, Artikel, forskningsöversikt och Konferensbidrag med publicerat paper som genomgått peer review.

Under 2023 har universitetet finansierat publicering med öppen tillgång för 338 artiklar och 3 bokkapitel med hjälp av de avtal och den fond som beskrivs i avsnittet Öppen vetenskap. Av de artiklar som publicerats av forskare vid Örebro universitet under 2023, och som indexerats i Web of Science Core Collection, är 84 procent publicerade med öppen tillgång. I DiVA är motsvarande siffra 69 procent, men då ingår utöver artiklar i tidskrifter även andra forskningspublikationer som böcker och bokkapitel. Möjligheterna att publicera dessa med öppen tillgång är mer begränsade än för artiklar, då möjligheten att betala en författaravgift för öppen publicering av bok eller enstaka bokkapitel inte alltid finns.

Altmetri har blivit ett viktigt komplement till den traditionella bibliometrin eftersom den kan visa vilket direktgenomslag forskningen har i samhället i stort, utanför den rent vetenskapliga sfären. Data från databasen Altmetric Explorer visar att forskning från Örebro universitet under 2023 har omnämnts drygt 20 000 gånger i nyhetsmedier, patent, policydokument och sociala medier över hela världen. Bland de forskningspublikationer som under 2023 fått störst genomslag återfinns bland annat artiklar om medelhavsdieten, hypokondri och en kohortstudie om koppling mellan betablockerare och psykiatriska tillstånd.

Baserat på kostnaden för hela verksamhetsgrenen forskning och forskarutbildning är kostnaden per referegranskad vetenskaplig publikation, indexerad i Web of Science, ungefär 646 000 kronor. Se vidare tabell Väsentliga uppgifter i avsnittet Intern styrning och kontroll.

Öppen vetenskap

Under 2023 har universitetet fortsatt aktivt deltagit i olika nätverk och samarbeten som är kopplade till öppen vetenskap kring forskningsdata och vetenskaplig publicering. Andra delar av öppen vetenskap, såsom öppna lärresurser och öppen källkod, har under året lyfts nationellt, bland annat vid seminarier och workshops arrangerade av Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) och olika expertnätverk. Därutöver beskrivs dessa områden som viktiga i de kommande nationella riktlinjerna för öppen vetenskap som Kungliga biblioteket ansvarar för.

Universitetets policy för öppen vetenskaplig publicering har uppdaterats under året. Det har

även tagits fram underlag och rekommendation för universitetets undertecknande av Coalition for Advancing Research Assessment (CoARA). Målet med CoARA är att förändra hur forskning utvärderas och vidga det som beaktas i utvärderingar av forskare och forskningsinstitut. I och med universitetets medverkan i NEOLAiA (se vidare under Internationalisering inom forskningen), skapas även en arena för ett europeiskt nätverk som kan samverka kring öppen vetenskap, då ett av arbetspaketerna inom alliansen handlar om detta.

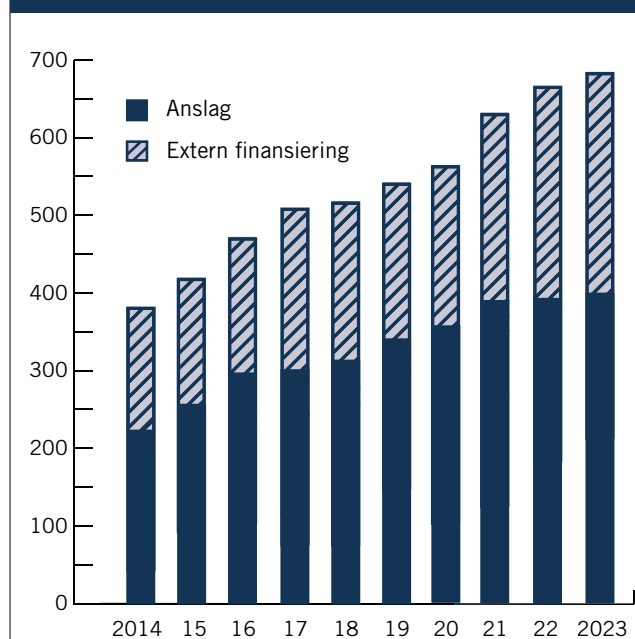
Universitetet är anslutet till ett urval av de avtal för publicering med öppen tillgång som förhandlats fram, gemensamt med andra lärosäten och myndigheter, inom ramen för det så kallade Bibsamkonsortiet. Som komplement har universitetet avsatt medel i en fond för de forskare som publicerar sig i tidskrifter som inte ingår i något av dessa avtal. Universitetet rapporterar kostnader som är kopplade till publicering med öppen tillgång till den nationella databasen Open APC Sweden.

Forskningsfinansiering

De totala forskningsintäkterna uppgick 2023 till drygt 695 miljoner kronor (inklusive finansiella intäkter), vilket är en ökning med 27 miljoner kronor (4 procent) jämfört med 2022, se diagram 1:2.

Diagram 1:2 Intäkter för forskning (miljoner kronor)

Källa: Unit4 ERP

Från och med 2015 erhåller universitetet så kallade ALF-medel vilka hanteras som anslagsmedel i redovisningen. Därav ökningen av forskningsanslag i diagrammet.

Universitetets anslagsintäkter för forskning (inklusive ALF-medel för klinisk forskning) ökade från 393 miljoner kronor 2022 till 398 miljoner kronor 2023. Under året ökade universitetets myndighetskapital för forskning med nära 3 miljoner kronor. Bidragsintäkterna ökade sammanlagt med 10 miljoner, motsvarande 4 procent, till 250 miljoner kronor. Även avgiftsintäkterna ökade under 2023 med 13 procent jämfört med föregående år, till 37 miljoner kronor. Den totala förbrukningen av bidrag och avgifter ökade från 2022 års förbrukning på 274 miljoner kronor till 288 miljoner kronor under 2023.

På den övergripande nivån fortsätter forskningsverksamheten att öka. Forskningsvolymen i form av förbrukade forskningsmedel ökade med 7 procent under 2023. Forskning och utbildning på forskarnivå utgjorde 41 procent av universitetets totala omsättning, vilket är oförändrat jämfört med 2022 och beror framför allt på att intäkterna till forskning ökat. Andelen forskning vid Örebro universitet ökar långsiktigt, vilket är i linje med universitetets mål om balans mellan utbildning och forskning.

Extern forskningsfinansiering

En av universitetets prioriteringar för fortsatt ökning av forskningsvolymen är att öka den externa forskningsfinansieringen, bland annat genom att öka antalet ansökningar och höja kvaliteten på ansökningarna. Särskild uppmärksamhet riktas mot ett antal forskningsfinansiärer: Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling (KK-stiftelsen), Vetenskapsrådet (VR), Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas), Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte), Verket för innovationssystem (Vinnova) samt EUs ramprogram. Under 2023 har Örebro universitet beviljats ett stort antal externfinansierade forskningsprojekt. Nedan exemplifieras detta med tre större projekt som påtagligt kommer att stärka lärosätets verksamhet.

Forskningsprofilen Rosetta, som leds av Robert Brummer, professor vid Örebro universitet, beviljades 48 miljoner kronor från KK-stiftelsen. Projektet, vars mål är att hitta mätbara biomarkörer för att identifiera vad som är rätt kost för enskilda individer, kommer att vara en viktig beståndsdel av universitetets profilmråde Mat och hälsa (se vidare under Forskningsprofiler).

Universitetet arbetar aktivt för ökat deltagande i Horisont Europa, bland annat genom ett dedikerat stöd vid Grants Office för ansökningar kopplade till EUs ramprogram. Detta sker via sammanställningar och utskick till relevanta forskare av ansökningsmöjligheter, genom anordnande av seminarier och coachande verksamhet samt vid behov ansökningsstöd för att möjliggöra formering av konsortier och utarbetandet av större ansökningar. Ett stort nytt projekt inom Horisont Europa leds av professor Tuulia Hyötyläinen och ingår i profilmrådet Föröreningar och samhälle (se vidare under Forskningsprofiler i avsnittet Strategisk profilering och ökad synlighet). Projektet ska undersöka om det finns ett samband mellan exponering av hormonstörande kemikalier och fettlever samt vilka mekanismer som i sådana fall ligger bakom detta. Projektet har en budget på 78 miljoner kronor, varav Örebro universitets andel är 18 miljoner kronor.

Det tredje exemplet på projekt som beviljats medel 2023 är att Örebro universitet nu är en del av EU-kommissionens satsning på Europauniversitet. Alliansen NEOLAiA har en budget på drygt 140 miljoner kronor, varav Örebro universitets andel är närmare 25 miljoner kronor. Detta ger ökade möjligheter till strategisk forskningssamverkan med lärosäten i åtta EU-länder.

Universitetet har sökt och beviljats medel enligt tabell 1:2. För de svenska finansiärerna inkluderar endast ansökningar där Örebro universitet är huvudman. Dessutom inväntas beslut om ansökningar: Vetenskapsrådet 7, Forte 7, Formas 3, KK-stiftelsen 14 och Horisont Europa 25. Antalet beviljade ansökningar inskickade 2023 kan således förändras. Vad gäller antalet beviljade ansökningar i relation till inskickade ansökningar är beviljandegraden något lägre i år än föregående år. Detta speglar inte nödvändigtvis storleken på beviljade medel i kronor. Förbrukade bidragsmedel ökade även under 2023.

Jämställdhet vid fördelning av forskningsmedel

I syfte att främja processer som möjliggör en jämställd fördelning av forskningsmedel, fattades under 2022 beslut om att erbjuda universitetets personal utbildning om könsbias vid beslutsprocesser. I linje med beslutet, som är en del av de mål och aktiviteter som presenteras i Inriktning och handlingsplan för arbetet med jäm-

ställdhetsintegrering och lika villkor på Örebro universitet för 2023–2025, genomfördes under 2023 utbildningen med ett hundratal medarbetare vid universitetet.

Utbildningen är i linje med Horisont Europas krav om en Gender Equality Plan (GEP). I GEP åläggs universitetet att tillhandahålla utbildning om könsbias till personal, samt rekommenderas att fokusera på könsbalans i ledarskap och beslutsfattande, liksom könsbalans i rekrytering och karriärmöjligheter. Utbildningen förväntas över tid bidra till en jämnare könsbalans inom ett flertal områden, såsom medelsfördelning, rekrytering, utnämningar och bedömaregrupper.

Universitetet har tidigare identifierat svårigheter med att erhålla komplett könsuppdelad statistik över medelsfördelningen, då medel kan riktas antingen till enskilda forskare eller till grupper av forskare, till exempel i ämnen eller forskningsmiljöer. Fakultetsnämnderna beaktar jämställdhet vid fördelning av medel genom att säkerställa att kriterier i samband med utlysningar som vänder sig direkt till enskilda forskare är inkluderande för båda könen, samt att könsfördelningen för beviljade anslag inte avviker i relation till de sökande. Andelen forskningsmedel som fördelas direkt till individers forskningstid följs upp utifrån andel som går till kvinnor respektive män. För att åtgärda den ojämlikhet i finansieringsvillkor som har konstaterats mellan befordrade och rekryterade professorer, där kvinnor missgynnas, har en av fakulteterna tidigare beslutat att finansieringsmodellen ska vara densamma för samtliga framtida anställda professorer.

Forskningsinfrastruktur

Universitetet gör sedan 2017 omfattande investeringar i såväl forskningsutrustning, i form av instrument och apparatur, som i hantering av forskningsdata. I satsningarna inbegrips lagringsyta för stora dataset i form av anskaffning, tillgång, prenumeration, egen etablering av databaser, där vissa typer av mjukvara kan ingå, samt arbetstid för specialister inom datahantering. Som en förstärkning av dessa infrastruktursatsningar har även forskningsdatorådgivare anställts vid de tre fakulteterna. För några av dessa satsningar har beslut om förlängd förbrukningstid beviljats under året, då rekrytering och uppstart av projekt i många fall fördröjts på grund av pandemiåren 2020–2022. Förutom universitetets egen forskningsinfrastruktur har forskarna tillgång till infrastruktur via nationella och internationella avtal och samarbeten. Örebro universitet ingår till exempel i arbetet med att etablera en europeisk infrastruktur för Environmental exposure assessment and human exposome (EIRENE RI), med en totalbudget på drygt 140 miljoner kronor fram till 2027. Intentionen är att infrastrukturen ska implementeras år 2026 och vara fullt utbyggd år 2031. Satsningen är mycket betydelsefull för profilmrådet Föroreningar och samhälle. För att etablera Örebro universitet som en trovärdig och stark aktör i den svenska infrastrukturen fattades under 2023 beslut om att förstärka och stabilisera lärosätets satsning över tid med teknisk och administrativ ledning av laboratorieverksamhet och samordning mellan forskningsområden.

Att Örebro universitet har anställt forskningsdatorådgivare har uppmärksammats av andra läro-

Tabell 1:2 Ansökningar forskningsprojekt, för ett urval finansiärer

Källa: Grants Office, Örebro universitet

Finansiär ¹⁾	2023		2022		2021	
	Ansökningar	Beviljade	Ansökningar	Beviljade	Ansökningar	Beviljade
FORMAS	32	3	40	2	37	8
FORTE	59	7	30	4	30	5
Horisont Europa	39	5	35	4	32	5
KK-stiftelsen ²⁾	18	3	32	14	8	10
Vetenskapsrådet	86	9	92	18	74	12
Vinnova	5	3	16	8	36	14
Totalt	239	30	245	50	217	54

1) Informationen kan inte presenteras könsnedbruten.

2) På grund av handläggningstid kan antalet beviljade projekt ett enskilt år överstiga antalet ansökningar.

säten. Vid vårens nätverksträff inom ramen för Svensk nationell datatjänst (SND), presenterades arbetet bakom och rollen som forskningsdatarådgivare. Presentationen gjordes tillsammans med Stockholms universitet och Kungliga Tekniska högskolan (KTH).

Utbildning på forskarnivå

Forskarhandledarutbildningen har utvecklats under året för att med större kontinuitet ta upp frågor som rör jämställdhet och maktstrukturer inom utbildningen på forskarnivå. Det handlar om inslag som direkt behandlar jämställdhetsfrågor, hållbar utveckling och strukturell sexism inom akademien, men också inslag av kommunikation, biträdande handledarskap, karriärvägar och tidigare doktoranderfarenheter. Konkret handlar det om att motarbeta en förväntan om könsstereotypa studieval och karriärvägar och arbeta för breddad rekrytering och förbättrad genomströmning.

Örebro universitet har under året haft 511 registrerade doktorander inom utbildning på forskarnivå. Andelen kvinnor i forskarutbildningen fortsätter att öka, till 58 procent under 2023. Universitetets största forskarutbildningsämne är medicinsk vetenskap, med totalt 271 doktorander. Flest doktorander inom det naturvetenskapliga området finns inom ämnet datavetenskap, med 46 stycken. Inom humaniora och samhällsvetenskap har ämnet pedagogik flest doktorander, 18 stycken. Vid årets slut hade universitetet 147 doktorander med doktorandanställning, vilket är två doktorander fler än föregående år. Av universitetets totala antal registrerade doktorander har 30 procent denna anställningsform. Av alla med doktorandanställning under året var 59 procent kvinnor. Majoriteten av universitetets doktorander har sin anställning utanför högskolesektorn, företrädesvis inom hälso- och sjukvården.

Under året antog universitetet totalt 57 nya doktorander till utbildning på forskarnivå, vilket är 17 doktorander färre än 2022 (se tabell Väsentliga uppgifter i avsnittet Intern styrning och kontroll). Bland nyantagna doktorander var 65 procent kvinnor. Liksom tidigare år antog universitetet flest nya doktorander inom vetenskapsområdet medicin, 29 stycken, följt av 20 doktorander inom humaniora och samhällsvetenskap. Inom naturvetenskap antogs åtta nya doktorander.

Inom vetenskapsområdet teknik antogs inga nya doktorander. Flest nyantagna doktorander ses i likhet med tidigare år inom forskarutbildningsämnet medicinsk vetenskap. En anledning till den minskade doktorandantagningen är att Region Örebro län, som arbetsgivare för majoriteten av universitetets externfinansierade doktorander, kommit att se över sina finansieringsformer. Man har under året varit mer återhållsam än tidigare med att utfärda finansieringsintyg för presumtiva doktorander.

Fakulteten för ekonomi, natur- och teknikvetenskap har under året fokuserat mycket på forskarutbildningen. Fakultetsnämnden har fastställt en fördelningsmodell för fakultetsfinansiering av doktorander. Modellen syftar till att långsiktigt stärka och säkerställa kvalitet i samtliga av fakultetens forskarutbildningsämnen. Detta sker genom att erbjuda en flexibilitet i fakultetsfinansieringen som betyder att den kan användas för finansiering av en doktorand eller som medfinansiering vid doktorandanställning. Vidare har fakulteten under året infört ett nytt uppdrag, benämnt Mentor för forskarutbildning, som en oberoende part för doktorander att samtala med och få stöd av i frågor relaterade till forskarutbildningen. Detta har varit mycket uppskattat av både doktorander och handledare. Under året har även en doktorandundersökning genomförts, med ett fokus på doktorandernas studiesociala miljö. Detta är andra gången undersökningen genomförts; första gången var 2019. Årets resultat kommer att rapporteras i början av 2024. Dekan har fortsatt dialoger med doktorander i samband med disputation för att diskutera deras forskning och fånga upp erfarenheter av utbildningen. Dessa möten är mycket uppskattade av doktorander, handledare och, inte minst, av fakultetens dekan, som genom detta får ökad insyn i forskarutbildningen och doktorandernas forskning.

Fakulteten för humaniora och socialvetenskap har under året ytterligare utvecklat kvalitetsavstämningen av forskarutbildningsämnen. Avstämningen sker numera, förutom inför antagning av fakultetsfinansierade doktorander, minst vartannat år och tar på så vis även hänsyn till antagning av doktorander med annan finansiering. Fakultetens doktorandprogram är nu en etablerad del av fakultetens verksamhet med generiska kurser och arrangemang av forskningsinternat för samtliga doktorander.

Internatet för nyantagna doktorander utgör en uppskattad introduktion till forskarutbildningen och tillför en ämnesöverskridande social dimension. Vidare har fakulteten antagit doktorander inom den interdisciplinära forskarskolan, MIDVärld, med stöd från Vetenskapsrådet, den mång- och transdisciplinära forskarskolan WATCH, med stöd från FORMAS, samt inom AI-forskningsprogrammet WASP. Tillsammans med de fakultetsfinansierade doktoranderna genererar detta en större kritisk massa av doktorander inom fakulteten, vilket i sin tur bidrar till att förbättra deras studiemiljö.

Fakulteten för medicin och hälsa har under det gångna året inrättat en beredande kommitté för utbildning på forskarnivå, bestående av nyckelpersoner inom utbildningen på denna nivå. Kommittén har bland annat utarbetat förslag till riktlinjer för fakultetens samtliga forskarutbildningsämnen, inklusive nya former för licentiatseminarier. Därtill har kommittén påbörjat en utvärdering av en ny obligatorisk seminarieform inför doktorandantagning. Vidare har fakulteten infört digitala flöden för handläggning och beslut i disputationssärenden, ett tidsbesparande arbete som bidragit till ökad effektivitet. I enlighet med universitetets kvalitetsystem för forskning och utbildning genomfördes under våren en kvalitetsdialog om utbildning på forskarnivå. Utifrån önskemål vid dialogen bjöd fakulteten senare under året in till ett gemensamt möte för informationsspridning och dialog avseende utbildningen på forskarnivå. Mötet rönt stor uppskattning och kommer framgent att hållas med regelbundenhet. Fakulteten har även genomfört en andra omgång av Doktorandundersökningen, i syfte att kartlägga hur fakultetens doktorander upplever sin utbildning inom centrala områden, såsom handledning, arbetsmiljö och stöd samt tiden efter examen. Senast undersökningen genomfördes var år 2020. Resultatet från 2023 kommer att analyseras och rapporteras under våren 2024.

Forscarskolor inom Successful Ageing

Inom den universitetsövergripande satsningen Successful Ageing finns två tvärvetenskapliga forskarskolor, Successful Ageing och den EU-medfinansierade Newbreed, vilka startade 2016 respektive 2018. Dessa forskarskolor syftar till att med insatser från olika discipliner öka den vetenskapliga kunskapen om åldrande. Satsningen omfattade från början 34 doktorander, fördelade över ett flertal ämnen inom de tre fakulteterna. Vetenskapliga antologier, avhandlingar och ett stort antal vetenskapliga artiklar har publicerats inom ramen för de båda forskarskolorna. De sista doktoranderna förväntas disputera under 2024. Mellan fakulteterna pågår nu ett samarbete för att skapa en centrumbildning för vidareutveckling och konsolidering av äldreforskningen utifrån forskarskolornas verksamhet och övrig forskning vid lärosätet. Forskningsansökningar i syfte att finansiera flervetenskapliga forskningsprogram och projekt inom området har också skrivits.

Examina och effektivitet

År 2023 utfärdade Örebro universitet totalt 46 examina inom utbildning på forskarnivå, 17 examina färre än föregående år. Av det totala antalet utfärdade examina togs 61 procent ut av kvinnor (se tabell Väsentliga uppgifter i avsnittet Intern styrning och kontroll). För doktorander som under året avlagt en doktorsexamen är medianvärdet för bruttostudietiden 6,0 år. I likhet med tidigare år bedriver en majoritet av universitetets doktorander sina forskarstudier på deltid, vilket förklarar den relativt långa bruttostudietiden. Medianvärdet för doktoranders nettostudietid under året motsvaras av 4,4 år och doktorandernas medelaktivitet i forskarutbildningen ligger på drygt 61 procent, vilket är en procentenhet högre än 2022. Detta innebär 274 heltidsekvivalenter inom forskarutbildningen.

Strategisk profilering och ökad synlighet

Örebro universitet arbetar strategiskt med att stärka samhällsrelevanta och kunskapsintensiva forskningsområden. Forskningsresultat vid lärosätet tillgängliggörs och kommuniceras till såväl vetenskapssamhälle som allmänhet, både för profilering och ökad synlighet för universitetet, men framför allt för en kunskapsbaserad samhällsutveckling. Goda samarbeten över ämnesgränser och samverkan med näringsliv, offentlig sektor och civilsamhälle är grunden för att identifiera och finna lösningar på samhällsutmaningar. Genom utvecklandet av särskilda samverkansplattformar och strategisk kommunikation har lärosätet framgångsrikt systematiserat förmågan att omsätta kunskap och forskning till praktik.

Plattform för en hållbar framtid

Universitetets Plattform för en hållbar framtid (Platform for a Sustainable Future, PSF) har i uppdrag att möjliggöra och koordinera tvärvetenskapliga forskningssamarbeten, utbildning och samverkan med fokus på visionen om en hållbar framtid, behovet av transformativ förändring och mångvetenskapligt arbete. PSF:s verksamhet leds av en operativ styrgrupp med en ordförande som rapporterar direkt till rektor.

Ett exempel på arbetet med att integrera frågorna i utbildningen på forskarnivå under det gångna året är den nya modul med fokus på hållbar utveckling som fakulteten för medicin och hälsa har tagit fram. Modulen är obligatorisk och ingår i fakultetens introducerande forskarutbildningskurs som alla nya doktorander genomgår. Den är ett exempel på hur hållbarhetsfrågor kan integreras inom utbildning på forskarnivå på ett effektivt sätt.

PSF har direkt medverkat till identifieringen och utvecklingen av ett forskningsfokus och projekt som inkluderar flera ämnesområden vid universitetet och samarbeten med det omgivande samhället. I november hölls även den forskningskonferens som arrangeras vartannat år. Årets titel var *Changing the way we do research together*, med presentationer av forskare från hela universitetet.

Som exempel på PSF:s arbete med samverkan kan dels arbetet med Biosfärinitiativet Hjälmarens sjösänkingslandskap nämnas, dels arbetet med att grunda en Paneuropeisk think-tank med fokus på planetär hälsa: Single Planet Research and Environment Research Agenda. Dess syfte är att möjliggöra europeiska forskningssamarbeten och att påverka EU-kommissionens framtida forskningsutlysningar genom att synliggöra viktiga områden där forskning behövs för att utveckla ny kritisk kunskap.

PSF utgör sedan etableringen 2022 ett verktyg för arbetet med de hållbarhetsutmaningar som lärosätet möter inom forskning, utbildning, samverkan och som myndighet. Detta kräver ett stort mått av interaktion mellan lärosätets olika delar. Formerna för denna interaktion har etablerats under 2023 med syftet att skapa effektiv koordinering i ett komplext sammanhang.

Forskningsprofiler

Örebro universitet har valt att profilera områden där universitetet har särskilt stark forskning, med betydande volym och stor samhällsrelevans. Fokus är tvärvetenskap i nära samverkan med det omgivande samhället. Delar av universitetets myndighetskapt har sedan 2016 använts för att accelerera utvecklingen och etableringen av forskning genom strategiska satsningar. Detta har medfört att lärosätet 2023 har tre uttalade profilmråden. De två mest etablerade är AI och robotik samt Mat och hälsa. För dessa profilmråden har lärosätet sedan tidigare inrättat särskilda vicerektorsuppdrag, där professorer leder det vetenskapliga arbetet och driver utvecklingen inom respektive område. Universitetet arbetar på flera sätt med att skapa förutsättningar och underlätta samverkan inom forskning och utbildning. Under senare år har universitetet tillsammans med Region Örebro län tagit initiativ till etableringen av samverkansplattformar kopplade till lärosätets profilmråden. Dessa plattformar fungerar som en mötesplats mellan akademi och det omgivande samhället och gör det möjligt för företag och offentlig sektor att få tillgång till den senaste kunskapen, både

för innovations- och utvecklingsprojekt, samt för kompetensutveckling. För närvarande finns två etablerade plattformar, en som utgår från AI och robotik och en som utgår från Mat och hälsa.

Profilmrådet AI och robotik bygger på stark forskning och utbildning inom artificiell intelligens och robotik, med ett stort och växande antal samarbeten med både universitet och företag. Centrum för tillämpade autonoma sensorsystem (AASS) vid Örebro universitet, grundat 1998, är ett internationellt erkänt forskningscenter som forskar om autonoma system med fokus på perceptuella och kognitiva förmågor. De rekryteringar, oftast internationella, som lärosätet får möjliggör att genomföra inom Wallenberg AI, Autonomous Systems and Software Program (WASP-programmen) är en tydlig kvalitetsstämpel. Under 2023 disputerade den första doktorn vid Örebro universitet inom WASP med avhandlingen ”Robot skill acquisition through prior-conditioned reinforcement learning”. Under året har även ett internationellt nätverk, koordinerat av Örebro universitet, formerats utifrån att mänskliga behov ska leda utvecklingen av AI. Målet är att utveckla AI som kan fungera i nära samarbete med människor och där AI kan anpassa sig utifrån människans behov och preferenser. AI i självkörande bilar uppfattning av omgivningen och dess anpassning till äldre och barn är, tillsammans med industriella robotars förmåga att uppfatta mellanmänskliga signaler, prioriterade områden för nätverket.

Samverkansplattformen AI Impact lab är sammanlänkad med profilmrådet AI och robotik och inom ramen för plattformen koordineras demonstrationsmiljöerna Robotlab och Visual Lab. Dessa syftar till att främja AI-utvecklingen och interaktionen mellan olika aktörer för ökad tillväxt. När det gäller frågor kopplade till forskning och utbildning inom detta område är förutom vicerektor för AI och innovation även en vid universitetet anställd samverkanslektor för AI och robotik en viktig samverkanspart. Med AI Impact lab som bas har under året samverkan bedrivits med alla lärosätets strategiska samarbetspartners, bland annat genom olika projekt och kunskapspridningsevent. Efter lanseringen av ChatGPT har intresset för AI-frågor ökat markant och lett till en snabb utveckling av tekniken och dess tillämpningar. Det finns nu ett större

intresse från andra sektorer än tidigare kring AI, vilket lett till ett större inflöde av förfrågningar och ökat intresse för kunskapsdelning och utbildning inom området.

Samarbetet med Swedish Mining Innovation har exempelvis medfört att lärosätet, tillsammans med Jernkontoret, Svemin och Luleå tekniska universitet, medverkar i ansökan om medel för ”Metals & Minerals” kring den nya satsningen på innovationsprogram – Impact innovation. Beslut om finansiering förväntas i februari 2024. Vidare har AI Impact lab under året erhållit medel från Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) för projektet AI.ALL som är en del av både Visual Sweden och Electrification Hub. Därutöver är plattformen aktiv inom det Vinnovafinansierade projektet Basplattform för bearbetning och analys, tillsammans med SCB och AI Sweden. Projektet beviljades under året en ettårig förlängning.

Profilmrådet Mat och hälsa etablerades 2017 med satsningar på mångvetenskapliga projekt, postdoktorer och dedikerad forskningsinfrastruktur. Mat och hälsa har utvecklats till att bli ett nationellt erkänt forskningsområde. Stark medicinsk forskning möter naturvetenskap, samhällsvetenskap, humaniora och måltidskunskap i en Sverigeunik mångvetenskaplig satsning. Örebro universitet koordinerar forskningscentret PAN Sweden (Plant-based proteins for health and well-being), som är en av fyra FORMAS-finansierade centrumbildningar för hållbarhet och konkurrenskraft i livsmedelssystemet. Precision Nutrition Innovation Arena (PNI), leds också av Örebro universitet inom ramen för profilmrådet och involverar ett samarbete med Chalmers tekniska högskola, Region Örebro län samt ett antal företag. Under 2023 beviljades ett stort forskningsanslag av KK-stiftelsen kring precisionsnutrition till projektet Rosetta. Målet är att konsumenten ska kunna välja hållbart producerad mat med vetenskapligt bevisad hälsofördel. I och med ansvaret för PAN Sweden, PNI och Rosetta befäster universitetet sin ledande nationella roll.

Mat och hälsa-profilens vision är att hållbart producerad mat med hälsofördelar ska vara konsumentens förstahandsval. Samverkansplattformen inom Mat och hälsa har bildats för att bidra till visionen genom att underlätta för samverkan och kunskapsutbyte, med målet att öka flödet av idéer

och innovationer inom området. Genom att sätta hälsoaspekterna i fokus för framtidens hållbara matsystem, stödjer aktiviteter inom samverkansplattformen utvecklingen av mat för ökad hälsa och välbefinnande.

Etableringen och uppbyggnaden av samverkansplattformen Mat och hälsa sker i projektform. Extern finansiering i form av ERUF-medel via Tillväxtverket och Region Örebro läns tillväxtmedel har beviljats för tre år, med start i juli 2023. Den primära målgruppen är små och medelstora företag inom besöksnäring och livsmedelsproduktion i regionen, följt av företagsfrämjande aktörer och offentliga organisationer. Under hösten har arbetet fokuserats på att starta upp projektet, sprida information om plattformen och dess etablering, ta fram en kommunikationsplan samt integrera projektet i det regionala innovationsstödssystemet genom dialoger med olika aktörer.

Universitetets höstmingel hade 2023 temat Mat och hälsa, där representanter från företag, myndigheter och akademi träffades för kunskapsutbyte och utforskande samtal. Genom samverkansplattformen arrangerades dagen efter höstminglet två workshops; den ena för att diskutera hur målkonflikter mellan hälsa och hållbarhet hämmar utvecklingen och den andra med fokus på konsten att kommunicera vetenskapliga fakta om mat och hälsa.

Ett tredje profilmråde, Föreningar och samhälle, har under 2023 tagit flera steg mot att formeras som ett nytt starkt tvärvetenskapligt forskningsfält. De enskilda forskarna och forskargrupperna bedriver högkvalitativ forskning inom sina respektive discipliner, och universitetet ser stora möjligheter att finna synergier för kunskapssprång.

Aktiviteter med inriktning kris och säkerhet

Rektor vid Örebro universitet leder den arbetsgrupp, inom SUHF, som samordnar lärosätenas bidrag till totalförsvaret. Universitetet har deltagit i arbetsgruppens kartläggning av forsknings- och utbildningsbehov kopplat till totalförsvaret, samt varit representerade i olika aktiviteter som arbetsgruppen har arrangerat eller blivit inbjudna till. Bland annat har rektor under 2023 deltagit i panelsamtal vid Almedalsveckan om hur lärosätena kan bidra till totalförsvaret. Till detta har lärosätet haft kontak-

ter med aktörer inom totalförsvaret, exempelvis Försvarmakten och civilområdeskansliet vid Länsstyrelsen i Örebro län, för samtal om samarbeten.

Tillsammans med rektorerna för Försvvarshögskolan och Luleå tekniska universitet har ett arbete initierats för att skapa ett lärosätesövergripande nätverk i syfte att stärka förutsättningarna för lärosätena att bidra till totalförsvaret genom samarbeten och samordning. Arbetet har resulterat i ett förslag som diskuteras med berörda departement.

Utöver detta har universitetet även varit värd för utställningen Tänk om – tillsammans i krig och fred. I samband med utställningen arrangerades tre populärvetenskapliga föreläsningar, där forskare vid universitetet berättade om sin forskning och dess relevans för totalförsvaret.

I budgetunderlaget för den kommande treårsperioden äskar universitetet om ett utökat anslag i syfte att finansiera ett särskilt uppdrag inom området kris och säkerhet. Vid lärosätet har ett arbete påbörjats med att identifiera behov av och möjligheter till utbildning och forskning om totalförsvaret. En inventering av forskning inom samhällsvetenskapliga och humanistiska ämnesområden har genomförts under 2023. Resultaten av inventeringen kommer att presenteras under 2024 och utgöra underlag för arbetsgruppens fortsatta diskussioner om hur forskning om totalförsvaret kan initieras och främjas vid universitetet. Utöver detta har universitetet också varit medarrangör till ett seminarium om livsmedelsförsörjning och innovation för ökad försörjningsberedskap, ingått i ett nationellt nätverk om katastrofmedicin och deltagit i arbetet med ansökan om innovationsprogram med fokus på totalförsvaret.

I samarbete med Länsstyrelsen i Örebro län, som ansvarar för det mellersta civilområdet, har en uppdragsutbildning i totalförsvarskunskap utvecklats, som kommer att genomföras första gången under våren 2024. Universitetet har också haft kontakt med Försvarmakten i deras arbete med att utveckla ett utbildningspaket för lärosätena, samt dialog med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) gällande utbildningsutbud inom området. Internt har två kortare utbildningspass för chefer om lärosätets roller i totalförsvaret anordnas som del i chefsmöten.

Forskningskommunikation

Örebro universitet arbetar aktivt med att nå ut med resultaten av lärosätets forskning till såväl samhället i stort som prioriterade målgrupper. Undersökningar gjorda av Vetenskap & Allmänhet visar att forskare i Sverige har ett högt förtroende, men erfarenheter från andra länder visar att det kan svänga fort. Via forskningskommunikation kan universitetet dels sprida forskningsresultat, dels attrahera forskare, studenter och inte minst samarbetspartners. Universitetet skickar löpande ut pressmeddelanden samt håller kontakt med och svarar på frågor från journalister. Sammantaget har Örebro universitet synts och deltagit i samhällsdebatten på flera olika sätt under året. Se avsnitt Året som gått – ett urval av händelser från 2023, för några exempel på populärvetenskapliga publikationer i form av nyhetsartiklar, där forskningsresultat från universitetet har fått stort nationellt eller internationellt genomslag under året och som visar på lärosätets bredd inom forskning.

Utöver arbetet med nyheter och pressmeddelanden har universitetets forskare under året skrivit debattartiklar och medverkat som experter i TV, radio och tidningar. Under 2023 har samverkan kring vetenskapskrönikor ihop med Bonnier News Local och Nerikes Allehanda (NA) fortsatt. Varje vecka skriver en forskare en krönika, som publiceras i flera av koncernens tidningar. Efter två veckor låser NA upp krönikorna och universitetet och dess forskare kan sprida dessa. Detta är en del i arbetet med att sprida forskningsresultat och kunskap. Utvärderingar visar att krönikorna har spridits till många tidningar och att de är vällästa och uppskattade av läsarna. Satsningen kommer att fortsätta även under 2024.

Som ett exempel på bredden inom lärosätets aktiviteter inom forskningskommunikation kan den

doktorandkurs som ges vid universitetet, med syftet att skapa bättre förutsättningar för forskare att nå ut i samhällsdebatten, nämnas. Kursen har utvärderats med goda omdömen och har resulterat i bra genomslag för flera av deltagarna. Under våren genomfördes även en kurs kring forskningskommunikation med utvalda forskare i samarbete med bokförlaget Norstedts.

I samverkan med The Hamrin Foundation lanserade Örebro universitet under 2022 två priser för framstående forskningskommunikation. En person, ej anställd vid Örebro universitet, som på nationell och internationell nivå med stort genomslag under längre tid kommunicerat forskningsresultat inom bredare forskningsområden skulle tilldelas 100 000 kronor. En forskare eller doktorand vid Örebro universitet som har gjort goda insatser för att kommunicera antingen egna forskningsresultat eller ett bredare forskningsområde skulle tilldelas 50 000 kronor. Efter möjligheten att nominera pristagare och där ett drygt 60-tal nomineringar kom in, utsågs vinnarna: Joakim Larsson, Göteborgs universitet, och Anna Duberg, Örebro universitet. Priset delades ut på den akademiska högtiden i maj 2023. Under året togs beslut om att utöka detta pris till att även omfatta ett pris till en vetenskapsjournalist inför utdelningen 2024.

I samband med den akademiska högtiden arrangerade universitetet populärvetenskapliga föreläsningar under 2023, då Örebros medborgare bjöds in till en eftermiddag av föreläsningar med nya professorer. Föreläsningarna, som hölls i Kulturkvarteret i centrala Örebro, besöktes av ett stort antal deltagare. Under året har det även fortsatt funnits möjlighet att ta del av den forskning som bedrivs via universitetets Youtube-kanal, i serien ORU Talks.

Tabell 1:3 Antal personer i utbildning på forskarnivå vid kalenderårets slut ^{1), 2)}

Källa: Ladok

Vetenskapsområde Ämne	2023			2022			2021		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Humanistiskt-samhällsvetenskapligt									
Företagsekonomi	6	66,7 %	33,3 %	8	62,5 %	37,5 %	13	61,5 %	38,5 %
Genusvetenskap	4	100,0 %	-	4	100,0 %	-	5	80,0 %	20,0 %
Humanistiska studier, engelska	1	100,0 %	-	1	100,0 %	-	1	100,0 %	-
Humanistiska studier, historia	3	33,3 %	66,7 %	2	-	100,0 %	2	-	100,0 %
Humanistiska studier, litteraturvetenskap	4	50,0 %	50,0 %	2	50,0 %	50,0 %	1	100,0 %	-
Humanistiska studier, retorik	2	100,0 %	-	1	100,0 %	-	-	-	-
Humanistiska studier, svenska språket	4	75,0 %	25,0 %	2	50,0 %	50,0 %	1	-	100,0 %
Idrott	1	-	100,0 %	2	50,0 %	50,0 %	2	50,0 %	50,0 %
Informatik	7	28,6 %	71,4 %	10	50,0 %	50,0 %	10	50,0 %	50,0 %
Kriminologi	6	83,3 %	16,7 %	7	85,7 %	14,3 %	2	100,0 %	-
Kulturgeografi	5	80,0 %	20,0 %	5	80,0 %	20,0 %	3	66,7 %	33,3 %
Medie- och kommunikationsvetenskap	5	40,0 %	60,0 %	5	40,0 %	60,0 %	6	66,7 %	33,3 %
Musikvetenskap	6	66,7 %	33,3 %	6	50,0 %	50,0 %	8	50,0 %	50,0 %
Måltidskunskap	4	75,0 %	25,0 %	4	75,0 %	25,0 %	5	60,0 %	40,0 %
Nationalekonomi	7	28,6 %	71,4 %	6	33,3 %	66,7 %	7	28,6 %	71,4 %
Pedagogik	16	68,8 %	31,3 %	18	61,1 %	38,9 %	17	64,7 %	35,3 %
Psykologi	12	75,0 %	25,0 %	14	78,6 %	21,4 %	16	75,0 %	25,0 %
Retorik	1	100,0 %	-	1	100,0 %	-	1	100,0 %	-
Rättsvetenskap	11	36,4 %	63,6 %	13	38,5 %	61,5 %	11	54,5 %	45,5 %
Socialt arbete	7	85,7 %	14,3 %	11	72,7 %	27,3 %	10	50,0 %	50,0 %
Sociologi	6	100,0 %	-	6	66,7 %	33,3 %	7	57,1 %	42,9 %
Språkstudier, engelska	1	-	100,0 %	1	-	100,0 %	1	-	100,0 %
Språkstudier, litteraturvetenskap	1	-	100,0 %	1	-	100,0 %	1	-	100,0 %
Språkstudier, retorik	-	-	-	-	-	-	1	-	100,0 %
Språkstudier, svenska språket	-	.	.	-	-	-	3	100,0 %	-
Statskunskap	11	54,5 %	45,5 %	12	50,0 %	50,0 %	11	54,5 %	45,5 %
Totalt	131	62,6 %	37,4 %	142	59,9 %	40,1 %	157	55,4 %	44,6 %
Medicinskt									
Funktionsnedsättning och samhälle	5	80,0 %	20,0 %	3	66,7 %	33,3 %	-	-	-
Handikappvetenskap	5	80,0 %	20,0 %	6	83,3 %	16,7 %	9	88,9 %	11,1 %
Idrottsvetenskap	8	37,5 %	62,5 %	11	27,3 %	72,7 %	12	16,7 %	83,3 %
Medicinsk vetenskap, biomedicin	19	78,9 %	21,1 %	20	80,0 %	20,0 %	19	73,7 %	26,3 %
Medicinsk vetenskap, hälso- och vårdvetenskap	54	92,6 %	7,4 %	48	91,7 %	8,3 %	46	82,6 %	17,4 %
Medicinsk vetenskap, kirurgi	75	40,0 %	60,0 %	73	38,4 %	61,6 %	71	36,6 %	63,4 %
Medicinsk vetenskap, medicin	116	62,1 %	37,9 %	109	63,3 %	36,7 %	111	62,2 %	37,8 %
Totalt	282	63,1 %	36,9 %	270	61,9 %	38,1 %	256	60,5 %	39,5 %
Naturvetenskapligt									
Biologi	5	60,0 %	40,0 %	6	66,7 %	33,3 %	7	57,1 %	42,9 %
Datavetenskap	45	13,3 %	86,7 %	46	15,2 %	84,8 %	43	14,0 %	86,0 %
Kemi	15	66,7 %	33,3 %	16	68,8 %	31,3 %	13	61,5 %	38,5 %
Matematik	3	100,0 %	-	2	100,0 %	-	4	75,0 %	25,0 %
Statistik	4	75,0 %	25,0 %	3	66,7 %	33,3 %	3	66,7 %	33,3 %
Totalt	72	34,7 %	65,3 %	73	35,6 %	64,4 %	70	32,9 %	67,1 %
Tekniskt									
Maskinteknik	3	-	100,0 %	3	-	100,0 %	4	-	100,0 %
Totalt	3	-	100,0 %	3	-	100,0 %	4	-	100,0 %
TOTALT	488	58,4 %	41,6 %	488	57,0 %	43,0 %	487	54,4 %	45,6 %

1) Inget beaktande av aktivitetsgrad har gjorts.

2) Av utrymmesskäl har prefixet "med inriktning mot [...]" tagits bort framför inriktningen i de fall ämnet ges med en särskild inriktning.

Tabell 1:4 Antalet forskarexamina

Källa: Ladok

Examen	Vetenskapsområde	2023			2022			2021		
		Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Doktors-examen	Humanistiskt-samhällsvetenskapligt	19	57,9 %	42,1 %	25	60,0 %	40,0 %	16	50,0 %	50,0 %
	Medicinskt	12	75,0 %	25,0 %	31	51,6 %	48,4 %	29	58,6 %	41,4 %
	Naturvetenskapligt	11	45,5 %	54,5 %	3	-	100,0 %	9	22,2 %	77,8 %
	Tekniskt	-	-	-	-	-	-	1	-	100,0 %
	Totalt	42	59,5 %	40,5 %	59	52,5 %	47,5 %	55	49,1 %	50,9 %
Licentiat-examen	Humanistiskt-samhällsvetenskapligt	-	-	-	1	100,0 %	-	-	-	-
	Medicinskt	2	50,0 %	50,0 %	2	-	100,0 %	-	-	-
	Naturvetenskapligt	2	100,0 %	-	1	100,0 %	-	-	-	-
	Tekniskt	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Totalt	4	75,0 %	25,0 %	4	50,0 %	50,0 %¹⁾	-	-	-
TOTALT		46	60,9 %	39,1 %	63	52,4 %	47,6 %¹⁾	55	49,1 %	50,9 %

1) Siffran har korrigerats.

Tabell 1:5 Brutto- och nettostudietid för licentiat- och doktorexamina

Källa: Ladok

Examen	Vetenskapsområde	Bruttostudietid (år) ¹⁾			Nettostudietid (år) ²⁾		
		Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Doktorexamen	Humanistiskt-samhällsvetenskapligt	6,0	6,5	5,5	4,9	5,0	4,7
	Medicinskt	5,5	6,3	5,5	4,5	4,6	4,2
	Naturvetenskapligt	7,5	6,5	11,0	4,0	4,0	3,8
	Tekniskt	-	-	-	-	-	-
	Totalt	6,0	6,5	5,5	4,4	4,3	4,5
Licentiatexamen	Humanistiskt-samhällsvetenskapligt	-	-	-	-	-	-
	Medicinskt	--	--	--	--	--	--
	Naturvetenskapligt	--	--	-	--	--	-
	Tekniskt	-	-	-	-	-	-
	Totalt	7,8	6,5	--	3,6	3,5	--

Medianantal studieår. Doktorander som saknar studietid ingår ej i tabellen. -- Anges om antalet examina understiger tre.

1) Bruttostudietid beräknas från och med första aktiva kalenderhalvår t.o.m. examenshalvåret.

2) Nettostudietid beräknas i enlighet med uppgiven aktivitet. Den totala studietiden för samtliga ämnen räknas med t.o.m. examenshalvåret.

2. UTBILDNING

Örebro universitets vision, Ett framstående universitet – för en kunskapsbaserad samhällsutveckling, bärs upp av tre utvecklingsområden, varav ett är **Utbildning**. Två strategiska mål är kopplade till detta utvecklingsområde:

- Hög kvalitet och attraktivitet.
- Högskolepedagogik i framkant.

Hög kvalitet och attraktivitet

I visionen framhålls bland annat att universitetet ska vara en plats för bildning, vidareutbildning och livslångt lärande, med de professionsinriktade utbildningsprogrammen som stabil kärna. Den universitetsövergripande utbildningsstrategins främsta syfte är att vara vägledande för prioriteringar samt att peka ut färdriktningen för framtida utveckling och dimensionering av lärosätets utbildningar. I strategin, som fastställdes 2021, lyfts vikten av att utbildningarna även fortsättningsvis bedrivs i företrädesvis campusbaserad programform, samtidigt som fristående kurser erbjuds med de attraktiva professionsinriktade utbildningsprogrammen som bas. Strategin betonar att utbildningarna ska utgöra en plattform för nytänkande och kreativitet med ett aktivt studentinflytande. Vidare nämns att ett gott internationellt rykte och positionering bidrar till universitetets attraktivitet. Detta kommer ytterligare att förstärkas i och med att Örebro universitet nu ingår i den europeiska lärosätessalliansen NEOLAiA, som nyligen utsetts till ett så kallat Europauniversitet av EU-kommissionen.

Övergripande utbildningsrelaterade frågor behandlas i Utbildningsstrategiska rådet. Under 2023 har bland annat resultatet av Universitetskanslersämbetets (UKÄ) lärosätessgranskning (se vidare under Externa granskningar och ackrediteringar) behandlats vid flera tillfällen och diskussioner förts om förslag på nya eller reviderade riktlinjer och rutiner för utbildning. Därutöver har till exempel frågor om pågående kvalitets- och utvecklingsarbete inom olika områden diskuterats. Vid varje sammanträde får ledamöterna dessutom aktuell information om vad som sker inom det högskolepedagogiska området.

Kvalitetssäkring av utbildning

Hög utbildningskvalitet bidrar till lärosätets attraktivitet, något som återspeglas i ett gott söktryck. För att säkerställa att utbildningarna fortsatt håller en hög kvalitet har dessa diskuterats och följts upp i verksamhetsdialoger med fakulteter och institutioner, med utgångspunkt i universitetets kvalitetssystem.

Kvalitets- och verksamhetsplaneringsprocessen är kärnan i kvalitetssystemet och ska bidra till studenters och doktoranders lärande samt skapa förutsättningar för bildning, utveckling och förnyelse inom ett brett spektrum av samhällsområden. Vidare ska systematisk kvalitetsutveckling och kvalitetssäkring på samtliga nivåer i organisationen, verka som ett stöd i hela utbildningsprocessen. Beskrivningar av systemets grundaktiviteter innebär att ansvarsområden identifieras, regelverk synliggörs och aktiviteter beskrivs i syfte att stötta det systematiska kvalitetsarbetet inom utbildning, forskning och verksamhetsstyrning.

Interna utbildningsutvärderingar

I universitetets kvalitetssystem ingår intern utvärdering av utbildning i en sexårscykel. Fakultetsnämnderna har under året följt upp utbildningar på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå. I tabell 2:1 anges vilka utbildningsutvärderingar som har initierats, påbörjats och avslutats.

De interna utvärderingarna har bidragit till kvalitetsutveckling av utbildningen, både vad gäller förbättringsarbeten inom ramen för de enskilda utbildningarna och i processerna kring utvärderingarna. I de flesta fall har de resulterat i ett huvudområdesövergripande kollegialt kvalitetsarbete, exempelvis via en gemensam handlingsplan, och bedrivits inom ramen för ordinarie verksamhetsprocess. Samtidigt fortsätter fakulteterna att förfina rutinerna för kollegial beredning av utvärderingarna inför fakultetsnämndens beslut. Dessa ändringar bidrar ytterligare till den kollegiala utvärderingsprocessen, som blir än mer förankrad i ämnesspecifika standarder för kvalitetssäkring.

Studenterna medverkar i utvärderingsprocessen genom att de ges möjlighet att delta i skrivandet av självvärderingar samt ge synpunkter på dem, antingen via studentombud eller via studentkåren. Studenterna ges även möjlighet till inflytande över fakultetsnämndernas hantering av utbildningsutvärderingarna via studentrepresentation i fakultetsnämnderna.

Externa granskningar och ackreditering

UKÄ genomförde en granskning av universitetets kvalitetssäkringsarbete inom både utbildning och forskning under 2022 och beslutet tillkännagavs i början av 2023. Universitetet fick det samlade omdömet godkänt med förbehåll gällande bedömningsområdet student- och doktorandmedverkan, och ska återrapportera till UKÄ senast mars 2025. Därutöver erhöll universitetet en rad rekommendationer för fortsatt kvalitetsutveckling, vilka har omarbetats till en handlingsplan. Lärosätet har även erhållit beslut efter två av UKÄ:s tematiska granskningar gällande breddad rekrytering samt examensmål för färdighet och förmåga i sjuksköterskeutbildningar. Rekommendationerna kring breddad rekrytering ska följas upp under våren 2024. Vad gäller granskningen av färdighet och förmåga i sjuksköterskeutbildningar har återrapportering skett under hösten 2023. Forskarutbildningen i kemi har efter återrapportering till UKÄ fått omdömet hög kvalitet, och en granskning av två inriktningar inom specialistsjuksköterskeprogrammet (ambulanssjuksköterska och distriktsjuksköterska) resulterade i omdömet hög kvalitet.

Vidare har UKÄ under 2023 initierat en tematisk utvärdering av samverkan med det omgivande samhället och en pilot för en samordnad granskning av uppdragsutbildning.

Utöver UKÄ:s och universitetets interna kvalitetssäkringsarbete finns andra aktörer som kvalitetsgranskar eller ackrediterar universitetets utbildning, forskning och verksamhet i övrigt. Under 2023 initierade exempelvis Riksrevisionen en granskning av avhopp från grundutbildningar inom bristyrken, Handelshögskolan har påbörjat arbetet inför omackrediteringen av AACSB (The Association to Advance Collegiate Schools of Business) och universitetet har erhållit medlemskap i CDIO (Conceive, Design, Implement, Operate), se mer under Ingenjörsutbildningar.

Det systematiska kvalitetsarbetet kräver insatser av många olika personer och instanser inom universitetet. Genom att knyta an till befintliga processer för utveckling och förnyelse av såväl utbildning och forskning som verksamhetsstödet, eftersträvas en så optimal användning av

Tabell 2:1 Utbildningsutvärderingar 2023

Källa: Fakultetskansliet, Örebro universitet

Interna utbildningsutvärderingar		
Avslutat under 2023 (påbörjat år)	Pågående under 2023 (påbörjat år)	Påbörjat under 2023
Kulturgeografi (2020)	Kriminologi (2022)	Kemi
Företagsekonomi (2020)	Medicin – läkarprogrammet (2022)	Biologi
Informatik (2020)	Medicin – experimentell medicin (2022)	Basåren inom teknik och naturvetenskap
Nationalekonomi (2020)		Musikpedagogik
Statistik (2020)		Svenska språket
Psykologi (2021)		Retorik
Medicin – fristående kurser (2022)		Rättsvetenskap
Annat område teater (2022)		Medicin – forskarutbildning
Utvärderingar av Universitetskanslersämbetet (UKÄ)		
Ämne för utvärdering	Typ av granskning	Omdöme/status
Universitets kvalitetssäkringsarbete avseende utbildning och forskning	Lärosätetsgranskningar utbildning och forskning	Godkänt (forskning), Godkänt med förbehåll (utbildning).
Kemi (forskarutbildning)	Utbildningsutvärdering	Avslutat med omdöme Hög kvalitet
Specialistsjuksköterskeutbildning – distriktsköterska	Utbildningsutvärdering	Avslutat med omdöme Hög kvalitet
Specialistsjuksköterskeutbildning – ambulanssjukvård	Utbildningsutvärdering	Avslutat med omdöme Hög kvalitet
Sjuksköterskeutbildning	Tematisk utvärdering	Åtgärdsarbete avrapporterat
Breddad rekrytering	Tematisk utvärdering	Åtgärdsarbete pågående
Uppdragsutbildning	Samordnad granskning	Pågående
Samverkan	Tematisk utvärdering	Pågående

resurserna som möjligt. Inte desto mindre är ett resurseffektivt kvalitetsarbete en utmaning som Örebro universitet, liksom alla svenska lärosäten, kontinuerligt brottas med.

Studentinflytande

Örebro studentkår har av universitetsstyrelsen utsetts till studentkår vid Örebro universitet till och med den 30 juni 2025. Ett samarbetsavtal finns upprättat mellan studentkåren och universitetet, i vilket beskrivs hur arbetet med studentinflytande ska bedrivas och hur det ska bidra till en väl utvecklad verksamhet. Enligt avtalet åtar sig Örebro universitet att tillse att adekvata strukturer och rutiner finns för ett väl fungerande studentinflytande. Utöver samarbetsavtalet har universitetet i samråd med studentkåren tagit fram en policy för studentinflytande. Denna ligger till grund för en universitetsgemensam syn på studentinflytande som en central strategi för att höja kvaliteten på utbildningarna.

Örebro studentkår, med dess kårsektioner, erbjuds att vara representerad i beslutande och rådgivande organ på såväl central nivå som på fakultets- och institutionsnivå. Studentkåren arbetar aktivt med att tillsätta dessa platser, men har ofta svårt att hitta representanter. En dialog förs löpande om hur universitetet och studentkåren gemensamt kan förbättra studentrepresentationen. Det pågår ett arbete med särskilda insatser i syfte att förbättra förutsättningarna för studentinflytande. Ett särskilt fokus ligger på att institutionerna i högre utsträckning än idag samordnar arbetssätt och hantering av studentrepresentation. Universitetet har även genomfört åtgärder i syfte att ge ett förbättrat stöd till Örebro studentkår vid genomförandet av kommunikationsinsatser i samband med rekrytering av studentrepresentanter.

Enligt universitetets policy för studentinflytande ges studentkåren möjlighet att i anslutning till årsredovisningen inkomma med en bedömning av hur studentkåren upplever att arbetet med studentinflytande har bedrivits. En särskild inlägga har lämnats in gällande studentinflytande under 2023, vilken skickas till regeringen tillsammans med årsredovisningen.

Örebro studentkår finns även representerad i Universitetsstadsrådet, vilket i övrigt utgörs av universitetsdirektören samt kommunikationsdi-

rektören från Örebro kommun. Genom ett samarbete mellan universitetet och kommunen finns sedan 2009 en gemensamt finansierad befattning som studentlivskoordinator. Dennes huvudsakliga uppgift är att utveckla Örebro som student- och universitetsstad.

Kursvärderingar, som genomförs i anslutning till samtliga avslutade kurser, är en viktig del av studenternas inflytande inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Ett nytt verktyg för kursvärderingar har införts under 2023, med syfte att öka användarvänligheten och göra kursvärderingar mer lättillgängliga för studenterna. Ett arbete pågår med att uppdatera frågorna i kursvärderingarna.

Under våren genomfördes Örebro universitets studentundersökning 2023. Enkäten genomförs vartannat år och omfattar frågor rörande studenternas uppfattning om sin studiemiljö, inom områdena utbildningsmiljö, trygghet, säkerhet och hälsa, hållbar utveckling samt om Örebro som studentstad. Resultatet har bland annat diskuterats vid ett möte med avdelningscheferna inom verksamhetsrådet samt av universitetets skyddskommitté och åtgärder genomförs inom ramen för ordinarie verksamhetsplaneringsprocess.

För att fånga upp studenters åsikter om sina studier finns även den digitala studenttjänsten ORU Lyssnar, som är ett samarbete mellan Högskolepedagogiskt centrum och Örebro studentkår. Under 2023 har en rapport sammanställts med de synpunkter som har inkommit till ORU Lyssnar under perioden oktober 2020 till december 2022. I rapporten lyfts områden som sociala sammanhang, tillgänglighet och återkoppling, examination, verksamhetsförlagd utbildning (VFU), jämställdhet och lika villkor, distansundervisning, kunskapskrav och psykisk ohälsa.

Utbildningsutbud och studentrekrytering

Universitetets prioritering av utbildningsutbudet under de senaste åren ligger väl i linje med den del av Sveriges återhämtningsplan som avser resurser för att möta efterfrågan på utbildning vid universitet och högskolor och som skulle genomföras under 2023.

Helårsstudenter och helårsprestationer

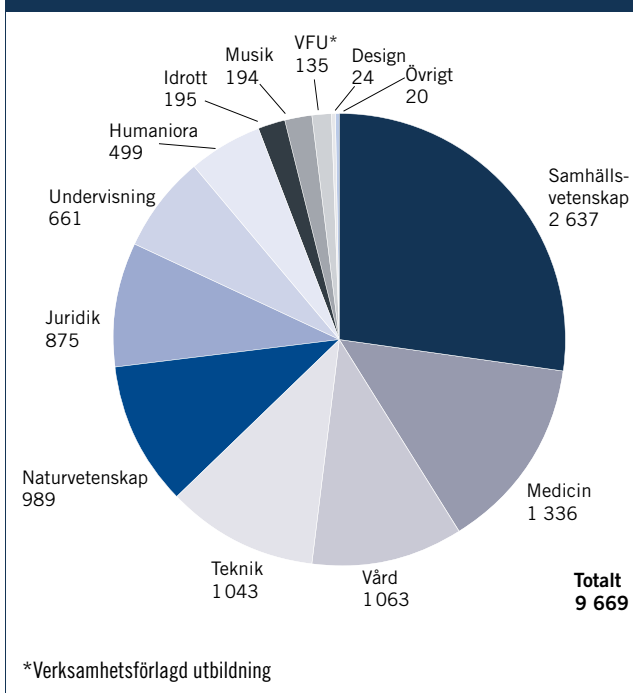
Det totala antalet helårsstudenter vid Örebro universitet under 2023 var 9 669, vilket är en

ökning med 233 helårsstudenter jämfört med 2022, se tabell 2:2 och diagram 2:1. Studenternas prestationer, räknat i avklarade högskolepoäng (hp), har ökat från 8 335 helårsprestationer 2022 till 8 420 helårsprestationer 2023, se tabell 2:6 i avsnittet Examina. Utöver antalet studenter inom den anslagsfinansierade utbildningen kan universitetet redovisa 72 helårsstudenter och 67 helårsprestationer i poänggivande uppdragsutbildning, se tabell 2:3. Detta är en minskning jämfört med 2022. För redovisning av antal helårsstudenter och dimensionering av utbildningsutbudet, se avsnitt Ekonomisk redovisning och finansiella rapporter under rubriken Redovisning av takbellopp, tabell 1.

Av studenterna vid Örebro universitet var 1 519 helårsstudenter under 2023 antagna till utbildning på avancerad nivå, vilket motsvarar 15,7 procent av det totala antalet helårsstudenter, se tabell 2:4. Det är i jämförbar nivå med föregående år. Av studenterna på avancerad nivå är 65 procent kvinnor.

Diagram 2:1 Antal helårsstudenter per utbildningsområde

Källa: Ladok

Tabell 2:2 Antal helårsstudenter i anslagsfinansierad utbildning

Källa: Ladok

Kurstyp		2023			2022			2021		
		Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Fristående kurser	Campus	844	57,3 %	42,7 %	759	55,6 %	44,4 %	991	56,8 %	43,2 %
	Nätbaserad ¹⁾	398	67,3 %	32,7 %	248	66,3 %	33,7 %	362	63,5 %	36,5 %
	Totalt	1 242	60,5 %	39,5 %	1 008	58,2 %	41,8 %	1 353	58,6 %	41,4 %
Kurser i program	Campus	8 264	63,7 %	36,3 %	8 278	63,1 %	36,9 %	8 361	62,3 %	37,7 %
	Nätbaserad ¹⁾	164	78,4 %	21,6 %	150	75,7 %	24,3 %	139	82,0 %	18,0 %
	Totalt	8 428	64,0 %	36,0 %	8 429	63,3 %	36,7 %	8 500	62,6 %	37,4 %
Totalt		9 669	63,6 %	36,4 %	9 436	62,8 %	37,2 %	9 853	62,0 %	38,0 %

1) Med "Nätbaserad" avses ordinarie högskoleutbildning som bedrivs digitalt på distans, det vill säga ej öppen nätbaserad utbildning.

Tabell 2:3 Uppdragsutbildning ¹⁾

Källa: Ladok och Unit4 ERP

	2023			2022			2021		
Intäkter (mnkr)	10,3			10,5			12,3		
Kostnader (mnkr)	10,6			11,2			12,5		
Ekonomiskt resultat (mnkr)	-0,3			-0,8			-0,2		
Poänggivande uppdragsutbildning	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Antal helårsstudenter	72	73,3 %	26,7 %	88	66,2 %	33,8 %	93	71,2 %	28,8 %
Antal helårsprestationer	67	74,9 %	25,1 %	81	65,0 %	35,0 %	99	70,0 %	30,0 %

1) Inkluderar beställd utbildning.

Av helårsstudenterna på avancerad nivå, inom program, har 73 procent läst inom ett program som börjar på grundnivå. Här kan exempelvis nämnas läkar-, psykolog- och juristprogrammen. Därutöver finns studenter på renodlade magister-/masterprogram, det vill säga ett- eller tvååriga utbildningar som förutsätter en examen på grundnivå. På avancerad nivå finns även utbildning i form av fristående kurser.

Huvuddelen av utbildningarna vid Örebro universitet bedrivs i programform. Bredden av starka, professionsinriktade utbildningar har bidragit till att lärosätet är ett attraktivt utbildningsval för nybörjarstudenter. Flera av universitetets utbildningar har under flera år varit föremål för riktad utbyggnad i regleringsbrevet. Detta gäller såväl behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildningar (basår), som samhällsbärande utbildningar på grundnivå och avancerad nivå, liksom kurser för att främja livslångt lärande (se vidare under rubrik Utbildning för livslångt lärande och omställning).

Platserna på tekniskt basår utökades under 2020 och har under 2023 legat kvar på samma nivå. Det naturvetenskapliga basåret, som under flera år varit vilande, startades återigen upp hösten 2020 när universitetet erhöll medel för fler platser och har fortgått även under 2023. De båda basåren kommer att fortsätta på samma nivå fram till 2026.

Kompetensutveckling är en nyckelfråga för både näringsliv och offentlig verksamhet. För att förbättra möjligheterna till vidareutbildning för yrkesverksamma med specialistkompetens har universitetet under ett antal år erbjudit korta kurser för yrkesverksamma. Det uttalade behovet

i kombination med den forskningsspets som finns vid Örebro universitet har legat till grund för lärosätets engagemang i en rad olika AI-utbildningar tillsammans med ABB, Ericsson, Saab, Volvo, Chalmers, KTH och Linköpings universitet (se vidare under rubrik Utbildning för livslångt lärande och omställning).

I fakultetsnämndernas kontinuerliga arbete ingår att inrätta, revidera och vid behov avveckla utbildningar. Under året har flera nya utbildningsprogram startat, exempelvis Miljövetenskapligt program, Hållbara livsmedelssystem, 180 hp. Bland flera program som har reviderats kan Kulinarisk kock och måltids kreatör samt Sommelier och måltidskreatör, båda på 180 hp, liksom Psykologprogrammet, 300 hp, nämnas. Ett antal nya program med start 2024 har inrättats, bland annat kandidatprogrammet Genusvetenskap, förvaltning och social hållbarhet, 180 hp och Masterprogram i AI och robotik, 120 hp. Audionomprogrammet, 180 hp, har omvandlats till att ges helt på distans i samarbete med tre norrländska regioner och The National Hearing and Speech Institute of Iceland. Programmet startar i sin nya form höstterminen 2024.

Studentrekrytering

Örebro universitet är ett riksrekryterande lärosäte med några av landets mest populära professionsprogram. Av landets 50 mest sökta utbildningsprogram till höstterminen 2023 fanns fem vid Örebro universitet. Bortsett från sökande från Örebro län är andelen sökande från Stockholms län fortsatt störst och utgör 10 procent av det totala antalet förstahandssökande. I tabell 2:5 visas utvecklingen av universitetets tio mest sökta program. Örebro universitet var det tolfte mest sökta lärosätet som förstahandsval bland programsökande till höstterminen 2023.

Tabell 2:4 Utbildning på avancerad nivå, antal helårsstudenter

Källa: Ladok

Helårsstudenter	2023			2022			2021		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Fristående kurser	182	58,7 %	41,3 %	179	60,5 %	39,5 %	297	66,3 %	33,7 %
Kurser i program, Master	161	61,8 %	38,2 %	147	63,9 %	36,1 %	170	60,6 %	39,4 %
Kurser i program, Övriga	1 176	66,7 %	33,3 %	1 211	65,2 %	34,8 %	1 199	67,3 %	32,7 %
Totalt	1 519	65,3 %	34,7 %	1 537	64,5 %	35,5 %	1 666	66,4 %	33,6 %
Totalt antal helårsstudenter	9 669	63,6 %	36,4 %	9 436	62,8 %	37,2 %	9 853	62,0 %	38,0 %
Andel på avancerad nivå	15,7 %			16,3 %			16,9 %		

Studentrekryteringskampanjerna utgör en del i arbetet med att öka intresset för högre utbildning generellt och universitetets utbildningar specifikt. I dialog med fakultetsnämnderna tas beslut om vilka program som ska prioriteras i marknadsföringsarbetet. Under 2023 har bland annat Miljövetenskapligt program, Hållbara livsmedelssystem, 180 hp, Arbetsterapeutprogrammet, 180 hp, Audionomprogrammet, 180 hp och Språk, retorik och kommunikativt ledarskap, 180 hp, lyfts särskilt i arbetet med att öka kännedomen om universitetet.

Även om antalet sökande till universitetets utbildningar överlag har minskat, framförallt i jämförelse med pandemiåren, bedömer universitetet söktrycket som gott. Örebro universitet var fortsatt det sjunde mest sökta lärosätet bland programsökande till höstterminen 2023. Antalet första-handssökande minskade med nästan 11 procent inför höstterminen 2023 jämfört med föregående år, vilket delvis kan förklaras med att två program har flyttats till en tidigare anmälningssomgång. De fem mest sökta programmen var Läkarprogrammet, 360 hp, Juristprogrammet, 270 hp, Kriminologiprogrammet, 180 hp, Socionomprogrammet, 210 hp och Psykologprogrammet, 300 hp.

Breddad rekrytering

Enligt högskolelagen ska all högre utbildning verka för breddad rekrytering. Under 2021 granskade UKÄ ett antal lärosätens arbete med breddad rekrytering genom en självvärdering. Örebro universitet ingick i granskningen och fick i februari 2022 bland annat följande rekommendationer om hur arbetet kunde utvecklas: utföra en

retrospektiv kartläggning av studenterna, utveckla en systematisk uppföljning och sätta upp målsättningar specifikt för breddad rekrytering.

Under 2023 har arbetet gått från idé till verklighet och integrerats i universitetets befintliga processer. Universitetet ser att arbetet med breddad rekrytering inte kan ske isolerat från andra närliggande uppdrag som exempelvis lika villkor, jämställdhet, tillgänglighet och systematiskt arbetsmiljöarbete. Arbetet med breddad rekrytering integreras i dessa uppdrag och beskrivs i dokumentet Inriktning och handlingsplan för arbetet med jämställdhetsintegrering och lika villkor på Örebro universitet för 2023–2025. I planen beskrivs hur det praktiska arbetet med breddad rekrytering ska gå till och hur det ska bedrivas inom ramen för arbetet med aktiva åtgärder som återfinns i diskrimineringslagen.

För att ta fram universitetsövergripande underlag som stöd till institutionernas målsättningar och åtgärder har en studiemiljöenkät om hinder i utbildningen tagits fram. Resultaten blev tillgängliga under höstterminen 2023 och ska spridas till lärare via högskolepedagogiska kurser, med start 2024, där resultaten ska problematiseras och diskuteras.

Universitetets slutsats är att arbetet bäst kan ske integrerat, men att det kommer att ta tid innan arbetet till fullo är testat och implementerat och det går att se resultat. Svårigheter med arbetet med breddad rekrytering är att nå ut till samtlig undervisande personal och studenter samt att samla in betydelsefull och mätbar statistik. För att omvärldsbevaka och vidareutveckla arbetet deltar

Tabell 2:5 Sökande till de 10 mest sökta programmen

Källa: UHR

Utbildning (placering)	Totalt antal sökande			Förstahandssökande				
	HT23	Kvinnor	Män	HT23	Kvinnor	Män	HT22	HT21
Läkarprogrammet (11)	4 431	65 %	35 %	406	68 %	32 %	392	431
Juristprogrammet (13)	4 139	71 %	29 %	528	74 %	26 %	485	614
Kriminologiprogrammet (37)	2 695	81 %	19 %	508	84 %	16 %	505	790
Socionomprogrammet (48)	2 432	83 %	17 %	335	83 %	17 %	440	473
Psykologprogrammet (50)	2 417	75 %	25 %	301	79 %	21 %	332	410
Civilekonomprogrammet (71)	1 925	44 %	56 %	318	40 %	60 %	295	370
Sjuksköterskeprogrammet (88)	1 728	84 %	16 %	400	86 %	14 %	460	486
Personalvetarprogrammet (97)	1 644	81 %	19 %	281	83 %	17 %	267	259
Ekonomiprogrammet (129)	1 366	45 %	55 %	160	41 %	59 %	170	177
Systemvetenskapliga programmet (153)	1 174	31 %	69 %	309	26 %	74 %	293	253

Örebro universitet aktivt i olika nätverk och arbetsgrupper för att både sprida och ta del av kunskap om breddad rekrytering och närliggande uppdrag. Universitetet har varit med och anordnat konferensen Bredden av breddad rekrytering i november 2023 och deltar i Jämställdhetsmyndighetens seminarier om att utveckla jämställdhetsarbetet i akademien 2023–2024.

I UKÄ:s granskning lyftes projektet Linje 14 vid Örebro universitet fram som ett mycket gott exempel på hur arbetet med breddad rekrytering kan bedrivas och följas upp. Genom verksamheten Linje 14 samarbetar universitetet sedan år 2003 med Örebro kommun inom ramen för universitetets arbete med breddad rekrytering och ökad social hållbarhet. Syftet med Linje 14 är att öka övergången till högre studier och målgruppen är främst ungdomar i högstadieåldern som växer upp i studieovana miljöer. Kärnan i verksamheten är möten mellan studenter och högstadieelever för att öka kännedomen om högskolestudier och motivera till högre studier. Verksamheten finns nu på sex av kommunens grundskolor samt på fyra fritidsgårdar. Ett nytt samarbetsavtal för perioden 2024–2027 har tecknats av Örebro kommun och Örebro universitet. I detta samarbetsavtal inkluderas även Kultur- och fritidsnämnden med syfte att kvalitetssäkra och förankra Linje 14:s verksamhet på fritidsgårdarna.

Under året har Linje 14 erbjudit cirka 500 aktiviteter för elever i årskurs 7–9 på samarbetskolorna och fritidsgårdarna. Verksamhetens 26 studentambassadörer (17 kvinnor och 9 män) har träffat ungefär 5 200 ungdomar genom dessa aktiviteter. Verksamheten har också arbetat med implementering av utvecklingsprojektet Barnens universitet. Projektet riktar sig till elever som går i mellanstadiet, med syfte att väcka nyfikenhet och framtidsdrömmar till liv samt presentera universitetsstudier och vetenskap på ett roligt sätt. Under 2023 har verksamheten distribuerat totalt 36 digitala workshops, för elever i årskurs 4–5 till 20 enskilda skolor, som lärare genomför i klassrummet. Vidare har två besök på Örebro universitet för elever i årskurs 6 arrangerats. Totalt har cirka 3 500 elever i årskurs 4–6 fått ta del av dessa aktiviteter.

Reell kompetens och validering

Till utbildning vid Örebro universitet som påbörjades under 2023 ansökte 123 personer om reell

kompetens. Bland dessa fanns sökande som redan var behöriga genom formella meriter. Totalt beviljades samtliga sökanden reell kompetens avseende särskild behörighet, oavsett om ansökan om reell kompetens inkommit eller inte.

Validering av reell kompetens för tillgodoräknande har främst skett inom olika uppdragsutbildningar och kurser riktade till yrkesverksamma, bland annat inom Lärarlyftet II.

Inom de ordinarie utbildningarna handlar bedömning av reell kompetens till stor del om tillgodoräknande av tidigare studier, både från svenska och utländska utbildningar. Validering av yrkeserfarenhet, informella och icke-formella kunskaper har skett i liten omfattning, vilket beror på att få studenter ansökt om att få detta prövat. När behov uppstår finns det dock rutiner för att hantera detta.

Utbildning för livslångt lärande och omställning
Samtliga utbildningar vid lärosätet ska ge goda förutsättningar för ett livslångt lärande. Universitetet erbjuder utbildningar som både explicit och implicit riktar till yrkesverksamma grupper, till exempel inom hälso- och sjukvårdsområdet, där Statistiska centralbyrån (SCB) bedömer att det år 2035 kommer att råda brist på arbetskraft. Yrkesgrupper inom vilka det fortsatt riskerar att vara brist är lärar-, ingenjör- och datautbildade. Universitetet erbjuder utbildningar på grundnivå och avancerad nivå inom samtliga dessa områden och har därtill en bredd av starka professionsinriktade och i flera fall samhällskritiska utbildningar. I det snabbt föränderliga landskapet för artificiell intelligens (AI) har samhället de senaste åren bevittnat en omvandling präglad av tekniska framsteg, såsom stora språkmodeller. I enlighet med visionen har Örebro universitet arbetat proaktivt med dessa framväxande trender inom utbildning och forskning. Vad gäller utbildning har universitetet insett vikten av att sprida kunskap om AI och dess effekter till lärare inom högre utbildning. Genom Högskolepedagogiskt centrum har arbetet med hur man kan hantera AI ansvarsfullt diskuterats med fakulteterna under året. Dialog har även förts med andra nationella aktörer inom högskolesektorn genom nationella projekt, såsom WASP-ED som ingår i Wallenberg AI, Autonomous Systems and Software Program (WASP-programmen).

De utbildningsprogram som erbjuds vid Örebro universitet sträcker sig utanför beprövade gränser och vänder sig både till traditionella studenter och till målgruppen för livslångt lärande. Med insikt om att utbildningslandskapet utvecklas har universitetet fortsatt att utveckla korta, flexibla och behovs- anpassade kurser, så kallade SMARTER 2.0-kurser, som både tillgodoser olika sätt att lära och skilda preferenser hos yrkesverksamma individer. SMARTER 2.0-kurserna ges regelbundet.

Örebro universitet har också samarbetat med Luleå tekniska universitet och Mälardalens universitet för att erbjuda korta kurser för den gröna omställningen, där Örebro universitet bidrar med AI-aspekterna. Genom att sömlöst integrera forskningsframsteg med ett inkluderande förhållningssätt till utbildning har universitetet inte bara hållit jämna steg med AI-transformationen utan också aktivt bidragit till att forma dess utveckling.

Examina

Under 2023 utfärdades 2 551 examina på grundnivå och avancerad nivå, vilket är en minskning jämfört med 2022. Se tabell 2:6.

Av de studenter som tog ut en examen under 2023 var 66 procent kvinnor och 34 procent män. Den ojämna könsfördelningen följer nationella mönstre enligt uppgifter från Statistiska Centralbyrån. Obalansen mellan könen kan främst förklaras utifrån skillnader gällande utbildning och villkor på arbetsmarknaden.

Studenternas etablering på arbetsmarknaden
Säkerställandet av att utbildningarna har en relevant koppling till arbetslivet sker såväl vid inrättandet av respektive utbildning som via fakultetsnämndernas utvärdering och uppföljning inom ramen för kvalitetssystemet. Vid inrättande av utbildning på

grundnivå och avancerad nivå ska en omvärldsanalys alltid ingå i ansökan för att belysa behovet av den planerade utbildningen på arbetsmarknaden. Utöver detta ska även en analys över redan befintlig utbildning inom samma område redovisas, liksom en redogörelse för vilka parter på arbetsmarknaden som involverats i utvecklingen av utbildningen, samt hur det kommer studenterna till godo.

Efterfrågan på högskoleutbildade är stor inom många sektorer, vilket också återspeglas i att de allra flesta som examineras från högskolor och universitet får ett arbete. UKÄ:s uppföljning av dem som tog ut en examen på grundnivå eller avancerad nivå under läsåret 2019/2020 visade att den totala etableringsgraden bland studenter som tagit examen från Örebro universitet låg på 87 procent, vilket är högre än genomsnittet för samtliga svenska lärosäten (84 procent). Det går att konstatera att pandemin inte haft någon större påverkan på högskoleutbildades etablering på arbetsmarknaden eftersom etableringsgraden 2019/2020 var densamma som 2018/2019. Samtidigt finns det tecken på en försämrad arbetsmarknad för dem som examinerades 2019/2020.

Universitetet arbetar även med att stärka kopplingen mellan studenter och deras framtida arbetsliv, bland annat genom att möjliggöra aktiviteter och mötesplatser där studenter och arbetsgivare kan träffas och skapa relationer under studietiden:

- Tips och stöd för studenter inför arbetslivet och den kommande jobbsökningsprocessen, exempelvis hur man skriver CV, förbereder jobbintervju och kartlägger sina kompetenser.
- Intern platsbank där arbetsgivare gratis kan annonsera tjänster som riktar sig mot studenter, till exempel traineeprogram, examensarbeten, praktik, heltids-, sommar- och extrajobb.

Tabell 2:6 Nybörjare, helårsstudenter (Hst), helårsprestationer (Hpr) och avlagda examina i anslagsfinansierad utbildning på grund- och avancerad nivå

Källa: Ladok

År	Nybörjare i program	Kvinnor	Män	Hst	Kvinnor	Män	Hpr	Kvinnor	Män	Examina	Kvinnor	Män
2018	3 240	60,0 %	40,0 %	9 158	60,9 %	39,1 %	8 111	62,3 %	37,7 %	2 287	68,6 %	31,4 %
2019	3 224	59,3 %	40,7 %	9 350	60,8 %	39,2 %	8 290	62,2 %	37,8 %	2 604	66,1 %	33,9 %
2020	3 465	61,4 %	38,6 %	9 725	60,6 %	39,4 %	8 693	62,0 %	38,0 %	2 601	65,7 %	34,3 %
2021	3 352	62,6 %	37,4 %	9 853	62,0 %	38,0 %	8 818	63,3 %	36,7 %	2 524	66,3 %	33,7 %
2022	3 274	62,2 %	37,8 %	9 436	62,8 %	37,2 %	8 335	64,0 %	36,0 %	2 705	68,2 %	31,8 %
2023	3 461	64,1 %	35,9 %	9 669	63,6 %	36,4 %	8 420	64,5 %	35,5 %	2 551	66,4 %	33,6 %

- Rundabordssamtal där studenter från ett utbildningsprogram träffar inbjudna gäster från branschen för att få inspiration och insikt i yrkeslivet.
- Arbetsmarknadsmässa där studenterna får möjlighet att bygga nätverk med potentiella framtida arbetsgivare.
- Mentorprogrammet Mentor Match, som för samman studenter med utvalda mentorer och där studenterna får råd och kunskap som hjälper dem att ta viktiga steg efter avslutade studier.

De flesta utbildningar som ges vid universitetet syftar explicit till att förbereda studenterna för den framtida arbetsmarknaden. Utöver de utbildningar som leder till yrkesexamen, som alla innehåller inslag av VFU/praktik, ges även ett flertal utbildningar, både på grundnivå och avancerad nivå, med praktikinslag. Som komplement till en del av de generella (men professionsinriktade) programmen utan praktik, finns även praktikkurser inom specifika områden. Dessa kurser har en omfattning av 15–30 hp och kopplar samman vetenskaplig och praktisk kunskap.

Läro- och förskolläroarbudo

Läroarbudoarna arbetar kontinuerligt med kvalitetsförbättrande aktiviteter. De senaste åren har grundliga revideringar genomförts inom kurser i samtliga program och utvecklingsarbetet har under året rört områden som VFU och övningsskolor, behörighetskrav mellan kurser inom programmen, examinationer och progression i studenters skrivande. Vidare pågår ett utvecklingsarbete i syfte att öka kvaliteten i studenters självständiga arbeten inom grundläroprogrammet. Parallellt med insatserna inom det tidigare fokusområdet Framtidens läroarbudo har det blivit tydligt att ett sätt att åtgärda synliggjorda kvalitetsbrister är genom en förändring av studiegångar inom såväl Grundläroprogrammets båda inriktningar som Ämnesläroprogrammet. I syfte att stärka progressionen inom utbildningsvetenskaplig kärna och VFU har ett arbete med att ta fram nya studiegångar pågått.

Inom Förskolläroprogrammet har ett arbete med att implementera hållbar utveckling i programmets kurser initierats utifrån syftet att utbildningen tydligare ska genomsyras av detta perspektiv. Vidare pågår arbete med att utveckla en master i pedagogik med inriktning mot förskolans didaktik samt se över möjligheten att

starta specialläroarbudo. I övrigt förs diskussioner om vilka utbildningar som ska ges och i vilken form, det gäller framför allt utvecklingen av Kompletterande pedagogisk utbildning (KPU), samt om det minskade söktrycket till Förskolläroprogrammet kan mötas genom att ge programmet på distans.

Utveckling av VFU i läroarbudo; Övningsskolor och övningsskolor

En väl utvecklad samverkan med skolhuvudmännen är en förutsättning för en läroarbudo med hög kvalitet, inte minst inom VFU. Till exempel är tillgången till lämpliga platser inom VFU avgörande för att säkerställa kvalitet inom läroprogrammen och för att möjliggöra en utökning av läroarbudoarna, varför kontinuerlig dialog med regionens skolhuvudmän förs.

Antalet VFU-platser tillgodoses inom Förskolläroprogrammet och Grundläroprogrammet. Inom Ämnesläroprogrammet och KPU råder fortfarande viss brist på platser. En bidragande orsak till detta är att antalet gymnasieskolor i regionen och de VFU-placeringar de kan ta emot är få i förhållande till antalet utbildningsplatser på universitetets läroarbudo. En god samverkan har möjliggjort genomförandet av VFU och regionens skolhuvudmän har tagit ett stort ansvar för att fullfölja sina åtaganden.

För att ytterligare stärka samverkan med regionens förskolor och skolor har flera insatser påbörjats under 2023:

- En fortsättningskurs som påbyggnad till den befintliga handledarutbildningen för förskollärare och lärare har skapats efter önskemål från regionens handledare. Kursen har fokus på bedömningsprocesser inom VFU och bidrar därmed till att stärka rättssäkerheten i bedömning av VFU.
- Ett arbete med att utveckla en modell för formativa trepartssamtal under VFU har påbörjats och kommer att slutföras under vårterminen 2024. Trepartssamtalen syftar till att ytterligare stärka rättssäkerheten i genomförande och bedömning av VFU. De planeras att succesivt ersätta den befintliga seminarieverksamhet med handledar- och studentseminarier som sker under VFU.
- Ett utvecklingsprojekt för att vidare stärka verksamheten med övningsskolor och skolor har påbörjats. För uppgift om antal helårsstudenter för VFU-placeringar inom och utanför

övningsskola, se tabell 2:7. Fokus i projektet ligger på att stärka studentens professionsutveckling genom förstärkt samverkan mellan tre centrala delar av utbildningen: VFU, praktikinära forskning och forskningsbaserat lärande som en grundläggande utgångspunkt för undervisning på campus och i förskolans och skolans verksamheter. Projektet kommer att engagera regionens förskole- och skolverksamheter och ett särskilt nära samarbete kommer att ske med en av regionens kommuner.

Regionalt utvecklingscentrum, RUC

Regionalt utvecklingscentrum (RUC) utgör navet för forskningsbaserad samverkan mellan lärarutbildningen vid Örebro universitet och regionens förskolor och skolor. RUC för samman kompetenser inom skolrelevant forskning i flera olika forum genom att skapa långsiktigt hållbara strukturer för erfarenhetsutbyte och kunskapsfördjupning och ger bland annat samverkansstöd till flera didaktiska nätverk. Ett regionalt nätverk för kollegialt lärande för skolledare ger teoretiska perspektiv på pedagogiskt ledarskap och att leda forsknings-

baserad skolutveckling samt ett erfarenhetsbaserat lärande med utgångspunkt i skolledarnas egna utvecklingsarbeten. Därtill ger RUC även samordningsstöd till praktikinära forskningsprojekt, erbjuder uppdragsutbildningar samt stödjer Skolverket och andra skolmyndigheter i flera regionala och nationella satsningar.

Mål för antalet examina inom lärar- och förskollärarytutbildningar

I början av 2021 fick Örebro universitet i uppdrag att inkomma med en bedömning av hur många studenter som under perioden 2021–2024 kan komma att examineras inom lärarutbildningarna. Baserat på ansöknings- och genomströmningsstatistik landade bedömningen på 860 examina, se tabell 2:8, något som även fastslogs i regleringsbrevet. Lärosätet bedömer att det uppsatta målet för perioden kommer att nås.

Vägledning av presumtiva lärar- eller förskollärarytstudenter

För lärarprogrammen finns särskilda programstudievägledare. Dessa deltar aktivt vid alla tillfällen

Tabell 2:7 Antal helårsstudenter för VFU-placeringar inom och utanför övningsskola

Källa: Ladok

Program ¹⁾	VFU inom övningsförskola/övningsskola			VFU utanför övningsförskola/övningsskola		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Förskollärarytprogrammet	30,5	28,9	1,6	-	-	-
Grundlärarytprogrammet, inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1–3	23,2	21,2	2,0	0,2	0,2	-
Grundlärarytprogrammet, inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4–6	17,0	12,9	4,1	0,4	-	0,4
Ämneslärarytprogrammet, inriktning mot arbete i gymnasieskolan	43,1	22,7	20,4	1,5	0,6	0,9
Ämneslärarytprogrammet, inriktning mot arbete i gymnasieskolan – Musik	4,3	2,2	2,1	1,2	0,4	0,9
Totalt	118,1	88,0	30,1	3,4	1,2	2,1

1) KPU är inte knutet till övningskolesamarbetet och redovisas därför ej i tabellen.

Tabell 2:8 Mål avseende utfärdade examina – lärarexamina

Källa: Ladok

Lärar- och förskollärarytutbildningar	Mål 2021–2024	2023			2022			2021		
		Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Förskollärarytutbildning		58	98,3 %	1,7 %	76	96,1 %	3,9 %	62	98,4 %	1,6 %
Grundlärarytutbildningar		68	80,9 %	19,1 %	69	85,5 %	14,5 %	72	87,5 %	12,5 %
Specialpedagogutbildningar		38	86,8 %	13,2 %	45	93,3 %	6,7 %	40	85,0 %	15,0 %
Ämneslärarytutbildningar		78	64,1 %	35,9 %	64	34,4 %	65,6 %	77	49,4 %	50,6 %
Övriga lärarutbildningar		7	85,7 %	14,3 %	28	82,1 %	17,9 %	19	73,7 %	26,3 %
Totalt	860	249	80,7 %	19,3 %	282	77,7 %	22,3 %	270	77,8 %	22,2 %

Tabell 2:9 Antal programnybörjare vid ett urval professionsinriktade utbildningar

Källa: Ladok

Typ av utbildning	2023			2022			2021		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Civilingenjörutbildningar	104	25,0 %	75,0 %	93	21,5 %	78,5 %	90	27,8 %	72,2 %
Förskolläraryt utbildning	73	94,5 %	5,5 %	79	93,7 %	6,3 %	84	92,9 %	7,1 %
Grundläraryt utbildning 4–6	44	77,3 %	22,7 %	43	72,1 %	27,9 %	43	79,1 %	20,9 %
Grundläraryt utbildning F–3	63	90,5 %	9,5 %	64	95,3 %	4,7 %	63	87,3 %	12,7 %
Högskoleingenjörutbildningar	192	24,0 %	76,0 %	185	21,1 %	78,9 %	189	22,8 %	77,2 %
Kompletterande pedagogisk utbildning	12	58,3 %	41,7 %	16	56,3 %	43,7 %	18	50,0 %	50,0 %
Läkarutbildning	165	70,3 %	29,7 %	157	63,7 %	36,3 %	144	64,6 %	35,4 %
Röntgensjuksköterskeutbildning	54	83,3 %	16,7 %	41	78,0 %	22,0 %	40	67,5 %	32,5 %
Sjuksköterskeutbildning	252	84,5 %	15,5 %	237	83,1 %	16,9 %	244	88,5 %	11,5 %
Specialistsjuksköterskeutbildningar	124	83,1 %	16,9 %	103	78,6 %	21,4 %	128	90,6 %	9,4 %
Specialpedagogutbildningar	77	94,8 %	5,2 %	49	95,9 %	4,1 %	52	84,6 %	15,4 %
Ämnesläraryt utbildningar	126	50,0 %	50,0 %	134	47,8 %	52,2 %	166	42,8 %	57,2 %

Tabell 2:10 Antal helårsstudenter vid ett urval professionsinriktade utbildningar

Källa: Ladok

Typ av utbildning	2023			2022			2021		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Civilingenjörutbildningar	321	26,3 %	73,7 %	317	28,0 %	72,0 %	314	28,1 %	71,9 %
Förskolläraryt utbildning	212	95,9 %	4,1 %	240	96,5 %	3,5 %	260	97,0 %	3,0 %
Grundläraryt utbildning 4–6	141	70,2 %	29,8 %	148	70,5 %	29,5 %	153	67,9 %	32,1 %
Grundläraryt utbildning F–3	186	92,9 %	7,1 %	200	92,6 %	7,4 %	198	92,0 %	8,0 %
Högskoleingenjörutbildningar	445	23,5 %	76,5 %	441	22,8 %	77,2 %	444	21,4 %	78,6 %
Kompletterande pedagogisk utbildning	19	57,0 %	43,0 %	21	48,8 %	51,2 %	8	50,0 %	50,0 %
Läkarutbildning	640	64,4 %	35,6 %	625	63,2 %	36,8 %	637	62,9 %	37,1 %
Röntgensjuksköterskeutbildning	81	79,1 %	20,9 %	65	71,1 %	28,9 %	55	73,7 %	26,3 %
Sjuksköterskeutbildning	581	86,3 %	13,7 %	566	86,7 %	13,3 %	598	87,0 %	13,0 %
Specialistsjuksköterskeutbildningar	108	83,5 %	16,5 %	122	87,2 %	12,8 %	123	88,5 %	11,5 %
Specialpedagogutbildningar	67	91,4 %	8,6 %	62	87,1 %	12,9 %	71	86,6 %	13,4 %
Ämnesläraryt utbildningar	424	51,2 %	48,8 %	454	48,2 %	51,8 %	455	47,5 %	52,5 %

Tabell 2:11 Antal yrkesexamina vid ett urval professionsinriktade utbildningar ¹⁾

Källa: Ladok

Typ av utbildning	2023			2022 ²⁾			2021 ²⁾		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Civilingenjörutbildningar	46	23,9 %	76,1 %	48	37,5 %	62,5 %	32	31,3 %	68,7 %
Förskolläraryt utbildning	58	98,3 %	1,7 %	77	96,1 %	3,9 %	62	98,4 %	1,6 %
Grundläraryt utbildning 4–6	35	68,6 %	31,4 %	28	75,0 %	25,0 %	24	75,0 %	25,0 %
Grundläraryt utbildning F–3	33	93,9 %	6,1 %	40	92,5 %	7,5 %	46	95,7 %	4,3 %
Högskoleingenjörutbildningar	100	23,0 %	77,0 %	104	21,2 %	78,8 %	86	24,4 %	75,6 %
Kompletterande pedagogisk utbildning	10	50,0 %	50,0 %	-	-	-	1	100,0 %	-
Läkarutbildning	106	60,4 %	39,6 %	122	72,1 %	27,9 %	100	60,0 %	40,0 %
Läraryt utbildning	4	75,0 %	25,0 %	13	76,9 %	23,1 %	14	64,3 %	35,7 %
Röntgensjuksköterskeutbildning ³⁾	14	57,1 %	42,9 %	-	-	-	18	94,4 %	5,6 %
Sjuksköterskeutbildning	172	87,2 %	12,8 %	171	86,0 %	14,0 %	161	88,8 %	11,2 %
Specialistsjuksköterskeutbildningar	94	84,0 %	16,0 %	128	89,8 %	10,2 %	81	87,7 %	12,3 %
Specialläraryt utbildning	1	100,0 %	-	-	-	-	1	100,0 %	-
Specialpedagogutbildningar	38	86,8 %	13,2 %	45	93,3 %	6,7 %	40	85,0 %	15,0 %
Ämnesläraryt utbildningar	64	65,6 %	34,4 %	64	34,4 %	65,6 %	75	49,3 %	50,7 %

1) Ändrad redovisningsprincip: nu räknas alla yrkesexamina med, oavsett om de kopplats till något utbildningsprogram.

2) Historiken för 2021 och 2022 har uppdaterats, utifrån den nya redovisningsprincipen.

3) Röntgensjuksköterskeprogrammet gavs ej med start höstterminen 2019, därav inga examina under 2022.

som universitetet anordnar för gymnasieungdomar inför deras studieval, såväl större mässor som informationsdagar. De arbetar också med information mot regionens studievägledare på gymnasieskolor och Komvux. Programstudievägledarna har ett nära samarbete med programansvariga för de olika lärarprogrammen och en god kunskap om programmen, lärarlegitimationen och lärares arbetsmarknad. I deras arbete ingår kontakt med presumtiva studenter, aktiva studenter och verksamma lärare med en önskan att utöka sin behörighet. Bland de presumtiva studenterna finns också en betydande del utlandsutbildade lärare som söker sig till universitetet för att återigen kunna utöva det yrke de utbildat sig till. Detta ställer krav på en vägledning som kan beskriva det svenska skolsystemet och lärares förutsättningar, en erfarenhet som byggts upp inom både den kompletterande utbildningen Utländska lärares vidareutbildning och Snabbspår för lärare.

Utöver den direkta kontakten med presumtiva eller aktiva studenter, finns en aktuell hemsida med information om de olika programmen samt intervjuer med verksamma lärare.

Utländska lärares vidareutbildning

Utländska lärares vidareutbildning (ULV) omfattar som mest 120 hp och ges i nära samarbete med de reguljära lärarprogrammen, vilket innebär samläsning med andra studenter på befintliga kurser inom de olika lärarprogrammen. Detta förfaringsätt ger universitetet möjlighet att erbjuda en bredd av kompletterande studier, även om antalet studenter inom ULV är få.

Inför höstterminen 2023 erbjöds tre olika anmälningsalternativ; kompletterande utbildning till förskollärare, lärare i grundskolans årskurs 1–6 samt ämneslärare i grundskolans årskurs 7–9 eller gymnasieskolan. För att bli antagen till något av de två förstnämnda alternativen krävs som regel att den sökande ansökt om legitimation hos Skolverket och fått ett beslut med en hänvisning till kompletterande studier. För att läsa till en svensk lärarexamen inom de 120 hp ULV har till förfogande är det endast det tredje alternativet, det vill säga ämneslärare, som fungerar i praktiken.

Under 2023 gjordes endast antagning till höstterminen. Av de 40 individer som sökte erbjöds tolv en plats. Den stora andelen avslag berodde på att de kompletterande studiernas omfattning

bedömdes överstiga de 120 hp som utbildningen som mest kan omfatta.

Fem studenter påbörjade utbildningen höstterminen 2023, se tabell 2:12. Utöver dessa fem erbjöds två studenter en studieplan med start vårterminen 2024.

För att ge de nya ULV-studenterna så goda förutsättningar som möjligt inbjöds de till en egen introduktionsdag innan terminsstart med information från studievägledning om de kommande studierna. Under höstterminen har dessutom berörda seminarieledare fått tid att ge extra stöd till dessa studenter.

Under 2023 har få formella avbrott registrerats innan slutförd studieplan. Dock finns studenter som i praktiken inte deltagit i undervisningen. De anledningar som främst anges vid avbrott är att studenten anser sig behöva arbeta parallellt med utbildningen och då inte hinner med sina studier, samt oro, framförallt bland de nya studenterna, som upplever att språkkunskaperna från kursen Svenska som andraspråk 3 inte är tillräckliga för att klara studierna.

En uppföljning av studenter som under höstterminen slutfört sina kompletterande studier inom ULV genomfördes under november månad. En enkät skickades till elva tidigare studenter, varav åtta svarade. Av de svarande anger sex att de arbetar som lärare eller förskollärare idag, varav fem helt eller delvis i de årskurser och ämnen som deras kompletterande utbildning var avsedd för. Sju svarade att de upplevde att studierna inom ULV helt eller delvis hjälpt dem till den anställning de har idag. I samarbete med övriga lärosäten som ger ULV har en större uppföljning på nationell nivå genomförts under året. Ett arbete med att sammanställa resultatet pågår och förväntas kunna presenteras i början av 2024.

Samordnaren för ULV vid Örebro universitet har under året deltagit i det nationella samarbetet med övriga fem lärosäten som ingår i satsningen och där bland annat varit delaktig i arbetet med den nationella uppföljningen, samt uppstarten av ett kommunikatörsnätverk mellan de aktuella lärosätena.

Snabbspår för nyanlända lärare och förskollärare
Inom ramen för Snabbspår för lärare och förskollärare med utländsk lärarexamen har universitetet sedan 2016 gett kursen Att arbeta som lärare i

svensk skola och förskola på uppdrag av Arbetsförmedlingen. Kursen har getts på svenska och arabiska och varvats med Arbetsplatsförlagt lärande (APL) på skola eller förskola samt studier i svenska. De sju första kursomgångarna var campusförlagda, medan de efterföljande sju genomförts på distans.

Två distanskurser genomfördes under 2023 med totalt drygt 50 deltagare. Närvaron vid distansundervisningen har varit högre jämfört med när kursen var campusförlagd, och undervisningsformerna har möjliggjort för fler personer att delta. Andelen kvinnor bland deltagarna har ökat, vilket möjligen kan förklaras av att kursen bedrivits på distans. Att ge kursen på distans har ställt nya krav på universitetet vad gäller såväl undervisning som arbetet med att tillhandahålla praktikplatser hos för kursen nya samarbetskommuner. Det har även ställt krav på och utvecklat deltagarnas digitala kompetens.

Samverkan har skett med skolhuvudmännen genom APL. Drygt 110 kommuner har haft deltagare på kursen och även tagit emot kursdeltagare för APL på skolor och förskolor. Omkring 440 personer har deltagit i utbildningen vid Örebro universitet, vilket kan påverka söktrycket till ULV under kommande år. Utvärderingar visar att många fortsätter att läsa svenska efter avslutad kurs och därefter är det ett antal som söker till ULV.

En djupare uppföljning och utvärdering av Snabbspåret vid Örebro universitet genomfördes 2020–2023. Den visade på stor nöjdhet med undervisningen, men även på svårigheter i samband med APL, där det finns exempel på allt från stort engagemang och stöd från APL-skolan till upplevelser av utanförskap och kränkande behandling. Det fanns även liknande exempel i samband med mötet med arbetslivet efter avslutad kurs. Rapporten gav viktig information om behov av ytterligare förberedelser inför mötet med arbetslivet.

Kursomgång 14 avslutades i december 2023 och var den sista som gavs utifrån gällande avtal. Snabbspårskursen övergår från 2024 till uppdragsutbildningen Introduktion till skola och förskola. Det nya avtalet med Arbetsförmedlingen gäller två kurser under 2024, med möjlighet till förlängning, förutsatt att det finns kursdeltagare.

Hälsa- och sjukvårdsutbildningar

Även om regeringen under senare år tillskjutit nya platser för bristyrkesutbildningar har universitetet enligt regleringsbrevet inte haft något specifikt uppdrag att utöka antalet nybörjarplatser på vårdutbildningar sedan 2017. I linje med samhällets behov och regeringens satsning är dessa utbildningar dock högt prioriterade av universitetet. Under de senaste åren har ett arbete bedrivits för att stärka kompetensen inom universitetets

Tabell 2:12 Utländska lärares vidareutbildning (ULV)

Källa: Ladok och ULV

	2023			2022			2021		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Helårsstudenter VT	4,0	83,7 %	16,3 %	13,4	74,6 %	25,4 %	17,8	85,3 %	14,7 %
Helårsstudenter HT	3,2	86,0 %	14,0 %	7,6	79,0 %	21,0 %	14,2	81,3 %	18,7 %
Helårsprestationer ¹⁾	6,6	83,6 %	16,4 %	16,3	77,0 %	23,0 %	28,2	85,5 %	14,5 %
Sökande	40	72,5 %	27,5 %	36	83,3 %	16,7 %	66	86,4 %	13,6 %
Antagna	12	75,0 %	25,0 %	14	78,6 %	21,4 %	24	75,0 %	25,0 %
Påbörjade studier	5	80,0 %	20,0 %	9	77,8 %	22,2 %	17	76,5 %	23,5 %
Avbrott	2	50,0 %	50,0 %	3	33,3 %	66,7 %	3	100,0 %	-
Pågående studier	21	85,7 %	14,3 %	36	77,8 %	22,2 %	52	80,8 %	19,2 %
Avklarade studier	9	77,8 %	22,2 %	22	86,4 %	13,6 %	7	71,4 %	28,6 %
– varav uttagna examina	6	83,3 %	16,7 %	22	86,4 %	13,6 %	7	71,4 %	28,6 %
– varav slutförd utbildning mot legitimation ²⁾	3	66,7 %	33,3 %	-	-	-	-	-	-

1) Siffrorna för 2022 och 2021 är reviderade.

2) Möjligheten att redovisa antalet uppfyllda legitimationskrav utifrån Skolverkets anvisning till individen har tidigare saknats.

vårdutbildningar, vilka påverkas av den nationella brist på disputerad personal som råder inom flera områden med koppling till de program som ges. I nuläget finns ett par så kallade meriterande överbrygningsanställningar som syftar till att öka antalet disputerade lärare inom utbildningen till röntgensjuksköterska och biomedicinsk analytiker med uttalad brist på disputerade medarbetare. Universitetet arbetar kontinuerligt med kvalitetsförbättrande aktiviteter kopplade till dessa utbildningar. Det pågår diskussioner på regional och nationell nivå om vårdutbildningar där Örebro universitet har en aktiv roll.

Under det gångna året har utvärderingar gjorts av två utbildningar som leder till specialistsjuksköterskeexamen. Utifrån resultatet fick universitetet bekräftelse på att utbildningarna ligger väl i linje med uppsatta nationella mål. En större revidering av Specialistsjuksköterskeprogrammet Anestesi-sjukvård har genomförts under 2023, och en revidering av specialistsjuksköterskeprogrammet Barn och Ungdom har påbörjats. Vidare pågår ett arbete med att revidera utbildningsplanen för sjuksköterskeprogrammet i syfte att bland annat bättre tillgodose EU-kraven på omfattning av VFU.

Antalet programnybörjare på Sjuksköterskeprogrammet har under de senaste tre åren legat på en jämn nivå och under år 2023 påbörjade 252 studenter sina studier på programmet. Även antalet examina har legat på en relativt jämn nivå under perioden. Specialistsjuksköterskeprogrammet Företagssjuksköterska, som tillfälligt ställdes in inför höstterminen 2022, har öppnats igen. Det kan konstateras att det under året varit en nedgång i antalet sökande till de flesta specialistsjuksköterskeutbildningar i landet.

Efter pandemin har det noterats en ökad efterfrågan på distansutbildningar, på avancerad nivå, inom hälso- och sjukvårdsområdet och flera ansökningar har inkommit till fakultetsnämnden om att permanent få övergå till ett distansbaserat upplägg. Höstterminen 2022 startade Masterprogrammet i metoder inom medicinsk diagnostik på distans och höstterminen 2023 startade specialist-sjuksköterskeutbildningar med inriktning ambulanssjukvård och akutsjukvård på distans, efter en sökomgång med gott söktryck.

Mål för antalet examina inom Hälso- och sjukvårdsutbildningar

Örebro universitet erhöll i regleringsbrevet för 2021 ett mål om att under fyraårsperioden 2021–2024 examinera 1 325 studenter från ett urval av universitetets vårdutbildningar, se tabell 2:13. Efter tre år har universitetet nått 63 procent av målet, vilket tyder på att volymen inte kommer att uppnås.

Av regleringsbreven med start budgetåret 2018 och fram till 2021 framgår att antalet helårsstudenter på universitetets läkarutbildning utökats med 21. Planenligt har utökningen fortsatt fram till 2023 med 12 för att landa på 366 anslagsfinansierade helårsstudenter. Antalet helårsstudenter inom programmet har ökat med 25 sedan 2018 och uppgick 2023 till 640. Örebro universitet erhöll under hösten 2020, i likhet med övriga sex sökande lärosäten, tillstånd att utfärda läkarexamen för ett sexårigt program och de första studenterna antogs höstterminen 2021. Under 2023 påbörjade 165 studenter sina studier på det nya sexåriga Läkarprogrammet. Detta nya legitimationsgrundande läkarprogram ställer högre krav på examinationer och utbildningsuppföljningar samt innehåller en mer omfattande

Tabell 2:13 Mål avseende utfärdade examina – vårdexamina

Källa: Ladok

Hälso- och sjukvårdsutbildningar	Mål 2021–2024	2023			2022			2021		
		Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Röntgensjuksköterskeutbildning ¹⁾		14	57,1 %	42,9 %	-	-	-	18	94,4 %	5,6 %
Sjuksköterskeutbildning		172	87,2 %	12,8 %	171	86,0 %	14,0 %	161	88,8 %	11,2 %
Specialistsjuksköterskeutbildningar		94	84,0 %	16,0 %	128	89,8 %	10,2 %	81	87,7 %	12,3 %
Totalt	1 325	280	84,6 %	15,4 %	299	87,6 %	12,4 %	260	88,8 %	11,2 %

1) Röntgensjuksköterskeprogrammet gavs ej med start höstterminen 2019, därav inga examina under 2022.

VFU. Det är en utmaning att hitta lämpliga VFU-placeringar, i synnerhet som universitetet endast får grundutbildnings-ALF ("avtal mellan svenska staten och vissa landsting om samarbete om grundutbildning av läkare, medicinsk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården") för cirka hälften av studenterna, något som innebär en stor belastning för Region Örebro län.

Universitetet har påtalat detta för departementet vid ett flertal tillfällen. Grundutbildnings-ALF har dessutom på nationell nivå beräknats vara underdimensionerad generellt, då kostnaderna för det sexåriga Läkarprogrammet avseende VFU beräknas vara påtagligt högre än för det kortare Läkarprogrammet. De två läkarprogrammen kommer att löpa parallellt fram till och med 2026. För en beskrivning av hur ALF-ersättningen har fördelats under året, se avsnitt Ekonomisk redovisning.

Under 2021 till 2023 utfärdades sammanlagt 839 examina inom universitetets vårdutbildningar (se tabell 2:9–2:11), samt 328 läkarexamina.

VFU i vårdutbildningar

Med de nya EU-kraven på omfattning av VFU och den begränsade tillgången till VFU-platser kommer Sjuksköterskeprogrammet inte kunna utökas de närmaste åren, trots ett gott söktryck. De särskilda medlen avsedda för VFU har använts till att tillförsäkra kompetens i den handledarutbildning som ges vid lärosätet. Handledarkompetens är avgörande för kvaliteten i VFU. En positiv och konstruktiv dialog med främst Region Örebro län och Örebro läns kommuner pågår och har resulterat i en utökning av VFU som harmonierar med de nya EU-kraven. De ekonomiska aspekterna av detta är ännu inte riktigt överblickbara. En annan begränsning är bristen på framför allt universitetslektorer, en utmaning Örebro universitet delar med resten av landets lärosäten.

Samarbetet med Region Örebro län och övriga regioner i närområdet är helt avgörande för kvaliteten i och genomförandet av läkarutbildningen, liksom för övriga vårdprofessionsutbildningar. Vid dimensionering av utbildningar inom medicin och hälsa behöver hänsyn tas till möjligheten att tillhandahålla VFU av hög kvalitet, varför en kontinuerlig dialog förs med Region Örebro län samt regionerna i Värmland, Dalarna och Västmanland. Då det finns många VFU-placeringar

kopplade till läkarutbildningen i både Region Värmland och Region Dalarna har, för att säkerställa undervisningskvaliteten, universitetslektorer med förenade anställningar som specialisläkare anställts i dessa regioner.

Med anledning av yrkeskvalifikationsdirektivets krav på högre andel VFU inom Sjuksköterskeprogrammet pågår ett omfattande utvecklingsarbete inom detta. Syftet är att med start höstterminen 2025 kunna erbjuda en ny sjuksköterskeutbildning som i högre grad än idag tillvaratar möjligheterna att skapa lärande- och bedömningstillfällen under VFU. Det ställer nya krav på samarbetet med regionen och kommunen, vilket innebär att utvecklingsarbetet pågår både inom universitetet och ute i dessa verksamheter.

Ingenjörutbildningar

Under året har Örebro universitet erhållit medlemskap i CDIO (Conceive, Design, Implement, Operate), ett globalt initiativ för kvalitetsutveckling inom ingenjörutbildningar som syftar till att utveckla färdigheter och förmågor hos studenterna som behövs i yrkeslivet.

Inom CDIO finns ett systematiskt ramverk för ingenjörutbildning, vilket ständigt vidareutvecklas och fungerar som ett ovärderligt stöd för programutveckling. Initialt använder universitetet detta ramverk som grund för utveckling av civilingenjörutbildningarna i datateknik och industriell ekonomi, men på sikt kommer det även att stärka högskoleingenjörprogrammen.

Den utökning av basårutbildningarna som universitetet gjorde under pandemin upprätthålls även fortsättningsvis.

Internationalisering och studentutbyte

Efter flera år som präglats av pandemin sågs under 2023 en återgång till mer normala förutsättningar för internationaliseringsarbetet inom universitetet. Den senaste tidens osäkra världsläge, med krig i Europa och konflikter på många håll i världen, gör internationaliseringssträvandena extra viktiga, inte minst som fredsbevarande insatser för att ge människor en ökad förståelse för den mångkulturella värld vi lever i. Sedan 2020 är Örebro universitet med i universitetsalliansen NEOLAiA, bestående av nio europeiska universitet som gemensamt arbetat för att erkännas som ett så kallat

Europauniversitet inom EU-kommissionens program ”European University Initiative” (EUI).

EU-kommissionen utsåg i juli 2023 NEOLAIa till ett Europauniversitet. EUI beskrivs av kommissionen som ett initiativ som ska stärka de strategiska partnerskapen mellan lärosäten i EU och bidra till de europeiska universitetens internationella konkurrenskraft samt ge ökade möjligheter till olika former av internationalisering och samarbete. Universitetet upplever att den samverkan som finns inom alliansen fungerar som en motor i internationaliseringsarbetet.

I grunden för samarbetet inom NEOLAIa finns tre fokusområden: digital transformation, mångfald och inkludering, samt utökad mobilitet. Därutöver löper global hälsa som ett genomgående tema. Arbetet är indelat i tio olika arbetspaket där Örebro universitet leder arbetspaketet som rör forskning, men är också involverat i arbetet inom samtliga andra arbetspaket. Örebro universitet har under 2023 gått in som ledare av alliansen medan University of Jaén i Spanien koordinerar själva EU-projektet. Att leda alliansen är en utmanande uppgift, men det innebär också att Örebro universitet positionerar sig starkt inom högre utbildning i Europa, då rollen som alliansledare innebär att universitetet bjuds in till viktiga dialoger om utformandet av högre utbildning i Europa.

En inkluderande form av internationalisering är så kallade Blended Intensive Programs (BIP), som är en del av Erasmus+-programmet. BIP är kortare kurser i ett nytt format för mobilitet, där digitalt lärande kombineras med utbildning på plats. Under 2023 har studenter och lärare från flera ämnen, såsom pedagogik, historia och företags ekonomi, deltagit i BIP-kurser som anordnats vid olika lärosäten i Europa. Arbetet har under året intensifierats, då Örebro universitet tillsammans med flera NEOLAIa-universitet arbetat med förberedelser för att för första gången kunna ge två BIP-kurser i Örebro vårterminen 2024, samtidigt som planering för att starta nya kurser inom bland annat statistik och informatik har påbörjats.

Under hösten 2023 påbörjades en revidering av universitetets handlingsplan för internationalisering. Utifrån handlingsplanen, och med fokus på strategiska mål och centrala aktiviteter, förväntas fakulteter och administrativa avdelningar i sin verksamhetsplan inkludera aktiviteter som stärker

universitetets internationaliseringsarbete. Arbetet med internationalisering bedrivs delvis genom ett antal interna råd och nätverk, ett arbetssätt som visat sig skapa goda former för samverkan och erfarenhetsutbyte. Medlemmar i dessa råd och nätverk fungerar också som tydliga kontaktvägar för informations spridning, inhämtande av synpunkter och idégenerering.

Örebro universitet har som ambition att skapa bredare partnerskap med ett fåtal särskilt utvalda lärosäten. Sedan 2016 finns ett sådant samarbete, med Aston University i Birmingham, Storbritannien. Sedan Brexit har antalet studenter inom samarbetet minskat och därför har nya former av studentmobilitet diskuterats mellan lärosätena de senaste åren. Det har resulterat i en sommarskola i robotik som ges av Örebro universitet sedan 2022. Under 2023 har sommarskolan breddats till att även omfatta NEOLAIa-lärosäten, men endast ett fåtal studenter från dessa lärosäten deltog. Sommarskolan har därför inför 2024 omarbetats för att vara mer attraktiv för studenter från såväl Aston University som lärosäten inom NEOLAIa.

Örebro universitet samverkar i flera nätverk, såsom Universitetens nätverk för strategisk internationalisering (UNSI), EURAXESS-nätverket, European University Association (EUA) och European University Foundation (EUF). Under året har universitetet presenterat olika internationaliseringsprojekt, bland annat vid Universitets- och högskolerådets (UHR) internationaliseringsdagar samt Czeducon2023 som är Centraleuropas största plattform och forum för internationalisering. Vid den årliga internationaliseringskonferensen för Europeiska universitet som arrangeras av the European Association for International Education (EAIE), presenterades ett projekt som handlar om det interkulturella klassrummet som Örebro universitet deltagit i tillsammans med flera andra Europeiska universitet, några av dem inom NEOLAIa. Projektet har engagerat såväl ledningsnivå som Högskolepedagogiskt centrum, programansvariga och lärare inom olika ämnen. Vidare har universitetet deltagit i seminarier och workshops arrangerade av bland annat UKÄ, UHR och Stiftelsen för internationalisering av högre utbildning och forskning (STINT).

Under de senaste åren har medel för samverkan mellan Örebro universitet och olika internationella lärosäten sökts från programområde 2 inom Erasmus+, bland annat för att arbeta med ”joint

degrees” och pedagogisk utveckling för lärare. Ansökningar om ytterligare medel från detta programområde skrivs för närvarande med fokus på gemensamma utbildningsprogram. Universitetet erbjuder redan idag ett gemensamt internationellt program, Nordiskt masterprogram i kemi med inriktning arktisk miljöforensik, finansierat av Nordiska Ministerrådet. Under 2023 beviljades juridikämnet medel för att förbereda utveckling av ett Erasmus Mundus gemensamt masterprogram tillsammans med deltagande universitet i Italien och Serbien.

För universitetets utbytesstudenter kan konstateras att återhämtningen i antalet mobiliteter efter pandemin fortsätter, se tabell 2:14. Av 328 inresande studenter har 194 kommit via Erasmusavtal och 127 via bilaterala avtal (utan avgifter). Övriga

sju inkommande har studerat via utbytesavtal inom Nordplus. Antalet inresande studenter har minskat marginellt sedan 2022, men är fortfarande högre än nivåerna innan pandemin. Vad gäller utresande studenter ökade antalet från 124 under 2022 till 163 under 2023, men är ännu inte uppe i samma nivå som före pandemin.

Studieavgifter och stipendier för tredjelandsstudenter

Av tabell 2:15 kan utläsas att antalet studenter med avgiftsskyldighet minskat med cirka 10 procent från 2022 till 2023. Tänkbara anledningar är svårigheter att få uppehållstillstånd, en långvarig coroneffekt samt ökad osäkerhet i Europa. Antalet studenter som finansierats av stipendier från Örebro universitet via UHR är snarligt genom åren, medan antalet som finansierats av

Tabell 2:14 Internationella utbyten

Källa: Ladok

	2023			2022			2021		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Utresande	163	57,1 %	42,9 %	124	52,4 %	47,6 %	75	50,7 %	49,3 %
Inresande	328	62,2 %	37,8 %	335	61,5 %	38,5 %	213	68,5 %	31,5 %

Tabell 2:15 Antal studenter med avgiftsskyldighet (tredjelandsstudenter) ¹⁾

Källa: Ladok

Utbildning	2023			2022			2021		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Civilingenjör, Datateknik	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Kardiovaskulär medicin	-	-	-	-	-	-	4	2	2
Magisterprogram i offentlig planering för hållbar utveckling	7	2	5	7	3	4	10	3	7
Magisterprogram i strategisk kommunikation	3	1	2	4	2	2	6	5	1
Masterprogram i experimentell medicin	5	5	-	7	5	2	3	2	1
Masterprogram i idrott med inriktning fysiologi och medicin	4	2	2	1	-	1	6	1	5
Masterprogram i informatik – ledning och styrning av informationssäkerhet	11	3	8	22	3	19	24	8	16
Masterprogram i kemi med inriktning miljöforensik	9	4	5	9	4	5	6	3	3
Masterprogram i musikvetenskap – Musiken och människan	1	-	1	1	-	1	2	1	1
Masterprogram i statistik	1	1	-	1	1	-	3	2	1
Masterprogram i statistik, Statistisk modellering och data science	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Medier, kommunikation och PR	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Nordiskt masterprogram i kemi med inriktning arktisk miljöforensik	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Nutritionell molekylär medicin och bioinformatik	-	-	-	-	-	-	1	1	0
Psykologprogrammet	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Robotik och intelligenta system, magister-/masterprogram	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Socionomprogrammet	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Fristående kurser	1	1	-	1	1	-	1	-	1
Totalt	48	21	27	54	20	34	66	28	38

1) Avser studenter med registrerad aktivitet under verksamhetsåret.

Svenska Institutets stipendier minskat sedan 2020, se tabell 2:16, något som troligtvis har påverkat det totala antalet studieavgiftsskyldiga studenter. De totala intäkterna från studieavgifter avseende tredjelandsstudenter uppgick till 3,9 miljoner kronor, en ökning i jämförelse med de 3,3 miljoner kronor som erhöles under föregående år. Verksamheten gick totalt sett med ett marginellt överskott på knappt ett tusen kronor. Återbetalning av studieavgifter har skett i 40 fall, framförallt för att studenter inte påbörjat studierna och då begärt återbetalning. Exempel på orsaker till att studierna inte påbörjas är i huvudsak stängda ambassader, ej beviljade uppehållstillstånd och att Migrationsverket inte lämnat beslut i tid på grund av utredningsärenden. Endast ett fåtal återbetalningar har skett på grund av personliga skäl.

De avgiftsskyldiga studenterna, som inte antas via en separat antagning, bidrar, liksom övriga internationella studenter, till att på olika sätt utveckla kvaliteten och mångfalden inom utbildningen.

Kontakten med Migrationsverket fungerar huvudsakligen bra. Några utmaningar har noterats, till exempel långa handläggningstider, vilket i vissa fall har inneburit att masterstudenter från tredjeland inte fått uppehållstillstånd i tid för att kunna påbörja sina studier. Detta har medfört stora negativa effekter på enskilda program. Den långa handläggningstiden kan till stor del förklaras av utredning av studieavsikt och speciella utredningsinsatser mot vissa länder. De nya rutinerna för ökad kontroll av pass i samband med ansökan om uppehållstillstånd riskerar att få stora konsekvenser, då det för många innebär både långa och dyra resor. Dock har Migrationsverkets mobila passkontroller underlättat för dem som söker tillstånd. Sammantaget har svårigheterna kopplade till migrationsfrågor sannolikt en negativ påverkan då studenter och forskare inte väljer att komma till Sverige.

Könsfördelning inom utbildning

Under 2023 genomfördes en intern kartläggning av studentpopulationen för att få en bättre överblick över vilka studentkategorier som väljer att studera vid Örebro universitet. Kartläggningen visade att en majoritet av studenterna är kvinnor och att den trenden håller i sig från år till år. Kvinnorna är i majoritet i utbildningar på grundnivå och avancerad nivå, medan det finns en jämn könsfördelning bland universitetets doktorander. Ytterligare statistik, se tabell 2:17, visar att könsbundna studieval kan observeras i många av universitetets kurser. Män är i könsminoritet på exempelvis lärarprogrammen och vårdutbildningarna. Kvinnor fortsätter att vara i könsminoritet inom ingenjers-, systemvetenskaps- och matematikprogrammen. Lärosätet observerar dock en jämnare könsfördelning i deltagande i högre studier hos studenter med utländsk bakgrund.

Då köns mönstren varierar mellan ämnen har institutionerna fått ett tydligare uppdrag att arbeta med likavillkors- och jämställdhetsfrågor utifrån ett gemensamt arbetssätt som baseras på arbetet med aktiva åtgärder enligt diskrimineringslagen.

Könsbundna studieval påverkas av en rad faktorer, varav en del ligger utanför ett lärosätes kontroll, såsom socioekonomi och föräldrars utbildningsbakgrund. Vad universitetet kan göra är att inte förespråka könsstereotypa val i marknadsföring samt att arbeta för att skapa förebilder för icke könsstereotypa val.

Kostnad per student

Studentvolymen i förhållande till de totala kostnaderna för utbildning på grundnivå och avancerad nivå (exklusive uppdragsutbildning) innebär en kostnad per helårsstudent på 106 654 kronor. Det är en minskning med 1 599 kronor jämfört med 2022. Om kostnaderna i stället relateras till antalet helårsprestationer uppgår de till 122 478

Tabell 2:16 Antal avgiftsskyldiga tredjelandsstudenter per finansieringsform

Källa: Ladok och Unit4 ERP

Finansieringsform	2023			2022			2021		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Svenska Institutets stipendier	5	2	3	6	2	4	13	5	8
Stipendier från Örebro universitet/ Universitet- och högskolerådet	7	5	2	7	4	3	7	5	2
Självfinansierat sin utbildning	36	14	22	41	14	27	46	18	28
Totalt	48	21	27	54	20	34	66	28	38

kronor, att jämföra med föregående års 122 558 kronor. Minskningarna jämfört med föregående år beror på ett ökat antal helårsstudenter och helårsprestationer. En lägre prestationsgrad (HPR/HST) än 2022 gör att minskningen i kostnad per helårsprestation blir liten.

Disciplinärenden

Under 2023 har disciplinnämnden vid Örebro universitet fattat totalt 96 beslut gällande studenter på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå. Av dessa har 78 beslut resulterat i en avstängning från studierna med ett periodspann från fyra veckor upp till fem månader. Sju ärenden har avslutats med en varning och resterande elva ärenden har lämnats utan åtgärd av disciplinnämnden, se tabell 2:18.

Fällandefrekvensen (avstängning och varning) har ökat från 84 procent 2022 till 89 procent 2023.

Vissa anmälda ärenden handläggs enbart av juristfunktionen och rektor, vid behov efter samråd med disciplinnämndens lagfarna ledamot. Rektor fattade under året fyra beslut om att avsluta anmälda ärenden utan vidare åtgärd, vilket är lika många som under 2022. Jämfört med 2022 har antalet anmälda ärenden till disciplinnämnden minskat, från 126 ärenden till 120. Plagiat är alltså den vanligaste grunden för avstängning och de disponibla textjämförelseverktygen har fortsatt visat sig vara effektiva för att upptäcka studenter som försöker använda delar eller hela textstycken från andra författares och studenter

Tabell 2:17 Andelen studenter på kurser med jämn könsfördelning i procent

Källa: Ladok

Utbildningsområde	2023	2022	2021	Andel kvinnor 2023	Andel män 2023	Antal helårsstudenter 2023
Design	39,4	30,2	75,8	31,1	68,9	24
Humaniora	26,7	23,8	39,1	67,5	32,5	499
Idrott	12,6	30,4	46,5	35,5	64,5	195
Juridik	28,8	14,2	14,1	67,9	32,1	875
Medicin	8,7	11,3	20,9	71,2	28,8	1 336
Musik	24,0	13,9	13,0	34,8	65,2	194
Naturvetenskap	34,7	18,2	29,2	49,2	50,8	989
Samhällsvetenskap	33,9	29,9	26,7	67,7	32,3	2 637
Teknik	13,8	13,5	13,8	31,8	68,2	1 043
Undervisning	21,1	21,7	26,8	75,7	24,3	661
VFU	21,5	24,1	36,6	73,5	26,5	135
Vård	1,0	0,4	0,7	84,8	15,2	1 063
Övrigt	0,0	0,0	0,0	85,3	14,7	20
Totalt	22,2	18,3	21,9	63,6	36,4	9 669

Tabellen visar den andel (i procent) av helårsstudenterna som för respektive utbildningsområde kan hänföras till kurser där könsfördelningen betraktas som jämn. Intervallet för jämn könsfördelning är inom 40–60 procent.

Tabell 2:18 Disciplinärenden

Källa: Rättskansliet, Örebro universitet

	2023			2022			2021		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Antal ärenden	96	71,9 %	28,1 %	110	56,4 %	43,6 %	129	63,6 %	36,4 %
Avstängningar	78	71,8 %	28,2 %	85	58,8 %	41,2 %	117	63,2 %	36,8 %
Andel av de avstängda där Ouriginal-rapport legat till grund för avstängning ¹⁾	67,9 %	69,6 %	63,6 %	51,8 %	56,0 %	45,7 %	47,0 %	51,4 %	39,5 %
Varningar	7	71,4 %	28,6 %	7	71,4 %	28,6 %	3	66,7 %	33,3 %
Utan åtgärd	11	72,7 %	27,3 %	18	38,9 %	61,1 %	9	66,7 %	33,3 %
Fällandefrekvens ²⁾	88,5 %	88,4 %	88,9 %	83,6 %	88,7 %	77,1 %	93,0 %	92,7 %	93,6 %

1) Uppgifterna för 2021 och 2022 har korrigerats.

2) Antalet ärenden som lett till varning eller avstängning i relation till det totala antalet prövade ärenden.

arbeten som sina egna. Otillåtna samarbeten är fortsatt en vanlig grund för avstängning. Något mindre vanligt är användning av otillåtna hjälpmedel. Disciplinnämnden har i ett ärende beslutat om avstängning, då textgenererande AI använts i strid med uppgiftsinstruktionerna.

En tydlig trend är att antalet anmälda disciplinärenden har minskat sedan 2021. Under 2022 vidtogs ett antal åtgärder som kan vara orsak till förändringen. Instruktionerna sågs över och preciserades, och det blev tydligare för lärarna när en anmälan ska ske. Alla lärare som överväger anmälan ombeds fortfarande att kontakta juristfunktionen för att diskutera förutsättningarna för anmälan, vilket i vissa fall gör att potentiella ärenden aldrig anmäls. Universitetet erbjuder informationstillfällen om disciplinärenden för verksamheten och juristfunktionen deltar vid vissa specifika introduktionstillfällen för nya studenter. Webbsidorna om fusk har uppdaterats och informationen till anmälda studenter om möjligheterna till stöd i processen har tydliggjorts.

När det gäller störande beteende fattade disciplinnämnden tre beslut om avstängning under 2023 och ett beslut om avskrivning. Det har handlat både om misstankar om trakasserier mot medarbetare och om störande av verksamheten i samband med skriftlig salstentamen.

Restaurang- och hotellhögskolan

Örebro universitet har ett särskilt uppdrag att bedriva restaurangutbildning i Grythyttan. För detta har universitetet sedan 1998 ett särskilt anslag som år 2023 uppgick till drygt fyra miljoner kronor. Anslaget ska täcka de merkostnader som utlokaliseringen till Grythyttan ger upphov till, se tabell 2:19. Finansieringen i övrigt utgörs av intäkter av anslag, avgifter och bidrag. Dock finns stora utmaningar gällande verksamhetens ekonomiska bärkraft.

Under 2023 bedrevs vid Restaurang- och hotellhögskolan, Campus Grythyttan, utbildning inom två program på kandidatnivå, med en omfattning av 180 hp: Kulinärisk kock och måltidskreatör samt Sommelier och måltidskreatör. Ett tredje program, Måltidsekologprogrammet, som bedrivs i samarbete med Institutionen för naturvetenskap och teknik, är under utfasning. Som ersättning har ett nytt program, Miljövetenskapligt program, Hållbara livsmedelssystem, 180 hp, inrättats vid Institutionen för naturvetenskap och teknik. Även inom detta program sker samläsning med studenter från Restaurang- och hotellhögskolan. Vid institutionen erbjuds även fristående kurser på grundnivå och avancerad nivå, liksom utbildning på forskarnivå.

Söktrycket till Kulinärisk kock och måltidskreatör samt Sommelier och måltidskreatör var något lägre 2023 jämfört med 2022. Det höga antalet avhopp under 2022, i kombination med de senaste årens låga antal programnybörjare, har påverkat studentvolymen och därmed det ekonomiska resultatet. Analyser av orsakerna genomförs löpande.

I syfte att stärka och utveckla verksamheten vid Restaurang- och hotellhögskolan samt öka kännedomen om den verksamhet som bedrivs, tillsattes under 2023 ett Advisory Board. Ordförande är den tidigare vice ordföranden för Örebro universitetsstyrelse Hans Enocson. Övriga deltagare kommer från relevanta verksamheter inom restaurang- och besöksnäringen. För att stärka platsen Grythyttan och Restaurang- och hotellhögskolan bedrivs ett utvecklingsarbete utifrån konceptet: ”Grythyttan och Örebro – noder i ett gastronomiskt kunskapssystem vid Örebro universitet”. Detta arbete drivs av Region Örebro län och Örebro universitet deltar tillsammans med andra regionala aktörer.

Tabell 2:19 Verksamheten vid Restaurang- och hotellhögskolan

Källa: Ladok och Unit4 ERP

	2023			2022			2021		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Utbildningsvolym, helårsstudenter ¹⁾	221	48,4%	51,6%	236	51,7%	48,3%	281	53,7%	46,3%
Intäkter (mnkr)	26,1			28,2			32,5		
Kostnader (mnkr)	32,9			31,8			33,0		
Ekonomiskt resultat (mnkr)	-6,8			-3,6			-0,5		

1) Utbildningsvolymen för en kurs är kopplad till en annan institution i Ladok. Detta har korrigerats manuellt.

Högskolepedagogik i framkant

Örebro universitet bedriver högskolepedagogisk utbildning och utveckling i framkant. Det innebär att universitetet befinner sig vid frontlinjen i viktiga och aktuella frågor som AI i utbildning, digital examination och utveckling av kreativa lärmiljöer. Det betyder också att universitetet strukturerat, systematiskt och strategiskt arbetar för att öka den pedagogiska medvetenheten i organisationen som helhet.

Universitetslektorer med högskolepedagogisk inriktning

Universitetet har under senare år arbetat med högskolepedagogisk utveckling för att höja den pedagogiska kompetensen hos lärare, forskare och övriga anställda. Den strategiska satsningen på universitetslektorer med högskolepedagogisk inriktning har utökats för att tillvarata den högskolepedagogiska kompetens som finns vid lärosätet. Satsningen avser ett antal särskilda högskolepedagogiska uppdrag, motsvarande två heltidsanställningar per fakultet, under perioden 2023–2025. Fakulteten för ekonomi, natur- och teknikvetenskap har valt att utlysa ett av uppdragen specifikt mot hållbar utveckling i utbildning. Två lärare har uppdrag på 25 procent vardera under den aktuella perioden för att arbeta med frågan på fakulteten. Under hösten 2023 har de inlett dialoger med kollegor kring behoven inom detta område.

Pedagogiskt utvecklingsarbete

Satsningen på pedagogiska utvecklingsprojekt som via fakultetsnämnderna initierades 2018 har fortsatt även under 2023. Högskolepedagogiskt centrum (HPC) fortsätter i nära dialog med fakultetsnämnderna att publicera rapporter som dokumenterar utvecklingsprojekt i syfte att sprida goda exempel av högskolepedagogiskt utvecklingsarbete inom och utanför lärosätet. Forskning inom högskolepedagogisk utveckling har under året utvecklats för att tydligare stärka den utvecklingsverksamhet som koordineras av HPC. Genomförda högskolepedagogiska utvecklingsprojekt har presenterats vid en intern konferens och utgör tillsammans med HPC:s seminarier viktiga kontaktytor mellan ämnen, institutioner och fakulteter.

Hållbar utveckling inom utbildning

Örebro universitet arbetar för att samtliga utbildningar ska ge studenter centrala kunskaper, kompetenser och relevanta verktyg, både i deras profession och som medborgare, för att kunna bidra till den omställning som krävs för en hållbar framtid. Inom Plattform för en hållbar framtid (PSF), se avsnitt Forskning, Strategisk profilering och ökad synlighet, finns en särskild grupp för utbildning. Det kollegiala erfarenhetsutbytet som sker inom denna grupp är tillsammans med det stöd som ges av HPC en viktig drivkraft för arbetet med hållbar utveckling inom utbildning.

Universitetets personal ges målgruppsanpassad kompetensutveckling och erbjuds stöd i att integrera hållbar utveckling i samtliga utbildningar genom kurserna Utbildning för hållbarhet och Högskolepedagogisk fördjupning, som ges av HPC. Utbildningsgruppen inom PSF har även genomfört två kollegiala seminarier under 2023; Didaktiska modeller för utbildning om hållbar utveckling och Kollegialt lärande i utbildning för hållbar utveckling.

Lär- och studiemiljöer

Vid universitetet bedrivs ett långsiktigt arbete för att upprätthålla goda och hållbara utbildningsmiljöer för studenterna. Learning Lab är ett fyraårigt samverkansprojekt med Akademiska Hus. Syftet är att lära mer om hur rum, pedagogik och teknik kan användas i arbetet med att utveckla framtidens lärmiljöer. I Learning Lab identifieras också nya pedagogiska behov tillsammans med lärare och studenter. Med rummet som utgångspunkt utvecklas undervisningen och Learning Lab kan på så sätt ses bidra till en högskolepedagogik i framkant. Under året har det varit ett stort intresse från lärare att förlägga sina läraktiviteter till Learning Lab och lokalerna är efterfrågade och välutnyttjade. Projektet har också rönt ett stort externt intresse och flera studiebesök har genomförts med besökare från andra lärosäten, myndigheter och offentlig verksamhet. Tillsammans med Akademiska Hus har också olika spridningsaktiviteter, i form av föreläsningar och seminarier, genomförts under året. Projektet Learning Lab bedrivs till och med december 2025 och utvärderas löpande.

3. EN UTVECKLANDE STUDIE- OCH ARBETSPLATS

Örebro universitets vision, Ett framstående universitet – för en kunskapsbaserad samhällsutveckling, bärs upp av tre utvecklingsområden, varav ett är **En utvecklande studie- och arbetsplats**. Två strategiska mål är kopplade till detta utvecklingsområde:

- Närhet och samarbete.
- Strategisk rekrytering och kompetensutveckling.

Närhet och samarbete

I universitetets vision, och som en del av beskrivningen av de strategiska målen under närhet och samarbete, tydliggörs att Örebro universitet inte bara är ett universitet, utan *ett* universitet. Det är universitetets campus som är basen för såväl utbildning som forskning, med arenor för möten mellan lärare, studenter och administrativ personal. Vid universitetet finns en stark tilltro till att fysisk och organisatorisk närhet underlättar tvär- och mångvetenskapliga samarbeten, inom och mellan fakulteter och institutioner, och mellan administrativa avdelningar och enheter. Efter pandemin erbjuds, på prov, teknisk och administrativ personal möjlighet till ett så kallat flexibelt arbets sätt. Det möjliggör fördelar med att arbeta på distans samtidigt som det betonar vikten av närvaro, inte minst kopplat till verksamhetsutveckling. Även inom kärnverksamheten förs diskussioner om närvaro och kollegiala arbetsformer.

Ett samlat och koordinerat stöd till utbildning och forskning

Det har under året bedrivits ett fortsatt samarbete mellan avdelningarna inom det gemensamma verksamhetsstödet för ett väl fungerande och samlat stöd. Med utgångspunkt i detta har avstämningar av verksamhetsplaner gjorts som grund för gemensamma prioriteringar, till exempel vad gäller utvecklingsprojekt.

Avdelningen Grants Office samarbetar över organisatoriska och professionella gränser genom ”Programmet för koordinerat forskningsstöd för höga vetenskapliga mål”, kallat Kove-programmet. Programmet syftar till att stärka forskningen vid universitetet genom ett samordnat stöd till forskargrupper och enskilda forskare som är redo att ta steget att etablera sig på den nationella och internationella arenan inom sitt forskningsområde. Forskarna erbjuds ett skräddarsytt stöd och ges möjlighet att rita upp en tydlig färdplan inklusive en strategi för både stödinsatser och aktiviteter för att uppnå de högst prioriterade vetenskapliga målen.

Delar av stödfunktionerna vid universitetet har under året startat upp ett gemensamt arbete kallat

”Team support”. Syftet är att skapa transparens mellan avdelningarna genom att koordinera, samarbeta och utveckla relevanta gemensamma erbjudanden till forskare som genomför projekt med extern finansiering. Genom denna satsning kan stödet ytterligare effektiviseras och kvalitets säkras. Team support är ett exempel på hur verksamhetsstödet skapar möjligheter för att arbeta med ett proaktivt förhållningssätt.

Ett annat exempel på ett proaktivt verksamhetsstöd som arbetar tillsammans över avdelningsgränser är en arbetsgrupp bestående av medlemmar från ekonomiavdelningen, personalavdelningen samt Grants Office. Gruppen har tillsammans gjort en genomlysning av hur universitetet bör organisera sig vid granskning av projekt med extern forskningsfinansiering samt vilka aktiviteter som bör ingå i en sådan process. Utifrån genomlysningen har en handlingsplan och en checklista tagits fram.

Ett aktivt samarbete har även bedrivits för att stärka och utveckla chefer i deras förmåga att leda verksamheten. Bland annat har ett nätverk för avdelningarnas enhetschefer startats för att möjliggöra en kontaktyta mellan dem, men också för att vara ett forum för beredning och förankring av frågor. Därutöver har chefsmöten, för universitetets samtliga chefer, genomförts vid två tillfällen under året.

Universitetsbiblioteket har erbjudit studenter och doktorander stöd i akademiskt skrivande och informationssökning genom undervisning, handledning och webbaserade guider. Satsningar på särskilda studentevenemang med såväl handledning, föreläsningar och workshops har genomförts under året, exempelvis ”Bli en smartare och snabbare student” och ”Uppsattstider”. Ett arbete har nu påbörjats med att kvalitetssäkra studentundervisningen i informationssökning med hjälp av internationella standarder för undervisning i informationskompetens. Universitetsbibliotekets forskarstöd har utvidgats till att inkludera ett bredare stöd med forskarprofilering och synlig-

görande av forskning. Både forskargrupper och enskilda forskare har under året kunnat få stöd i att uppdatera sina forskarprofiler, och därmed öka sin synlighet, i olika databaser och plattformar som till exempel Scopus och forskarregistret ORCID. Universitetsbiblioteket har även anordnat ett flertal välbesökta lunchföreläsningar och seminarier där universitetets forskning lyfts fram, bland annat i samarbete med studentkåren under hållbarhetsevenemanget Agera-Influera samt vid totalförsvarets vandringsutställning ”Tänk om”.

Universitetets dokument- och ärendehanteringssystem har uppgraderats i syfte att ge bättre möjlighet till digitalisering och effektiv ärendehantering. Vidare har ett e-arkiv köpts in och implementering påbörjats.

Ett universitetsgemensamt Infocenter har inrättats för att kunna ge studenter, besökare och medarbetare snabb och effektiv service och support vid enklare och rutinmässiga ärenden, utan att ärenden behöver skickas runt till olika avdelningar eller personer för att bli lösta. Genom Infocenter skapas möjlighet för ett mer enhetligt bemötande som håller en hög och professionell servicenivå och där ärenden hanteras effektivt och likvärdigt. Ett ”utifrån-och-in-perspektiv” ska vara utgångspunkten i utvecklingen av Infocenter där målgruppers olika behov beaktas.

Sammanfattningsvis kan konstateras att de administrativa avdelningarna under året har arbetat aktivt för att ytterligare förbättra stödet till fakulteter och institutioner, både avseende utveckling av arbetssätt och verktyg.

Digitaliserad verksamhetsutveckling

Digitalisering är en viktig framtidsfråga för Örebro universitet och utgångspunkten för i stort sett allt utvecklingsarbete är principen om ”Digitalt först”. Arbetet med digitalisering bidrar till ett modernare och effektivare universitet med hög kvalitet i forskning, utbildning och samverkan.

Digitalisering

Under 2023 har Örebro universitet tagit ytterligare steg mot en systematisk digitalisering. Arbetet med att implementera Ramverk för digitalisering 2022–2027 fortgår och fokus ligger på att ta fram generiska strukturer och bättre grundförutsättningar för hela universitetets digitalisering genom ramver-

kets fyra strategier, vilka även ligger till grund för verksamhetens prioriteringar:

- Erbjudna enkel och sammanhållna digital service.
- Skapa digitaliserade flöden och processer.
- Arbeta för ett datadrivet lärosäte.
- Utveckla en modern digital arbetsplats för studenter och medarbetare.

I arbetet med att genomföra de fyra digitaliseringsstrategierna prioriteras några insatser före andra utifrån lärosätets digitala mognad: informationsförsörjning, informationssäkerhet, att gå från analogt till digitalt format, att ersätta analogt arbetssätt med digitala, gärna automatiserade, arbetssätt, samt en höjd digital kompetens.

Strukturerad och systematisk information är en grundläggande byggsten i universitetets verksamhet. Arbetet med att försörja universitetet med rätt information i rätt tid till rätt person har fortsatt genom inventeringar, informationsmodelleringar och kvalitetsförbättring av register- och masterdata. Vidare har fortsatt fokus varit på implementation av e-arkiv, utveckling av arbetet inom registratur och hanteringen av allmänna handlingar.

Portföljstyrning

Arbetet med att utveckla styrningen av digitaliseringsinitiativ har fortsatt under året. För att kunna digitalisera i takt med de krav som ställs på universitetet både internt och externt krävs tydliga prioriteringar av de resurser som finns och av vilka tekniska lösningar som ska utvecklas och avvecklas. Örebro universitet utvecklar för närvarande arbetet med portföljstyrning av digitalisering via två portföljer. En portfölj med fokus på idéer och behov med utgångspunkt i ramverket för digitalisering och samhällets digitalisering. Den andra portföljen fokuserar på idéer och behov från användare och verksamhet med utgångspunkt i förbättring av befintliga tjänster genom nyutveckling, vidareutveckling och vidmakthållande. De samlade aktiviteterna sker på såväl övergripande som på institutions- och avdelningsnivå. Prioritering av portföljens innehåll sker utifrån universitetets strategiska mål samt utifrån lagkrav och har under året kompletterats med en värderingsmodell och prioriteringsdialoger, där både administration och akademi deltar. Tidigare har en brist på

projektledare gjort att genomförandegraden av digitaliseringsprojekt har varit för låg, varför ett nätverk för att stödja projektledare har skapats och nya projektledare har rekryterats.

Den moderna digitala arbetsplatsen

Chefer inom akademi och administration har bland annat i medarbetarundersökningar uppmärksammas som en målgrupp som har mycket administrativa arbetsuppgifter som gör arbetsbördan hög. Vid universitetet har det under lång tid funnits många analoga blanketter, ibland med krav på signatur, vilket har inneburit en låg flexibilitet i fråga om var, när och hur dessa blanketter kan färdigställas. Detta har inneburit en ökad arbetsbörda för cheferna. Med utgångspunkt i det strategiska mål som fastställts av styrelsen om att det vid universitetet ska finnas ett proaktivt verksamhetsstöd har en översyn av befintliga blanketter gjorts. Inom bland annat personalområdet har de flesta pappersblanketter ersatts av elektroniska handlingar och underskrifter, exempelvis digitala anställningsbevis. Detta är ett arbete som behöver fortsätta på universitetet som helhet.

Digitala möjligheter

Högskolepedagogiskt centrum omfamnar digitaliseringens möjligheter med inriktning på pedagogisk utveckling, professionsrelevans, bildning, studentinflytande och kreativa lärmiljöer. Genom högskolepedagogiska kurser integreras digitalisering som ett perspektiv som främjar kritiskt tänkande. Deltagare uppmanas att vara kreativa och praktisera vad de lär, och lärare uppmanas att kreativt och kritiskt utforska både digitala och fysiska lärmiljöer. Under 2023 har ett särskilt fokus lagts på hur den generativa AI:n har förändrat förutsättningarna för utbildning, både gällande nya möjligheter och utmaningar.

Samarbete har skett med andra relevanta stödfunktioner över organisationsgränser för att dra nytta av digitaliseringens möjligheter för att förbättra undervisning och examination från grundnivå till forskarnivå.

Genom en utveckling av webbresurser på oru.se har en stödjande struktur skapats för universitetets lärare. Att tillgängliggöra material för andra lärosäten och aktörer främjar en delningskultur och bidrar till att skapa engagemang och sprida bästa praxis inom högre utbildning.

Generativ AI

Sedan ChatGPT lanserades i slutet av 2022 har frågan om generativ AI och dess roll på universitetet ökat explosionsartat. Initialt mest utifrån en reaktivitet och hur användningen av generativ AI kan förhindras inom främst examinationer. Under 2023 har fokus ändrats till att handla mer om hur studenter, forskare och medarbetare inom en rad olika områden förhåller sig till och där så är lämpligt blir skickliga användare av generativ AI. Stöd i fråga om teknik, utbildningsunderlag och kunskapscenter gällande generativ AI har tagits fram och erbjuds lärare och medarbetare vid Örebro universitet.

Robotic Process Automation

Som ett led i att arbeta på andra sätt har ett pilotprojekt påbörjats för att undersöka hur universitetet med hjälp av Robotic Process Automation (RPA) kan identifiera repetitiva rutiner och processer som med hjälp av en programmerbar robot kan automatiseras och därmed avlasta visst administrativt arbete. Projektet drivs som ett innovationsprojekt och strategin har varit att höja medarbetarnas kunskaper inom RPA så att de själva, utan IT-stöd, kan bygga och utveckla robotprocesser. Syftet är att öka den generella kompetensen kring digitalisering i verksamheten och projektet riktar sig mot både akademi och administration. Flera avdelningar, exempelvis ekonomiavdelningen och personalavdelningen, har påbörjat en utveckling för ökad robotisering och minskade manuella rutiner. Vid Universitetsbiblioteket är det bland annat aktuellt med robotisering av statistikinhämtning och vid inköp av kurslitteratur.

Digitalt utfärdande av examensbevis

Examensbeviset är en viktig värdehandling inför framtiden för den student som vill fortsätta studera, forska eller börja arbeta. För många arbetsgivare är ett examensbevis ett krav när man söker arbete. Många studenter efterfrågar digitala examensbevis och Örebro universitet har under 2023 beslutat att övergå till sådana. Övergången kommer att ske under 2024. Fördelarna är många; studenten kan få sitt examensbevis snabbare, beviset är enklare att skicka och äktheten verifieras direkt för en arbetsgivare.

Digitala bedömningar under verksamhetsförlagd utbildning

Universitetet har under flera år arbetat för att införa en ny typ av bedömning av studenter

under deras VFU. Utformningen av VFU varierar och den anpassas till professionsutbildningarnas specifika förutsättningar, behov och krav. Bedömningen gjordes tidigare med stöd av en uppsamlade pappersblankett i slutet av perioden. Under året har ett arbete bedrivits med att identifiera och utveckla en digital tjänst som kan användas löpande under studentens VFU av olika bedömare. Fördelen med det nya arbetssättet är att fler praktiker kan bedöma studenten under fler moment, studenten får en bättre översikt över sina moment och sitt lärande, examinator får ett bättre administrativt stöd via bedömningsunderlag samt att lärosätet kan arbeta datadrivet. Initialt omfattade arbetet samtliga utbildningar med VFU vid universitetet, men har reducerats till att omfatta läkarprogrammet.

Digital tillgänglighet till offentlig service

Lag (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service, DOS-lagen, innehåller bestämmelser om krav på tillgänglighet till digital service som tillhandahålls av en offentlig aktör. Vid Örebro universitet finns ett ramverk för digitalisering som sträcker sig över perioden 2022–2027, vilket beskriver tillgängligheten för universitetets webbplats enligt DOS-lagens krav. Enligt tillgänglighetsredogörelsen ligger universitetet långt fram, även om arbete fortfarande återstår för att lärosätet fullt ut ska följa DOS-lagen. En av de brister som identifierats är att en del av de styrdokument som finns på webbplatsen, många framtagna före DOS-lagen, inte uppfyller tillgänglighetskraven. Under året har universitetet genomfört en genomlysning och uppdatering av dessa styrdokument utifrån bland annat webbtillgänglighet för att kunna vidta åtgärder, men arbete kvarstår under 2024.

Informationssäkerhet

Universitetet har under flera år identifierat risker i sin riskanalys som kopplar till informationssäkerhet och digitalisering. I verksamhetsplanen för verksamhetsstödet för 2023 och 2024 finns flera uppdrag som syftar till att stärka informationssäkerheten, med särskilt fokus på ledningssystem för informationssäkerhet och digital förmåga. Informationshantering innefattar flera perspektiv som alla har ett behov av styrning och uppföljning. Konkret arbete avseende identiteter, konton och behörigheter genomförs bland annat inom ramen för multifaktorautentisering och i samarbete med

Swedish Academic Identity Federation (SWAMID), som är en identitetsfederation som drivs av Sunet och omfattar lärosäten och andra offentliga organisationer som är kopplade till forskning och högre utbildning. Örebro universitet har under hösten, i likhet med övriga lärosäten, lämnat in en redogörelse till Regeringskansliet om hur arbetet med att utveckla informationssäkerheten fortskrider.

Framtidens studie- och arbetsplats

Medarbetares kompetens och tid

Att värna om medarbetares kompetens och se till att tiden används på bästa sätt är en viktig uppgift. Arbete pågår löpande för att prioritera rätt, men också för att utveckla arbetssätt och lösningar som kan minska den administrativa bördan. Inom alla medarbetares roller och uppdrag ryms olika arbetsuppgifter som tar mer eller mindre tid i anspråk. Det finns flera exempel på förbättringsarbeten, nedan nämns några som syftar till att underlätta för forskare att både söka medel och bedriva forskning.

Att söka extern finansiering är en tidskrävande, och ibland komplex, process. Forskare vid universitetet innehar idag flera uppdrag inom ramen för sin anställning, vilket innebär att tiden som finns att söka extern finansiering för sin forskning kan vara knapp. För att förenkla för universitetets forskare erbjuds de stöd under ansökningsförfarandet, något som skapar förutsättningar för dem att skriva konkurrenskraftiga ansökningar. Stödet utgörs av läsning, rådgivning och feedback. Under 2023 har fler än 200 ansökningar fått detta stöd.

För universitetet är det viktigt att dess forskare kan nyttja sin forskningstid i så hög grad som möjligt till just forskning. Gemensamma stödfunktioner erbjuder projektkoordinering till externt finansierade projekt. I stödet ingår att säkerställa att de regelverk som finansiären och universitetet har satt upp för forskningsprojekt följs. Genom stödet skapas både förutsättningar för en effektiv och smidig projektstruktur och ett stöd som möjliggör för forskaren att säkerställa kvalitet i rapportering och uppföljning.

Flera forskningsstödjande verktyg har implementerats under året, däribland Covidence som förenklar och kvalitetssäkrar arbetet med systematiska översikter och Altmetric Explorer som mäter forskningens genomslag i styrdokument och utanför den vetenskapliga sfären.

Under år 2022 inrättades en gemensam funktion för schema- och lokalbokning. Arbetet har fortsatt under 2023, med en gradvis övergång från institutionernas sida. Införandet har inneburit stora utmaningar och vissa anpassningar har gjorts utifrån verksamhetens behov. Servicefunktionen ska med expertkompetens om undervisningslokaler matcha pedagogiska behov med rätt typ av lokal, samt utgöra en del i universitetets hållbara lokalanvändning.

Hållbar utveckling

Enligt Örebro universitets vision ska hållbarhetsperspektiven genomsyra all verksamhet vid universitetet. Vägledande i arbetet för hållbar utveckling är universitetets hållbarhetspolicy samt den strategi och handlingsplan för hållbar utveckling som fastställts av rektor för perioden 2023–2025. Med siktet inställt på en hållbar framtid betonas tydligare än tidigare kompetensutveckling och studentinflytande samt hållbar utveckling inom forskarutbildning och forskarhandledarutbildning. Vidare har miljömålen fått ett stärkt livscykelperspektiv och mer explicit koppling till Klimatramverket för universitet och högskolor och indikatorer för lika villkor och jämställdhetsarbetet blir mer uppföljningsbara. Ett viktigt fokus under perioden är därutöver att få in hållbar utveckling som en naturlig del i den ordinarie processen för verksamhetsplanering och uppföljning.

Under året har en intern granskning gjorts av universitetets miljöledningsarbete för att utvärdera hur det systematiska arbetet för hållbar utveckling fungerar och var det finns förbättringsområden. Viktiga förbättringsområden är att stärka systematiken för lagefterlevnadskontroller, utveckla uppföljningen av arbetet med hållbar utveckling på olika nivåer i organisationen samt tillgängliggöra stödverktyg och resurser för miljöarbetet i större utsträckning.

Universitetets miljöarbete utgår ifrån tre områden; Hållbar samverkan och resor, Effektiv och ändamålsenlig lokalanvändning samt Hållbar konsumtion.

Inom ”Hållbar samverkan och resor” finns den största miljöpåverkan i de koldioxidutsläpp som uppstår vid tjänsteresor med flyg. Inom lärosätens Klimatnätverk, där Örebro universitet ingår i värdkonstellationen, har en fokusgrupp för tjänsteresor

och en inledande workshop genomförts under hösten. Fokusgruppens mål är att utveckla stöd för att minska lärosätens utsläpp från tjänsteresor och att utveckla standardiserade metoder för uppföljning av utsläppen. Ett annat viktigt samverkansprojekt under 2023 har varit deltagandet i Region Örebro läns EU-projekt Fossilfritt 2030 – Rena resan, där universitetet har lett ett delprojekt som tagit fram en analys av svenska lärosätens arbete med hållbar internationalisering och minskad klimatpåverkan från tjänsteresor. Vidare deltar universitetet i REMM-nätverket, Resfria möten i myndigheter, ett led i att fortsatt utveckla universitetets stöd för digitala möten och konferenser. Att verka för hållbara färdsätt till och från campus ingår också i universitetets arbete med hållbar samverkan och resor. Under året har en uppskattad cykeldag genomförts tillsammans med Akademiska Hus och Örebro studentkår för att inspirera medarbetare och studenter att cykla mer. Ett arbete pågår också för att uppgradera cykelparkeringarna på campus, vilket finansieras genom grön växling från höjda parkeringsavgifter. Även antalet laddplatser för elbilar har utökats under året.

Universitetet är i ständig utveckling och lokalanpassningar och ombyggnationer sker löpande. Utgångspunkten är att skapa ett mer socialt och hållbart campus genom att exempelvis studera flöden i den fysiska planeringen och skapa platser med utrymme för spontana möten som främjar samarbeten, miljöer för spontanidrott samt tillgång till service. Genom de cirka 4 000 sensorer som finns monterade i de flesta lokaler hoppas lärosätet kunna ta fram närvarodata.

Inom ramen för ”Effektiv och ändamålsenlig lokalanvändning” ser universitetet över hur lokalerna över tid kan nyttjas på ett hållbart sätt och hur befintliga lokaler kan ha så effektiv energianvändning som möjligt. Arbetet sker i samverkan med Akademiska Hus. Lokalkostnaden utgör en relativt stor andel av universitetets totala kostnader och det är viktigt att undersöka möjligheterna för förtätning och omställning av lokaler snarare än utbyggnation. Vid universitetet finns en stor potential att än mer samutnyttja lokaler. Att hitta smartare och mer effektiv användning av datorsalar, konferensrum och kontor med låg boknings- och nyttjandegrad kommer att vara i fokus framöver för de flesta av verksamheterna vid universitetet. Under året har en tillbyggnation vid Campus USÖ slutförts och en

ombyggnation i Teknikhuset gjort det möjligt för universitetet att lämna externa tentamenslokaler. Gemensamma nattvandringar genomförs också för att hitta energitjuvar under tider på dygnet då verksamheten inte är i gång. Exempel på energisatsningar som gjorts är byte av armaturer, modernisering av ventilation och ytterligare installation av solceller. De utökade solcellssatsningarna innebär att det under sommarmånaderna produceras mer elenergi än vad universitetet förbrukar. Universitetet samarbetar även med Akademiska Hus för ett mer hållbart campus och har under året vunnit pris för årets Citylab-projekt inom ramen för Sweden Green Building Awards. Campus Örebro är det första befintliga campuset i Sverige som är redovisat enligt Citylab, en ambitiös hållbarhetscertifiering för stadsdelar. Tillsammans med Örebro kommun, Region Örebro län och Akademiska Hus har arbetet med en ny campusplan för Örebro universitet påbörjats. Syftet är att klarlägga universitetets långsiktiga behov av fysiska miljöer, såväl inne som ute, på campus Örebro, campus USÖ och campus Grythyttan. Den nya campusplanen ska inkludera övergripande frågor som klimatneutralitet och hållbarhet med sikte på år 2035, men även beskriva campusutvecklingen med sikte bortom år 2050.

Inom ”Hållbar konsumtion” arbetar universitetet för att minska miljöpåverkan genom krav i upphandling, inköp och genom en förbättrad avfallshantering samt för ökad resurseffektivitet. Under året har en så kallad miljöspendanalys genomförts för att utreda hur miljöpåverkan från universitetets inköp ser ut. Resultatet visade framför allt två områden som universitetet kan påverka genom fortsatt höga hållbarhetskrav; ökade krav vid upphandling av rese- och logitjänster samt IT och telefoni. Aktiviteter inom dessa områden finns i strategin och handlingsplanen för hållbar utveckling, bland annat är kommande resebyråupphandling prioriterad ur ett miljöperspektiv och livscykelhantering av IT-produkter ingår i området hållbar konsumtion.

Avfallshandlingen vid universitetet genomlystes under årets miljörevision och visade både på goda exempel och möjliga förbättringsområden. Samtidigt som det finns ett väl utvecklat arbete för återbruk och återvinning av möbler, samt en miljömedvetenhet vid den Svanen-certifierade lokalvården, behöver rutinerna för hantering av farligt avfall tydliggöras och arbetet för att vidareutveckla källsorteringen på campus organiseras mer effektivt.

Samverkan med det omgivande samhället

Örebro universitets geografiska läge, som enda lärosäte i regionen, innebär att universitetet är med och driver den regionala utvecklingen. Det finns därmed starka incitament från regionens olika aktörer att hitta och utveckla samarbeten med universitetet som den primära leverantören av utbildning och kompetens. Universitetets samverkan med Region Örebro län sträcker sig bortom sjukvården och inkluderar områden som exempelvis regional utveckling och innovationssystem. Vid Örebro universitet bedrivs utbildning och forskning inom de flesta utbildnings- och vetenskapsområden. Detta återspeglas i bredden av möjliga samarbetspartners, exempelvis Universitetssjukhuset Örebro och Statistiska Centralbyrån samt större industriföretag såsom Epiroc och Saab.

Örebro universitet har en lång historia av nära samverkan med näringsliv, offentlig sektor och civilsamhälle. Detta ger avtryck i såväl forskning som utbildning, bland annat via kombinationsanställningar, mentorsprogram för studenter samt bransch- och programråd, vilka är kopplade till de olika utbildningsprogram som finns vid universitetet och består av lärare, studenter och externa företrädare. Rådens syfte är att bidra till kvalitets-säkring och kvalitetsutveckling, och där utgör arbetslivs- och samhällsrelevans en viktig del. Universitetet har också utåtriktade aktiviteter som syftar till att engagera allmänheten, både genom att delta i forskning och att ta del av forskningsresultat.

Medarbetare vid universitetet är engagerade i forum för att driva specifika samhällsrelevanta frågor över alla fakulteter, till exempel Äldreforum 2.0 som innebär ett unikt samarbete med Region Örebro län och de i regionen ingående kommunerna. Lärosätet har också en dedikerad infrastruktur för samarbete i form av mötesplatser med externa partners (Innovation Arena). Holdingbolagets verksamhet är också en länk mellan universitet, näringsliv, offentlig sektor och civilsamhälle.

UKÄ genomförde en granskning av universitetets kvalitetssäkringsarbete inom både utbildning och forskning under 2022 och beslutet tillkännagavs under våren 2023. Universitetet fick goda vitsord för sitt arbete inom alla områden inklusive samverkansområdet men har även tagit hänsyn till bedömargruppens rekommendationer och kommer bland annat att utveckla arbetet med

kvalitetssäkring av samverkan. En genomlysning ska göras under 2024 för att se över hur samspelet mellan forskning, utbildning och samverkan kan förtydligas och följas upp. I detta ingår att se över och överväga ytterligare inkludering av samverkansaspekter i kvalitetssystemet.

ORU Innovation Arena

Örebro universitet har under de senaste åren tagit viktiga steg mot att etablera samverkan och nyttiggörande som en naturlig del av kärnverksamheterna utbildning och forskning. Med utgångspunkt i universitetets vision och dess betoning på att utveckla kunskap i nära samspel med studenter, vetenskapssamhälle och omvärld etablerades under 2020 Örebro universitets innovationsarena till en mötesplats för akademi, näringsliv, offentlig sektor och det civila samhället. Studenternas medverkan är särskilt prioriterad. Arenan har en tydlig förankring i det regionala innovationsstödssystemet och utgör en miljö som stimulerar kunskapsbaserade innovationer och bidrar till sänkta trösklar för nyttiggörande och kommersialisering. Efter en digital start under pandemin har verksamheten inom innovationsarenan fortsatt att utvecklas under 2023 och blivit en naturlig mötesplats mellan universitetets verksamheter och omvärlden. Arenan ger goda förutsättningar i arbetet med att bygga samverkansplattformarna AI Impact lab och Mat och hälsa.

Strategiska samverkansavtal

Universitetet har under 2023 tecknat strategiska samverkansavtal med Epiroc och Saab-koncernen inom teknisk och samhällsvetenskaplig forskning och innovation, utifrån identifierade gemensamma behov kring kompetensförsörjning, kunskapsutbyte och engagemang i samhällsutmaningar. Inom dessa samarbeten ingår bland annat frågor kring AI och robotik där båda företagen har en lång och stark forskningsförankring inom området.

De strategiska samverkansavtalen med Epiroc och Saab-koncernen syftar till ömsesidigt utbyte kring såväl forsknings- som utbildningsfrågor. Universitetet har sedan många år haft ett nära samarbete med dessa aktörer och drivit gemensamma forskningsprojekt. De strategiska samverkansavtalen har slutits för att stärka dialogen mellan respektive organisations ledning samt för att öka utbytet inom såväl forsknings- som utbildningsområdet.

Örebro universitet Holding AB

Örebro universitet Holding AB (ORUH) ägs av staten och förvaltas av universitetet. ORUH, med dotterbolaget Örebro universitet Enterprise AB (ORUE), förmedlar kunskap och kompetens samt nyttiggör och kommersialiserar idéer och innovationer sprungna ur eller knutna till forskning och utbildning vid Örebro universitet. Verksamheten har en kommersiell grund men hanterar alla typer av nyttiggörande av forskning, inte enbart kommersialisering. Detta görs i tre verksamhetsgrenar, Innovationskontor, Invest och uppdragsverksamhet.

Under 2023 sålde ORUH dotterbolaget Inkubera till det nystartade bolaget Örebro Region Innovation AB, som i sin tur ägs av Region Örebro län, Örebro kommun och ORUH. I portföljen finns också Alfred Nobel Science Park (ANSP), som är ett vilande bolag utan verksamhet. Vid sidan av dessa bolag och dotterbolaget ORUE har ORUH per den 31 december 17 investeringar i portföljen.

ORUH har gjort tre nyinvesteringar under året, två i forskningsgrundade bolag inom sensorik respektive pedagogik/AI och en i ett företag grundat av studenter, riktat mot elevhälsa. ORUH har också genomfört fem följdinvesteringar i befintliga portföljbolag. Ingen avyttring har genomförts.

Innovationskontor

Örebro universitet driver tillsammans med Mittuniversitetet, Karlstads universitet och Linnéuniversitetet ett av landets innovationskontor, med namnet Fyrklövern. Samarbete inom Fyrklövern sker bland annat i form av ett regelbundet erfarenhetsutbyte, en gemensam årlig doktorandkurs och ett gemensamt råd för hantering av verifieringsmedel.

Under 2023 har Fyrklövern fokuserat på frågor som berör jämställdhet och inkludering, och genomfört två temadagar som en grund för det fortsatta utvecklingsarbetet inom området. Doktorandkursen "Att nyttiggöra forskning och vetenskap" (4,5 hp) genomfördes för trettonde gången, där fem doktorander, varav tre kvinnor och två män, från Örebro universitet examinerades från kursen. Doktoranderna från samtliga lärosäten representerade, liksom tidigare, en bredd av ämnesdiscipliner och nationaliteter.

Det lokala innovationskontoret arbetar i nära samarbete med bland annat Örebro universitets Grants

Office och samverkansplattformarna AI Impact lab och Mat och hälsa för att fånga upp innovativa idéer med potential att nyttiggöras. Ett nära samarbete finns också med den innovationsstödjande verksamheten i Region Örebro län för att stödja idéer inom hälso- och sjukvården. Där har innovationskontoret under 2023 bidragit med kompetens och resurser i de två projekten Project Support Office (PSO) och Snabbare Implementering av Innovationer i Sjuk- och Hälsovården (SIISH).

Innovationskontoret erbjuder sedan 2017 ett särskilt program för att stimulera utvecklingen av sociala innovationer, Social Impact Lab (SoIL). Ambitionen är att utveckla konkreta tillämpningar genom att omvandla kunskap och forskning till praktiska metoder, processer, tjänster eller produkter i samarbete med praktiker samt att skapa nya värden för användare och målgrupper. SoIL har ett löpande samarbete med Region Örebro län genom idéägare som deltar med case i verksamheten och har även en representant (som tidigare deltagit i utvecklingsprogrammet) som rådgivare. Under 2023 deltog forskare med sex idéer i SoILs utvecklingsprogram (tre drivna av en kvinna, två drivna av en man samt ett case driven av ett team med en man och en kvinna).

Örebro universitet är genom innovationskontoret engagerat i Mötesplats Social Innovation (MSI), en nationell kunskaps- och samverkansplattform för social innovation och socialt företagande.

Samarbetet med fyra andra lärosäten (Jönköping University, Luleå tekniska universitet, Umeå universitet och Malmö universitet) syftar bland annat till att stärka forskningens roll i samverkan för social innovation, att öka kunskapen och att stärka ekosystemet för sociala innovationer.

Innovationer nyttiggörs med långa, ofta fleråriga, processer. En idé definieras och avgränsas av innovationskontoret främst utifrån två kriterier:

- att den är kunskapsbaserad; det vill säga har sitt ursprung i den akademiska miljön, och
- att den är en potentiell innovation.

Verifiering definieras och avgränsas av innovationskontoret utifrån att idéerna beviljats verifieringsmedel, det vill säga att en verifieringstjänst har köpts. Överlämning definieras av innovationskontoret som att ett gemensamt överlämningsmöte har genomförts mellan idéägare, innovationskontor och inkubatorsmiljö eller investeringsverksamhet.

Som framgår av tabell 3:1 har innovationskontoret under året utvärderat 70 idéer (23 idéer från anställda och 47 idéer från studenter). Av dessa har 23, varav 18 från studenter, gått vidare till innovationsrådgivning och verifiering. Under 2023 är det sammanlagt 19 idéer, varav två från studenter, som erhållit verifieringsmedel. Sammanlagt har fyra idéer lämnats vidare till

Tabell 3:1 Innovationsmätt

Källa: ORU Innovation inom Örebro universitet Holding AB

	2023			2022			2021		
	Totalt ¹⁾	Kvinnor	Män	Totalt ¹⁾	Kvinnor	Män	Totalt ¹⁾	Kvinnor	Män
Antal utvärderade idéer, anställda	23	39,1 %	60,9 %	29	74,2 %	25,8 %	22	46,7 %	53,3 %
Antal utvärderade idéer, studenter	47	36,2 %	63,8 %	21	54,5 %	45,5 %	19	32,6 %	67,4 %
Antal case som gått vidare till verifiering, anställda	5	20,0 %	80,0 %	16	77,8 %	22,2 %	18	21,4 %	78,6 %
Antal case som gått vidare till verifiering, studenter	18	55,6 %	44,4 %	4	60,0 %	40,0 %	8	12,5 %	87,5 %
Antal case som erhållit verifieringsmedel, anställda ²⁾	17	5,9 %	94,1 %	17	13,8 %	86,2 %	15	25,0 %	75,0 %
Antal case som erhållit verifieringsmedel, studenter ²⁾	2	50,0 %	50,0 %	2	50,0 %	50,0 %	7	-	100,0 %
Antal case överlämnade till inkubatorer/holdingbolag	4	40,0 %	60,0 %	2	50,0 %	50,0 %	9	20,0 %	80,0 %

1) Några idéer ägs av både kvinnor och män.

2) Idéer som beviljats verifieringsmedel under ett år kan ha inkommit under ett tidigare år.

holdingbolag och/eller inkubering. Noteras bör att dessa inte nödvändigtvis har inkommit för utvärdering under 2023, då arbetet med rådgivning och verifiering oftast är en flerårig process.

Uppdragsverksamhet

Genom uppdragsverksamhet sker nyttiggörande på kommersiella villkor av validerad kunskap i form av försäljning av konsulttjänster. Detta görs genom att matcha förfrågningar gällande föreläsningar, konsultuppdrag och kompetensutveckling mot den spetskunskap som finns inom lärosätet men även genom att stötta anställda vid Örebro universitet när de ska nyttiggöra sin kunskap. Uppdragsverksamheten bidrar även till en stärkt kompetensförsörjning för offentlig sektor och näringsliv i regionen och studenter får yrkeserfarenhet av den bransch man kommer verka inom i framtiden.

Inom Studentuppdrag erbjuds studenter vid Örebro universitet meriterande och arvoderade extrajobb vid sidan av studierna och näringslivet

har möjlighet att i ett tidigt skede knyta till sig de bästa talangerna. Under 2023 har 61 studentkonsulter varit ute på uppdrag (32 kvinnor och 29 män) inom till exempel ekonomi och datavetenskap. Uppdrag som utredare, registrator eller att skapa innehåll till hemsidor och sociala medier är också vanligt förekommande.

Forskaruppdrag fungerar som brobyggare mellan akademi, näringsliv och offentlig sektor genom att på affärsmässiga grunder matcha och förmedla längre eller kortare uppdrag där akademiska kunskaper kommer till direkt nytta hos olika aktörer i samhället. Uppdragen ger ofta upphov till nya data, idéer eller insikter till nytta för forskningen på Örebro universitet. Under 2023 har 30 uppdrag med 51 forskare (32 kvinnor och 19 män) genomförts och omfattar bland annat diplomutbildningar inom hållbarhet, kvalitetsverifieringar av startupbolag och framtagande av evidensbaserade processer inom jämställdhet och inkluderande integration för offentliga organisationer.

Strategisk rekrytering och kompetensutveckling

För att lyckas väl med uppdraget att säkerställa att kritisk och avgörande kompetens tryggas i organisationen behöver universitetet såväl framgångsrikt attrahera och rekrytera nya medarbetare som behålla befintliga medarbetare. Kompetensutveckling för chefer, ledare och medarbetare är betydelsefull. God förmåga att rekrytera, behålla och utveckla personal är avgörande för att trygga framtidens kompetensförsörjning.

Kompetensförsörjning

För att möta kompetensförsörjningens olika behov är det angeläget att följa och vidareutveckla universitetets viktigaste resurs, medarbetarna. Chefs- och ledarförsörjningen är en del i detta och universitetet behöver dels identifiera hur och var kompetens och engagemang uppstår, dels hur dessa kompetenser och detta engagemang kan tas tillvara för att komma organisationen till nytta.

Fakulteterna upplever att rekryteringsprocesserna för lärare är långa och tidskrävande och att det tar alltför lång tid innan nya medarbetare är på plats. Ett arbete pågår med att effektivisera och kvalitetssäkra rekryteringsprocessen, revidera

styrdokument samt med att vidareutveckla principer och rutinbeskrivningar för rekrytering.

Universitetets verksamheter står inför olika utmaningar vad gäller kompetensförsörjning. Inom vissa yrkeskategorier är det relevant att vända sig utanför akademien till en specifik profession, detta gäller exempelvis läkare, psykologer och jurister. Lärosätena konkurrerar om lärare och forskare, inte minst inom områden där det råder stor brist på disputerad kompetens nationellt, något som försvårar rekryteringsläget. Utöver löneläget är forskningsresurser och attraktiva forskningsmiljöer aspekter som är betydelsefulla för valet av lärosäte. Inom verksamhetsstödet har det funnits, och finns också fortsatt utmaningar att kompetensförsörja områden som IT, bibliotek, HR, ekonomi och forskningsstöd.

Personrörligheten mellan universitetet och det omgivande samhället är viktig för att ett ömsesidigt utbyte skall kunna ske mellan lärosätet och företag, offentlig sektor och det civila samhället. Ett sätt är att engagera adjungerade lärare på olika nivåer, se tabell 3:2, och därigenom få tillgång till extern specialistkompetens och erfaren-

Tabell 3:2 Adjungerade lärare vid Örebro universitet

Källa: Primula

Antal	2023			2022			2021		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Professor	9	22,2 %	77,8 %	8	12,5 %	87,5 %	10	20,0 %	80,0 %
Universitetslektor	35	51,4 %	48,6 %	32	56,3 %	43,8 %	38	52,6 %	47,4 %
Universitetsadjunkt	83	73,5 %	26,5 %	80	75,0 %	25,0 %	91	75,8 %	24,2 %
Totalt	127	63,8 %	36,2 %	120	65,8 %	34,2 %	139	65,5 %	34,5 %
Årsarbetskrafter	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Professor	1,7	18,5 %	81,5 %	1,9	18,4 %	81,6 %	2,0	21,1 %	78,9 %
Universitetslektor	5,8	64,2 %	35,8 %	6,0	57,9 %	42,1 %	6,6	62,2 %	37,8 %
Universitetsadjunkt	27,0	74,9 %	25,1 %	25,6	81,1 %	18,9 %	26,1	81,8 %	18,2 %
Totalt	34,5	70,3 %	29,7 %	33,5	73,4 %	26,6 %	34,7	74,6 %	25,4 %

Årsarbetskrafter

Uppgifterna har beräknats i enlighet med ESV:s handledning om personalkostnader, ESV 2015:1.

Årsarbetstiden för en heltidsanställd person som arbetat hela året har schablonmässigt antagits vara 1 920 timmar.

het i universitetet utbildningar. Vid Institutionen för medicinska vetenskaper och vid Institutionen för hälsovetenskaper finns till exempel ett etablerat samarbete kring adjungeringar med Region Örebro län. Inom lärarutbildningen upprättas allt fler avtal om adjungering mellan universitetet och skolor i framför allt Örebroregionen.

I juni 2022 beslutade riksdagen om en reform för ökad flexibilitet, omställningsförmåga och trygghet på arbetsmarknaden. En förändrad anställningsskyddslag och nya kollektivavtal om anställningsvillkor och omställning har påverkat lärosätet på flera sätt. En av de bärande komponenterna i reformen var att begränsa möjligheten till visstidsanställning till förmån för tillsvidareanställning. Konsekvenserna av reformen är både gynnsamma och utmanande för universitetet. Gynnsamma på så sätt att tryggare anställningsvillkor förstärker arbetsgivarvarumärket, och att ett mer långsiktig plan kring rekrytering skapar stabilitet i verksamheten. En utmaning har varit att hitta lämpliga anställningsformer där tillsvidareanställning inte är ett passande alternativ. Exempelvis finns på flera håll i verksamheten behov av att, då specifik sakkunskap behövs i undervisningen, anställa medarbetare tillfälligt. Vidare bedrivs forskning i stor utsträckning tidsbegränsat och ofta finansierat med tillfälliga externa medel. En annan utmaning är att arbetsgivarens informationsskyldighet vid anställning har ökat och även inbegriper intermitterande anställda. Vid universitetet har nya anställningsavtal och en ny rutin för att möta lagkraven tagits fram, men hanteringen har fört med sig en ökad administration som framför allt påverkar enhetscheferna i organisationen. Under 2024 ska den administrativa hanteringen förenklas.

Rekrytering av medarbetare

Antalet rekryteringsärenden vid universitetet låg på ungefär samma nivå under 2023 som under 2022. Av de rekryteringar som gjordes ledde 30 procent till tillsvidareanställningar och 70 procent till tidsbegränsade anställningar. Tidsbegränsade anställningar innehas framför allt av amanuenser och doktorander, men även av olika stödfunktioner inom framför allt olika forskningsprojekt.

Rekrytering av internationella medarbetare

Internationell rekrytering är en viktig del i att stärka universitetets konkurrenskraft och förmågan att attrahera och behålla de bästa talangerna är av stor

betydelse för lärosätets framgång. Den internationella rekryteringen har de senaste åren starkt präglats av rådande migrationslagstiftning, så också under 2023. Fortsatt långa handläggningstider hos Migrationsverket inverkar på såväl nya rekryteringar, där starten fördröjs, som pågående anställningar, där medarbetare på olika sätt påverkas av lång väntan vid förlängningsansökningar.

En del i arbetet med att attrahera internationella kandidater är att se till att de blir väl omhändertagna när de påbörjar sin anställning vid universitetet. Vid sidan av det stöd som ges från institutionerna, finns även universitetets funktion Relocation ORU som arbetar med stöd vid rekrytering av internationella medarbetare, med fokus på migrationsprocessen. Som ett ytterligare steg i arbetet med att förbättra villkor för forskare har Örebro universitet beviljats utmärkelsen HR Excellence in Research, se nedan. Att värna om goda villkor för forskare är en fråga som universitetet engagerar sig i även i en internationell kontext, bland annat genom aktivt deltagande i nätverket ”Scholars at Risk”.

HR Excellence in Research

Som ett led i universitetets arbete med internationalisering erhöles under 2018 utmärkelsen HR Excellence in Research som ett bevis på att universitetet värnar om forskares arbetsvillkor, utveckling och den fria forskningen. Detta bidrar till ökat anseende, konkurrensfördelar vid internationell rekrytering samt underlättar vid ansökan om forskningsmedel. De viktigaste insatserna i projektet har under 2023 varit förberedelse inför nästa rapporteringsperiod och efterföljande platsbesök av EU-kommissionen som genomförs under 2024. Bland annat genomfördes under hösten en uppföljning av handlingsplanen genom en GAP-analys. En stor och viktig del i arbetet inför platsbesöket är vidare att sprida information om utmärkelsen och vilka fördelar den innebär för universitetet och dess forskare. Detta arbete har intensifierats under 2023 och fortsätter under kommande år.

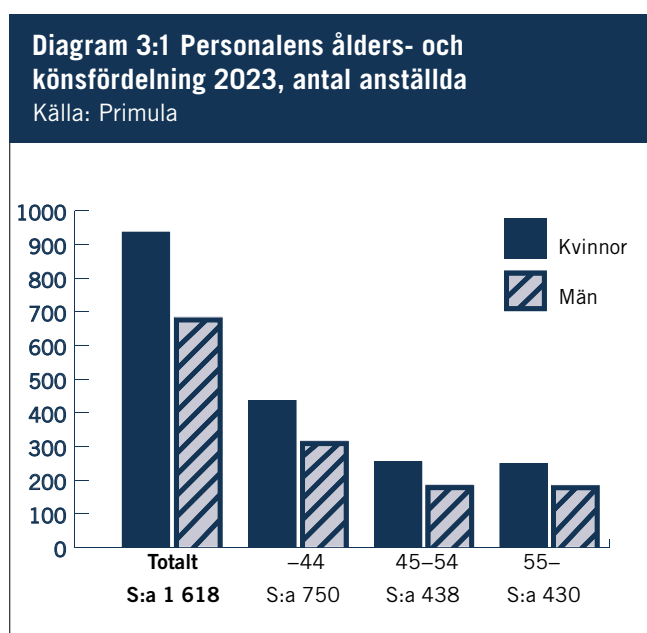
Rekrytering av biträdande lektorer

Som en del i arbetet med strategisk och långsiktig kompetensförsörjning har universitetet de senaste åren gjort ett antal satsningar på meriteringsanställningar. De 20-talet biträdande lektorer som anställdes via strategiska satsningar under 2018 och 2019 har fått goda förutsätt-

ningar att utveckla sin självständighet som forskare och att meritera sig såväl vetenskapligt som pedagogiskt. Ett särskilt utvecklingsprogram har erbjudits med omfattande träning i bland annat ledarskap, kommunikation och gruppdynamik, liksom i att söka externa anslag. Av de biträdande lektorer som ingick i denna satsning har under 2023 sex befordrats till universitetslektor och ett flertal har påbörjat befordransprocessen. För att skapa transparens och tydlighet i förväntningar och kriterier vid en befordran till universitetslektor finns sedan tidigare en process för halvtidsuppföljning. Ett av syftena med uppföljningen är att möjliggöra för vidareutveckling och prioritering mellan arbetsuppgifter för den biträdande lektorn.

I linje med det av regeringen fastställda målet för andelen biträdande lektorer per lärosäte fördelas från och med 2023 medel till fakulteterna med uppdrag att finansiera nya meriteringsanställningar. Syftet är att ännu tydligare bidra till den strategiska kompetensförsörjningen genom att möjliggöra för fakulteter och institutioner att rekrytera utifrån sina respektive behov och förutsättningar. Efter meriteringstidens slut förväntas de biträdande lektorerna ansöka om befordran till universitetslektor och fortsätta sin verksamhet som forskningsledare vid universitetet. Under 2023 hanterades 20 utlysningar av biträdande lektorer, vilka resulterade i 14 anställningar som påbörjades under året.

Liksom tidigare erbjuds de biträdande lektorerna att delta i ett utvecklingsprogram.

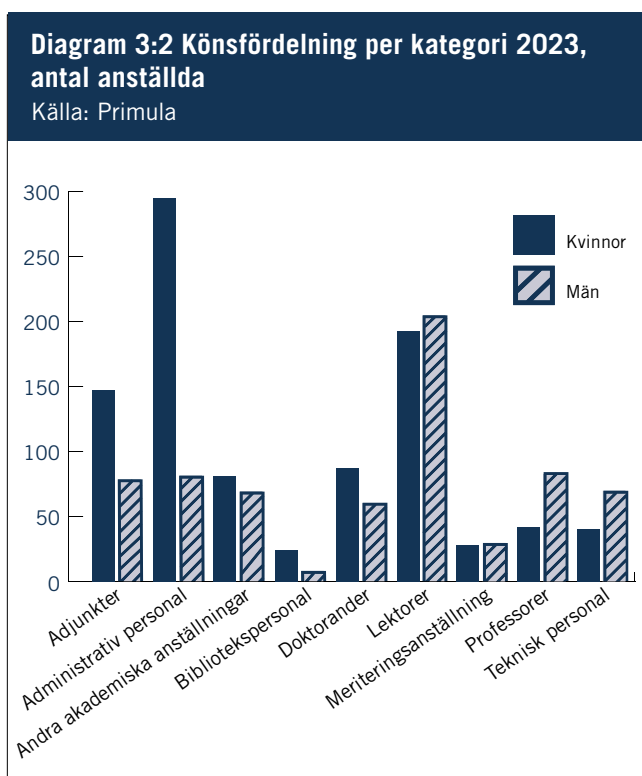
Övergripande personalstatistik

Det totala antalet anställda vid universitetet per den 31 december 2023 var 1 618, en ökning med 3,5 procent jämfört med föregående år, se tabell 3.3 och 3.4. Ökningen har skett främst inom forskning och utbildning. Gruppen undervisande och forskande personal inom kategorierna professorer, lektorer, meriteringsanställningar, adjunkter och annan akademisk personal ökade med 3,8 procent och teknisk administrativ personal (TA-personal) ökade med 3,6 procent under 2023.

Medelåldern för de anställda vid universitetet är 46 år, en marginell ökning i jämförelse med föregående år. Professorsgruppen (inkluderat gäst- och adjungerade professorer, dock ej seniorprofessorer) har den högsta medelåldern med 58 år och doktorandgruppen den lägsta med 33 år. Av universitetets anställda är 46 procent 44 år och yngre, 27 procent är 45–54 år och 26 procent är 55 år och äldre, se diagram 3:1. Ålderskategorin 55 år och äldre består till knappt två tredjedelar av lärare.

Rekryteringsmål för professorer

I syfte att 50 procent av de nyrekryterade professorerna vid landets lärosäten ska vara kvinnor år 2030 har riksdagen fastställt mål för könsfördelningen för perioden 2021–2023. Av regleringsbrevet framgår att rekryteringsmålet för Örebro universitet är 54 procent.

I december 2023 var antalet professorer vid Örebro universitet 125 stycken, varav 42 kvinnor och 83 män, en ökning med tre professorer jämfört med föregående år. Av anställda professorer 2022 var 38 kvinnor och 84 män. Under 2023 påbörjade 18 professorer sina anställningar vid Örebro universitet, sju kvinnor och elva män. Dessa rekryteringar hade 41 sökande, varav 14 kvinnor och 27 män. Av nyanställda professorer under perioden 2021–2023 utgör kvinnor totalt 33 procent av

universitetets nyrekryterade professorer, vilket innebär att målet om 54 procent inte nåtts. Det råder således fortsatt en obalans mellan antalet kvinnor och män som rekryterats till anställningar som professor vid Örebro universitet.

Statistik, se diagram 3:2, visar att könsfördelningen för läraranställningar skiljer sig åt under den akademiska karriären, från att först vara kvinnodominerad (doktorander) till att bli mans-

Tabell 3:3 Universitetets personal, antal anställda

Källa: Primula

Kategori	2023			2022			2021		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Adjunkter	225	65,3 %	34,7 %	224	64,3 %	35,7 %	259	65,6 %	34,4 %
Administrativ personal	375	78,4 %	21,6 %	362	79,6 %	20,4 %	375	77,9 %	22,1 %
Andra akademiska anställningar ¹⁾	150	54,0 %	46,0 %	136	52,2 %	47,8 %	149	47,7 %	52,3 %
Bibliotekspersonal	32	75,0 %	25,0 %	31	77,4 %	22,6 %	32	75,0 %	25,0 %
Doktorander	147	59,2 %	40,8 %	145	58,6 %	41,4 %	150	52,0 %	48,0 %
Lektorer ²⁾	396	48,5 %	51,5 %	384	50,8 %	49,2 %	399	50,9 %	49,1 %
Meriteringsanställningar ³⁾	58	48,3 %	51,7 %	53	52,8 %	47,2 %	63	52,4 %	47,6 %
Professorer	125	33,6 %	66,4 %	122	31,1 %	68,9 %	134	32,8 %	67,2 %
Teknisk personal	110	36,4 %	63,6 %	106	36,8 %	63,2 %	112	37,5 %	62,5 %
Totalt	1 618	57,8 %	42,2 %	1 563	58,3 %	41,7 %	1 673	57,2 %	42,8 %

1) I kategorin "Andra akademiska anställningar" ingår anställningar där innehavaren ägnar sig åt forskning, exempelvis forskare, forskningssekreterare och projektsekreterare. I kategorin ingår även amanuenser.

2) I kategorin "Lektorer" återfinns även anställningar för biträdande professor och adjungerad biträdande professor.

3) I kategorin "Meriteringsanställningar" återfinns anställningar för biträdande lektor, postdoktor och forskarassistent.

Tabell 3:4 Universitetets personal, årsarbetskrafter

Källa: Primula

Kategori	2023 ⁵⁾			2022			2021		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Adjunkter	150,6	61,3%	38,7%	157,2	62,6%	37,4%	169,8	62,6%	37,4%
Administrativ personal	349,4	78,9%	21,1%	348,3	77,9%	22,1%	367,2	77,8%	22,2%
Andra akademiska anställningar ¹⁾	66,7	46,6%	53,4%	64,1	44,8%	55,2%	68,6	47,9%	52,1%
Bibliotekspersonal	29,3	80,1%	19,9%	30,7	79,5%	20,5%	30,6	76,5%	23,5%
Doktorander	131,1	57,1%	42,9%	136,4	55,0%	45,0%	136,6	53,3%	46,7%
Lektorer ²⁾	331,2	49,0%	51,0%	334,0	51,0%	49,0%	342,4	51,9%	48,1%
Meriteringsanställningar ³⁾	52,7	51,8%	48,2%	58,3	47,6%	52,4%	56,8	46,4%	53,6%
Professorer	101,3	34,6%	65,4%	105,1	34,0%	66,0%	110,6	34,1%	65,9%
Teknisk personal	102,8	36,2%	63,8%	106,9	37,8%	62,2%	107,7	36,8%	63,2%
Arvodister ⁴⁾	22,3	-	-	24,6	58,9%	41,1%	21,4	57,3%	42,7%
Totalt	1 340,6	57,7%	42,3%	1 365,6	57,6%	42,4%	1 411,8	57,7%	42,3%

Noterna 1–3 i tabell T3:3 gäller även för denna tabell.

4) Till följd av en IT-störning hos leverantör kan arvodistvolymen ej redovisas per kön.

5) IT-störningen gör även att övertidsarbetet, som uppgår till 3,4 årsarbetare, inte kan fördelas på de olika kategorierna eller på kön. Totalsiffran inkluderar dock övertidsarbetet.

Uppgifterna har beräknats i enlighet med ESV:s handledning om personalkostnader, ESV 2015:1.

Årsarbetstiden för en heltidsanställd person som arbetat hela året har schablonmässigt antagits vara 1 920 timmar.

dominerad (professorer). Denna förändring märks vid utmärkelsen till docent och förstärks för professorerna. Vid årets slut utgjorde andelen kvinnliga docenter drygt 37 procent, vilket kan jämföras med lektorer där 48 procent var kvinnor.

Det finns flera insatser som görs för att beakta jämställdhetsaspekten. Alla professorsannonser passerar respektive fakultetsnämnd för beslut och där säkerställs att annonserna använder ett inkluderande språk. Vid vissa institutioner finns det vid varje professorsrekrytering en utarbetad plan för att locka fler kvinnliga sökande. När institutionerna förordar en kandidat är det i yttrandena obligatoriskt att redogöra för de jämställdhetsöverväganden som gjorts. När sakkunniga, i normalfallet tre till antalet, utses beaktas alltid könsaspekten. Det är också betydelsefullt att se till ämnets behov och sammansättning. I vissa fall kan en ämnesmiljö stärkas av det motsatta könet, även om det inte svarar mot det nationella målet att öka andelen kvinnliga professorer. Detta vittnar om behovet av en medvetenhet genom hela rekryteringsprocessen, från identifiering av rekryteringsbehov till beslut. Sammanfattningsvis finns det ett antal köns- och jämställdhetsaspekter som beaktas, men kompetenskravet väger alltid tyngst. När sakkunniga rangordnar kandidater i en prioriteringsordning är det svårt att gå förbi den rangordningen enbart på grund av könsaspekter.

Mål för biträdande lektorer

I syfte att stärka karriärvägarna för unga forskare har regeringen satt lärosätesspecifika mål för andelen biträdande lektorer. Under 2021–2024 har Örebro universitet som mål att fyra procent av samtlig forskande och undervisande personal (årsarbetskrafter) ska vara biträdande lektorer. Under 2023 fanns vid universitetet biträdande lektorer motsvarande 16,1 årsarbetskrafter. Dessa utgjorde 2,5 procent av den undervisande och forskande personalen, att jämföras med 3,5 procent 2022. En anledning till den minskning som skett från föregående år är att ett flertal av de biträdande lektorer som ingick i den satsning som inleddes 2018/2019 ansökt om befordran till universitetslektor under året. För perioden 2021–2023 utgjorde biträdande lektorer 3,3 procent av undervisande och forskande personal. Under 2023 anställdes 16 biträdande lektorer.

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron 2023 uppgick till 2,7 procent av ordinarie arbetstid, vilket ska jämföras med 3,1 procent under 2022. För männen var sjukfrånvaron 1,7 procent och för kvinnorna 3,3 procent. Både kvinnornas och männens sjukfrånvaro minskade jämfört med föregående år.

Den högsta sjukfrånvaron har åldersgruppen 50 år eller äldre med 3,0 procent, och den lägsta har åldersgruppen 30–49 år med 2,4 procent. Av den sammanlagda sjukfrånvaron vid universitetet bestod 57 procent av frånvaro som var längre än 60 dagar. Det är två procent lägre än föregående år. Beräkningsgrunden har ändrats så att långtids-sjukskrivning redovisas från 60 dagars sjukfrånvaro, istället för som tidigare år 90 dagar. Detta är i enlighet med Arbetsgivarverkets definition. Total sjukfrånvaro vid institutionerna var 2,2 procent och på avdelningarna 3,57 procent, vilket är 0,6 procent respektive 0,2 procent lägre än för 2022.

Ledarskap och medarbetarskap

I slutet av 2023 fanns vid universitetet 89 verksamhetsansvariga chefer; universitetsledning, dekaner, prodekaner, prefekter, proprefekter, enhetschefer och avdelningschefer inom det gemensamma verksamhetsstödet. Universitetet strävar efter en jämn könsfördelning bland verksamhetens chefer. Under 2023 uppgick andelen kvinnor i denna grupp till 58 procent, en liten minskning jämfört med föregående år. Fem kvinnor och en man hade uppdrag som dekan och prodekan. Uppdragen som prefekt och proprefekt innehades av sex kvinnor och tio män. Av universitetets 58 enhetschefer och biträdande enhetschefer var 37 kvinnor och 21 män. Inom gruppen avdelningschefer fanns sex kvinnor och fem män.

Att rekrytera chefer och ledare är fortsatt en utmaning, framför allt till de akademiska uppdragen som prefekt och enhetschef på universitetets institutioner. Många chefer inom akademien vittnar om en fortsatt hög arbetsbelastning och svårigheter att kombinera ett chefs- och ledaransvar med egen forskning och utbildning. Rollen som enhetschef vid institutionerna varierar mycket avseende tid för uppdraget, antalet medarbetare och innehållet i rollen. För att möta upp variationen i omfattning har uppdraget som biträdande enhetschef införts på ett flertal institutioner. Utifrån den granskning

som genomfördes av internrevisionen föregående år är uppdraget som biträdande enhetschef en av de åtgärder som vidtagits under 2023.

Ledarroller som är tydligt förknippade med forskning, exempelvis ämnesansvarig, har tidigare dominerats av män. Ämnesansvariga utses av fakultetsnämnderna för att övergripande ansvara för vetenskapliga frågor inom ämnets alla delar, med särskilt fokus på utbildningen på forskarnivå, i nära samverkan med prefekt. Vid universitetet fanns i slutet av året 29 ämnesansvariga, varav 10 är kvinnor. Ytterligare en verksamhetskritisk ledarfunktion inom universitetet är den som programansvarig. Rollen innehas av 67 personer, varav 33 kvinnor och 34 män. Inom den akademiska linjeorganisationen är fördelningen mellan män och kvinnor relativt jämn, förutom på enhetschefsnivå där kvinnorna är i majoritet.

Processen att levandegöra chefs- och medarbetarpolicyn har fortgått under 2023. Ett arbete har även påbörjats för att tydliggöra medarbetarskapets roll för verksamheten. En uppstart genomfördes i december 2023 för medarbetare inom stödverksamheten.

Gruppen enhetschefer har under året erbjudits regelbundna träffar, för stöd och information. Som stöd i chefs- och ledarskapet har det under året också erbjudits bland annat seminarier, processledning, grupp-utveckling, utbildning, konflikthantering samt handledning och konsultationer. De chefs- och ledarutvecklingsprogram som bedrivs vid universitetet har fortsatt erbjudits. Detta gäller till exempel Ledarutvecklingsprogrammet, Utvecklande Ledarskap samt Ledarskapsprogram för erfarna chefer inom Lärosäten Öst. Universitetet deltar också regelbundet med deltagare till SUHF:s högre akademiska ledarskapsprogram (HeLP). Under året har två chefsmöten genomförts för samtliga chefer vid lärosätet. Dessa sammankomster är en viktig arena för informationsutbyte och nätverkande samt förutsättningar för att utvecklas i rollen som chef och ledare.

Ett arbete med att utveckla och integrera universitetets olika utbildningar för chefer och ledare har genomförts och detta arbete har börjat implementeras under 2023. Universitetet har tillsammans med företagshälsovården erbjudit

arbetsmiljöutbildning i tre delar, där 40 chefer deltagit vid samtliga delar. Som en förberedelse inför lönerevisionen genomfördes en intern utbildning i lönesättning och lönesamtal med 40 deltagande chefer.

Studie- och arbetsmiljö

Grunden i Örebro universitets arbetsmiljöarbete är att universitetet ska vara en modern och attraktiv studie- och arbetsplats där studenter och medarbetare har en god fysisk, organisatorisk och social arbetsmiljö. Verksamheten ska vara inspirerande, säker, utvecklande och tillåtande samt fri från diskriminering och trakasserier. Universitetet ska ha ett professionellt förhållningssätt som utmärks av respekt mellan chefer, ledare, medarbetare och studenter, samt för olikvärdighet och mångfald. Arbetsmiljön ska ständigt förbättras genom det systematiska arbetsmiljöarbetet som sker i nära samarbete mellan chefer, medarbetare och skyddsombud.

Universitetet har ett väl utvecklat arbetsmiljöarbete som dock ytterligare kan förbättras och fokuseras. En god arbetsmiljö kommer att bli än viktigare i framtiden för att kunna rekrytera och behålla medarbetare samt för att säkerställa strategiskt viktig kompetens. Verktyg och stödmaterial för ett systematiskt arbetsmiljöarbete har implementerats under 2023. För att fortsätta stärka organisationens chefer och skyddsombud i arbetsmiljöarbetet har två omgångar med arbetsmiljöutbildning genomförts.

Beslut har fattats om att införa ett digitalt stödverktyg för det systematiska arbetsmiljöarbetet, IA-systemet, som tillhandahålls av Afa Försäkring. Projektet startades under hösten 2023, med målet att vara implementerat våren 2024. Med utgångspunkt i detta system kan grunden för den fortsatta utvecklingen av universitetets arbetsmiljöarbete läggas, samtidigt som det bidrar till det övergripande målet att digitalisera universitetets arbetsätt.

Under året har en översyn av skyddskommittéarbetet genomförts. För att skapa möjlighet att utveckla arbetsmiljöarbetet har ett flertal förbättringsområden identifierats och ett arbete för att skapa en ny struktur för universitetets skyddskommittéarbete har inletts.

Under året har arbetet med grundstandarder för inredning samt lokaler intensifierats. Detta för att i största möjliga mån kunna anpassa våra lokaler efter de behov som studenter och medarbetare har samt att det sker på ett strukturerat sätt. Under året har också svaren från studentenkäten varit en bra input för fortsatt planering och utveckling av den fysiska miljön.

Studenternas fysiska och psykiska hälsa

Tidigare har Studenthälsan bedrivits via företagshälsovården, men under 2023 tog universitetet över verksamheten för att bedriva den i egen regi. Fokus under året har varit att bygga upp verksamheten med proaktiva åtgärder, samtidigt som enskilda studenter ges stödsamtal. Första halvåret knöts många kontakter med lämpliga samarbetspartners, både inom och utanför universitetet. Exempelvis har Studenthälsan tillsammans med Musikhögskolan genomfört en pilot med att jobba proaktivt direkt när studenterna påbörjar sin utbildning. Under hösten startades kursen Dans för hälsa, som arrangeras av Studenthälsan och bygger på forskning från Örebro universitet. Psykologprogrammet ger en kurs där studenter ska föreläsa om hälsopsykologi för andra studenter, vilken erbjuds via Studenthälsan.

Lika villkor

I egenskap av arbetsgivare och utbildningsanordnare ska Örebro universitet med utgångspunkt i diskrimineringslagen kontinuerligt och systematiskt undersöka om det i verksamheten finns risker för diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier gentemot anställda och studenter. Eventuella risker ska bedömas, åtgärdas och följas upp. Arbetet, som går under benämningen aktiva åtgärder, ska genomföras årligen i samverkan med såväl personal som studenter. En ny modell för att utföra arbetet med aktiva åtgärder för utbildningsanordnaren introducerades under 2022 och har använts under 2023. Samtliga institutionsledningarna erbjuds stöd i implementeringen av den nya modellen, där aktiva åtgärder har integrerats i årshjulet för det systematiska arbetsmiljöarbetet.

För studenterna sker arbetet med studiemiljö främst inom ramen för arbetet med aktiva åtgärder på institutions- och enhetsnivå. Universitetsövergripande arbete, för både medarbetare och studenter, sker via en gemensam skyddskommitté. Tillgänglighet följs dessutom upp vid stu-

die- och arbetsmiljöronder och flertalet uppdrag samordnas inom arbetet med aktiva åtgärder. Uppdraget utifrån breddad rekrytering, breddat deltagande och genomströmning för studenter behandlas under de olika fokusområdena i aktiva åtgärder. Även tillgänglighetsarbetet integreras i arbetsmetoden för aktiva åtgärder.

Aktiviteter för 2023, som finns fastställda i styrdokumentet Inriktning och handlingsplan för arbetet med jämställdhetsintegrering och lika villkor på Örebro universitet för 2023–2025, kopplade till lika villkorsarbetet har bland annat innefattat framtagandet av en studiemiljöenkät, utbildningsinsatser om arbets- och studiemiljö och realiserandet av arbetsmodellen som togs fram under 2022. Mål och aktiviteter i universitetets inriktning och handlingsplan har utgått från universitetets specifika behov och aktuell lagstiftning, så som exempelvis diskrimineringslagen, och framtagna aktiviteter har under året bedrivits i enlighet med universitetets handlingsplan.

Universitetet arbetar också aktivt med att förbättra sina resultat på enkäten från Myndigheten för Delaktighet (MFD), som universitetet tar del av i oktober varje år samt med att skapa en tillgänglig webbplats. Vid 2023 års inkluderingsbarometer, den nationella rankningen som granskar webbplatser utifrån ett tillgänglighetsperspektiv, fick Örebro universitet bedömningen guld. Guld betyder att webbplatsen klarat alla deras tester utan anmärkning, vilket endast en minoritet av webbplatserna gjorde.

Jämställdhetsintegrering, åtgärder och resultat

Under 2023 har fokus legat på att genomföra de aktiviteter som beslutades i Inriktning och handlingsplan för arbetet med jämställdhetsintegrering och lika villkor på Örebro universitet för 2023–2025. Samtliga aktiviteter har genomförts eller påbörjats och kommer att bestå fram till 2025. Aktiviteterna har tagits fram med en långsiktighet i åtanke, då universitetet ska bidra till att nå de jämställdhetspolitiska delmålen. Aktiviteterna innehåller en blandning av utbildningar och kunskapshöjande insatser, tillsammans med praktiska arbetssätt för att främja resultat över tid.

Fokus under årets gång har även varit att stärka samarbeten mellan stödverksamheterna för att främja samordningen av projekt och att uppnå

synergieffekter av arbetet inom relaterade områden. Inom området lika villkor och jämställdhet samarbetar bland annat universitetets ledningsstab med Högskolepedagogiskt centrum, personalavdelningen och Grants Office i ett antal frågor för att samordna arbetet gentemot fakulteterna och institutionerna och minska perspektivträngseln och arbetsbelastningen. Ett samlat grepp har också tagits för att samordna student- och personalfrågor, exempelvis genom chefsutbildningen i arbets- och studiemiljö.

Ytterligare viktigt arbete sker tillsammans med externa nätverk där Örebro universitet bidrar till den gemensamma kunskapen om lika villkor och jämställdhet genom att delta, dela med sig av kunskap och erfarenheter och bistå Jämställdhetsmyndigheten i planeringen av nationella utvecklingsinsatser.

Universitetets utmaning ligger främst i att ta fram aktiviteter och mäta resultaten av dessa aktiviteter, medan insatserna pågår över tid, samt i att hålla i

arbetsätt och målsättningar för att ge aktiviteter en möjlighet att påverka organisationskulturen. En annan utmaning är att nå samtliga målgrupper av medarbetare för att jämställdhetsintegreringen inte endast ska ske på policynivå, utan också få utrymme i det praktiska dagliga arbetet. Under 2023 har utbildningsinsatser skett för forskarhandledare, lärare, chefer, personal som ansvarar för beslutsfattande gällande exempelvis rekrytering, samt utifrån forskningens innehåll.

För att utveckla jämställdhetsintegreringsarbetet, samt omvärldsbevaka området, har universitetet under 2023 deltagit i Jämställdhetsmyndighetens seminarieserie för universitet och högskolor i syfte att tillsammans utveckla och producera kunskap om vad som skapar förändring för en jämställd akademi. Seminarieserien ingår i regeringens utvecklingsprogram Jämställdhetsintegrering i högskolor och universitetet och kommer att utvärderas tillsammans med Jämställdhetsmyndigheten.

Double diamond

Processen i punktform

1. Att förstå problemet/utmaningen – marknad, användare/målgrupp, hur ska insamlingen gå till?, vilka experter?
2. Analys – att förstå informationen
3. Brainstorming – skapa idéer
4. Välja idé – konkretisera
5. Presentera ett förslag – pitch

2021-06-02

2

4. EKONOMISK REDOVISNING OCH FINANSIELLA RAPPORTER

Örebro universitet redovisar ett underskott på 38,7 miljoner kronor för verksamhetsåret 2023. Resultatet följer budget och beror på strategiska satsningar inom utbildningen, höjda lokalkostnader samt underproduktion av studentvolymen inom grundutbildningen.

Ekonomisk redovisning

Universitetet redovisade ett underskott på 38,7 miljoner kronor, vilket kan jämföras med föregående års negativa utfall på 48,2 miljoner kronor. Underskottet motsvarar 2,3 procent av omsättningen. För verksamhetsgren utbildning på grundnivå och avancerad nivå blev det ett negativt resultat på 41,6 miljoner kronor, att jämföra med föregående års underskott på 69,9 miljoner kronor. För verksamhetsgren forskning och utbildning på forskarnivå blev resultatet positivt med 3,0 miljoner kronor, vilket kan jämföras med det positiva resultatet på 21,7 miljoner kronor 2022.

Det negativa resultatet inom utbildningen var planerat och beror på strategiska satsningar, där den största har gjorts inom högskolepedagogik. Satsningarna kommer att minska något under 2024. En del av underskottet beror även på en underproduktion av studentvolymen. Under 2023 har arbete lagts på att minska underproduktionen från 2022. Verksamheten nådde inte ända fram men räknar med att kunna göra en överproduktion 2024.

Överskottet inom universitetets forskning beror bland annat på att anslaget inte har nyttjats fullt ut. Framför allt är det vissa planerade rekryteringar som blivit försenade. Även inom forskningen har strategiska satsningar genomförts, bland annat infrastruktursatsningar, satsningar på profilmrådet Mat och hälsa samt på biträdande lektorer och doktorander. Se tabell 4:4, Resultaträkning fördelad på verksamhetsgrenar.

Intäkter

Universitetets finansiering kan huvudsakligen delas in i tre inkomstslag: anslag (från regering och riksdag), bidrag (främst från forskningsråd och forskningsstiftelser) och avgifter (uppdragsutbildning, uppdragsforskning och intäkter för hyror och dylikt). Under 2023 var fördelningen 79 procent anslag och 21 procent externa bidrag och avgifter.

De totala intäkterna uppgick till 1 695,5 miljoner kronor, vilket är en ökning med 3,9 procent jämfört med föregående år. Vid en fördelning av intäkterna på verksamhetsgrenar svarar utbildning för 59 procent och forskning för 41 procent.

Anslagsintäkterna inom forskning och forskarutbildning ökade med 5,5 miljoner kronor, varav en ökning av ALF-medel ingår med 1,0 miljoner kronor. Totalt motsvarar ökningen en kompensation för pris- och löneomräkning (PLO) på 1,36 procent.

De totala anslagsintäkterna för utbildning ökade med 22,2 miljoner kronor, eller 2,5 procent, jämfört med 2022. Inom utbildning baseras anslagsintäkterna på antalet helårsstudenter och helårsprestationer och erhålls genom ett så kallat takbelopp som är fastställt i regleringsbrevet. För 2023 hade universitetet ett tilldelat takbelopp på 899,9 miljoner kronor, varav 15,1 miljoner kronor avser medel hänförliga till EU:s facilitet för återhämtning och resiliens (RRF). I universitetets takbelopp för 2023 ryms ersättning för cirka 9 768 helårsstudenter med en prestationsgrad om 88 procent. Takbeloppet ökade med 2,8 miljoner kronor mot 2022, vilket berodde på en kompensation för PLO på 12,4 miljoner kronor (1,36 procent), en ökning för utbyggnad av läkarutbildningen på 0,9 miljoner kronor, men påverkades också av minskade, tidsbegränsade uppdrag för utbildning på avancerad nivå på 8,4 miljoner kronor och behörighetsgivande utbildningar på 2,3 miljoner kronor. Sett i antal helårsstudenter är det en liten minskning jämfört med föregående år, där 2022 års takbelopp motsvarade cirka 9 890 helårsstudenter.

Efter avräkningen för året summeras antalet helårsstudenter till 9 669 med en prestationsgrad på 87,1 procent. Antalet helårsstudenter understiger takbeloppet med cirka 99 helårsstudenter och prestationsgraden är cirka 0,9 procentenheter lägre än förväntat. Föregående års antal studenter var 9 436 med en prestationsgrad på 88,3 procent. Trots ökningen av antal studenter från 2022 så nåddes inte takbeloppet. Årets underskott, inklusive föregående års underskott, innebär att totalt 55,4 miljoner kronor överförs som ett anslagsparand till kommande år. Redan 2024 beräknas dock en del av anslagsparandet kunna nyttjas.

De externa bidragsintäkterna ökade totalt från 261,4 miljoner kronor år 2022 till 273,3 miljoner kronor år 2023. I de externa bidragsintäkterna för

2022 ingick 2,9 miljoner kronor av gamla medel från tidigare år medan inga sådana medel fanns med 2023. De externa bidragsintäkterna för forskningen har ökat med 9,7 miljoner kronor. Ökningen är en effekt av ett fokuserat arbete med att öka bidragen från externa forskningsprojekt.

Den avgiftsfinansierade verksamheten ökade med 6,2 miljoner kronor jämfört med 2022 och hamnade totalt på 82,5 miljoner kronor år 2023. Ökningen beror både på ett ökat antal uppdragsutbildningar och på högre hyresavgifter från utländska studenter.

Kostnader

Universitetets totala kostnader ökade under året med 54,8 miljoner kronor och uppgick till 1 734,1 miljoner kronor år 2023. Det motsvarar en ökning med 3,3 procent jämfört med föregående år.

Personalkostnaderna ökade med 2,4 procent eller 25,7 miljoner kronor. Ökningen beror både på reservation för lönerrevisionen från och med 1 oktober på cirka 13,3 miljoner kronor samt på något fler antal anställda jämfört med 2022. Personalkostnaderna utgör 64,3 procent av de totala kostnaderna, vilket innebär en andelsminskning med 0,6 procentenheter jämfört med 2023.

Lokalkostnaderna låg 17,9 miljoner kronor högre än föregående år och uppgick till 238,1 miljoner kronor. Ökningen består nästan helt av hyresökningar på 17,7 miljoner kronor där både höga hyresindexjusteringar samt en utbyggnad av Campus USÖ som stod klar under kvartal två är orsakerna. Hela hyreskontraktet för Campus USÖ är omförhandlat i november 2023 vilket kommer att leda till ökade hyreskostnader även för 2024. Kostnadsökningen för el, värme, vatten etc. uppgick endast till 0,2 miljoner kronor.

Driftkostnaderna ökade 2023 med 3,7 miljoner kronor, vilket motsvarar en ökning med 1,2 procent jämfört med föregående år, och uppgick till 325,3 miljoner kronor. Det är framför allt kostnader för inköpta tjänster som har minskat med 6,1 miljoner mot 2022, vilket bland annat är en följd av att delar av verksamheten har arbetat med att minska beroendet av inköpta personalresurser. Däremot har kostnaderna för resor ökat med 4,2 miljoner vilket kan förklaras av att 2022 fortfarande var påverkat av pandemin.

Avskrivningskostnaderna uppgick till 48,5 miljoner kronor, en ökning med 4,4 procent jämfört med föregående år. Ökningen beror till viss del på investeringar gjorda i samband med utbyggnationen av Campus USÖ.

Finansiella intäkter och kostnader

För 2023 redovisas ett positivt finansnetto på 16,6 miljoner kronor, vilket är 13,2 miljoner kronor bättre än 2022 års netto. Räntan har ökat från 2,5 % i början av året till 4,0 % i slutet av året. Då universitetets behållning på räntekontot i Riksgälden (690,3 miljoner kronor) är större än de lån som är upptagna i Riksgälden (217,2 miljoner kronor) har ett positivt netto uppstått.

Anläggningstillgångar

Det bokförda värdet på materiella anläggningstillgångar ökade med 44,7 miljoner kronor och uppgick vid utgången av 2023 till 224,0 miljoner kronor. Av ökningen står utbyggnaden av Campus USÖ för 39,6 miljoner kronor. Dessutom finns en pågående projekteringsinvestering för kommande byggnation av U8 med på 19,9 miljoner kronor. Värdet av de finansiella anläggningstillgångarna har ökat med 0,3 miljoner kronor och ligger i slutet av 2023 på 3,1 miljoner kronor. Posten är hänförlig till de andelar i Örebro universitet Holding AB som universitetet förvaltar.

ALF-medel

Örebro universitet och Region Örebro län samarbetar för att med stöd av ALF-medel utveckla den kliniska forskningen, säkerställa läkarutbildningens kvalitet samt utveckla hälso- och sjukvården. Parterna har gemensamt tagit fram en budget för medlens användning, fördelat dem och följt upp dess användning. ALF-medel delfinansierar bland annat en klinisk professor och ett antal kliniska lektors forskningsstid. Medlen har ökat med 1,9 miljoner kronor mot föregående år. Under 2023 har Region Örebro län använt 10,2 miljoner kronor av de sista sparade medlen från pandemiåren. Se tabell 4:1.

Myndighetskapital och oförbrukade bidrag

Det totala myndighetskapitalet, inklusive årets resultat, uppgår till 215,1 miljoner kronor, varav 210,4 miljoner avser den ackumulerade kapitalförändringen (den balanserade kapitalförändringen och årets kapitalförändring).

Av den ackumulerade kapitalförändringen på 210,4 miljoner kronor kan 61 procent hänföras till utbildning på grundnivå och avancerad nivå och 39 procent till forskning och utbildning på forskarnivå. Andelen hänförd till utbildning har minskat med 7 procentenheter sedan 2022 och andelen hänförd till forskning har ökat lika mycket. Minskningen av myndighetskapitalet inom utbildning är större än planerat beroende på underproduktion av studentvolym.

Oförbrukade bidrag är medel som erhålls i förskott för finansiering av kommande verksamhet. De forskningsmedel som var inbetalade 2023 uppgick till 300,0 miljoner kronor, vilket var en minskning med 8,2 miljoner kronor mot 2022. Mellan åren 2022 och 2023 har de oförbrukade bidragen ökat med 20,0 miljoner kronor för att vid årets slut omfatta 312,9 miljoner kronor, se tabell 4:2. Orsaken till ökningen är en allmän ökning av beviljade externa forskningsbidrag.

Tabell 4:1 Ersättningar för klinisk utbildning och forskning, ALF-medel (tusen kronor)

Källa: Unit4 ERP

	2023	2022	2021
Lön	95 745	89 371	88 417
Lokalkostnader	3 776	2 216	111
Övrigt	11 800	8 608	6 912
Sparande enligt avtal 2023 ¹⁾	-10 235	-986	2 255
Summa	101 086	99 209	97 695

1) I enlighet med ett tilläggsavtal till "Avtal mellan svenska staten och vissa landsting om samarbete om utbildning av läkare, klinisk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården" får regionerna föra över medel till 2023. Gäller även medlen för 2021 och 2022. Totalt sparande för Region Örebro Län för 2022 är 10 235 tkr. I slutet av 2023 är de sparade medlen slut vilket var i enlighet med planen.

Tabell 4:2 Oförbrukade bidrag (miljoner kronor)

Källa: Unit4 ERP

	2023	2022	2021
Oförbrukade bidrag	312,9	292,9	247,7
Inbetalade forskningsbidrag	300,0	308,2	284,5

Samfinansiering

För att möta behovet av samfinansiering i samband med ansökningar från forskningsfinansiärer avsattes 19,0 miljoner kronor av centrala medel för detta ändamål enligt styrelsens beslut i budgeten för 2023. Dessa fördelas efter behov tertialvis till institutionerna och följs upp regelbundet på institutionsnivå för att säkerställa att medlen används för avsedda ändamål. Av tabell 4:3 framgår hur mycket av dessa anslagsmedel som använts under åren 2021–2023. Totalt har 26,4 miljoner kronor använts för 2023, varav 7,4 miljoner kronor är samfinansiering från rektors strategiska forskningsmedel.

Från och med 2022 sker även samfinansiering i samband med bidragsprojekt inom utbildningen. Utfallet för 2023 låg på 0,7 miljoner kronor, varav 0,6 miljoner var avsatta i beslutad budget. Resterande 0,1 miljoner är samfinansiering från rektors strategiska utbildningsmedel.

Tabell 4:3 Samfinansiering per verksamhetsgren (miljoner kronor)

Källa: Unit4 ERP

Verksamhetsgren utbildning på grund- och avancerad nivå	2023	2022	2021
Reserverade medel enligt styrelsebeslut	0,6 ¹⁾	0,2	-
- använda samfinansieringsmedel	0,7	1,2	-
Verksamhetsgren forskning och utbildning på forskarnivå	2023	2022	2021
Reserverade medel enligt styrelsebeslut	19,0 ²⁾	19,5	20,6
- använda samfinansieringsmedel	26,4	19,5	17,7

1) Styrelsen reserverade 2023: 0,6 mnkr. Resterande är samfinansiering från rektors strategiska grundutbildningsmedel.

2) Styrelsen reserverade 2023: 19,0 mnkr. Resterande är samfinansiering från rektors strategiska forskningsmedel.

Tabeller, se nästa sida

Tabell 4:4 Resultaträkning fördelad på verksamhetsgrenar (tkr)

	2023		2022		2021	
	Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	Forskning och utbildning på forskarnivå	Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	Forskning och utbildning på forskarnivå	Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	Forskning och utbildning på forskarnivå
Verksamhetens intäkter						
Intäkter av anslag	917 877	398 036	895 677	392 574	924 995	388 423
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	45 366	37 133	43 513	32 829	39 982	28 635
Intäkter av bidrag	22 843	250 424	20 655	240 700	22 558	215 739
Finansiella intäkter	14 131	9 655	3 042	2 164	67	-
Summa	1 000 217	695 248	962 887	668 267	987 602	632 797
Verksamhetens kostnader						
Kostnader för personal	-661 273	-453 706	-654 824	-434 498	-674 015	-428 787
Kostnader för lokaler	-174 366	-63 726	-170 610	-49 552	-171 117	-40 774
Övriga driftkostnader	-173 792	-151 541	-179 641	-141 957	-172 694	-109 491
Finansiella kostnader	-5 192	-2 038	-1 353	-457	-268	-73
Avskrivningar och nedskrivningar	-27 214	-21 284	-26 325	-20 142	-26 525	-20 524
Summa	-1 041 837	-692 295	-1 032 753	-646 606	-1 044 619	-599 649
Verksamhetsutfall	-41 620	2 953	-69 866	21 661	-57 017	33 148
Transfereringar						
Erhållna medel	5 782	41 956	6 393	31 293	4 715	35 222
Lämnade medel	-5 782	-41 956	-6 393	-31 293	-4 715	-35 222
Saldo	0	0	0	0	0	0
Årets kapitalförändring	-41 620	2 953	-69 866	21 661	-57 017	33 148

Kommentarer till utvecklingen 2021–2023

Relationen mellan grundutbildning och forskning är oförändrad vad gäller totala intäkter och kostnader vilket till stor del beror på underproduktion inom grundutbildningen. Grundutbildningens andel av intäkterna är 59 %.

Intäkter

Grundutbildningens del av det totala anslaget är 70 % under 2023 (70 % år 2022 och 70 % år 2021).

Andelen intäkter av avgifter i grundutbildningen är 55 % under 2023 (57 % år 2022 och 58 % år 2021).

Kostnader

Andelen personalkostnader i grundutbildningen är lägre än föregående år 59 % (60 % år 2022 och 61 % år 2021).

Grundutbildningens andel av lokalkostnader är lägre än föregående år 73 % (77 % år 2022 och 81 % år 2021).

Grundutbildningens andel av driftskostnader är lägre än föregående år 53 % (56 % år 2022 och 61 % år 2021).

Årsbokslut

Resultaträkning (tkr)

	Not	2023	2022
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	1 315 913	1 288 251
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	82 499	76 342
Intäkter av bidrag	3	273 267	261 355
Finansiella intäkter	4	23 786	5 206
Summa		1 695 465	1 631 154
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-1 114 979	-1 089 322
Kostnader för lokaler	6	-238 092	-220 162
Övriga driftkostnader	7	-325 333	-321 598
Finansiella kostnader	8	-7 230	-1 810
Avskrivningar och nedskrivningar	9	-48 498	-46 467
Summa		-1 734 132	-1 679 359
Verksamhetsutfall		-38 667	-48 205
Transfereringar			
	10		
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		41 065	32 407
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		6 673	5 279
Lämnade bidrag		-47 738	-37 686
Saldo		0	0
Årets kapitalförändring	23	-38 667	-48 205

Balansräkning (tkr)

TILLGÅNGAR	Not	2023-12-31	2022-12-31
Immateriella anläggningstillgångar			
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	11	1 003	2 664
		1 003	2 664
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	12	85 974	61 520
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	13	137 776	114 628
Pågående nyanläggningar	14	246	3 155
		223 996	179 303
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i hel- och delägda företag	15	3 125	2 875
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	16	13 595	10 602
Fordringar hos andra myndigheter	17	42 839	28 925
Övriga kortfristiga fordringar	18	788	325
		57 222	39 852
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	19	75 135	69 918
Upplupna bidragsintäkter		31 226	31 979
Övriga upplupna intäkter		5 572	4 147
		111 933	106 044
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	20	-55 425	-38 198
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	21	690 320	687 825
Kassa och bank	22	13	16
		690 333	687 841
SUMMA TILLGÅNGAR		1 032 187	980 381
KAPITAL OCH SKULDER			
		2023-12-31	2022-12-31
Myndighetskapital			
Statskapital	23	4 617	4 024
Balanserad kapitalförändring		249 111	297 316
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		-38 667	-48 205
		215 061	253 135
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	24	304	845
Övriga avsättningar		8 050	7 044
		8 354	7 889
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	25	217 191	174 311
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	26	37 153	35 816
Leverantörsskulder	27	94 527	70 626
Övriga kortfristiga skulder	28	16 642	17 217
		365 513	297 970
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	29	106 016	101 305
Oförbrukade bidrag	30	312 988	292 900
Övriga förutbetalda intäkter	31	24 255	27 182
		443 259	421 387
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		1 032 187	980 381
Ansvarsförbindelser		Inga	Inga

Anslagsredovisning 2023-12-31

Utbildning och universitetsforskning							
Anslag, tkr Ramanslag	Ingående överförings- belopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerat anslagsbelopp	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överförings- belopp
16 02 025 Utbildning på grund- nivå och avancerad nivå	38 194	899 925	-	-	938 119	-882 694	55 425
001 Takbelopp (ram)	38 194	899 925	-	-	938 119	-882 694	55 425
001 Takbelopp (ram)	38 194	884 846	-	-	923 040	-867 615	55 425
002 Takbelopp RRF (ram)	0	15 079	-	-	15 079	-15 079	0
16 02 026 Forskning och utbildning på forskarnivå	0	326 772	-	-	326 772	-326 772	0
003 Basresurs (ram)	0	326 772	-	-	326 772	-326 772	0
16 02 065 Särskilda medel till universitet och högskolor	4	5 612	-	-4	5 612	-5 612	0
023 Lokalisering av verksamhet till Grythyttan (ram)	0	4 195	-	-	4 195	-4 195	0
024 Nätverksadministration och utveckling av skolledar- utbildning (ram)	0	378	-	-	378	-378	0
046 Idébanksmedel (ram)	4	250	-	-4	250	-250	0
100 Medel för studenthälsa (ram)	0	789	-	-	789	-789	0
16 02 066 Ersättningar för klinisk utbildning och forskning	0	101 086	-	-	101 086	-101 086	0
010 Örebro universitet (ram)	0	101 086	-	-	101 086	-101 086	0
Summa	38 198	1 333 395	0	-4	1 371 589	-1 316 164	55 425
Återbetalning av indraget anslag har skett under året.							
Villkor för anslag 2:65 ap.46 Idébanksmedel							
Örebro universitet bemyndigas att under 2023 utbetala ett kapitaltillskott på högst 250 000 kronor till holdingbolaget som är knutet till universitetet. Kapitaltillskottet ska finansiera kostnader för verksamhet som bedrivs i form av en idébank och får lämnas i enlighet med förordningen (2022:1390) om statligt stöd för idébanker inom holdingbolag vid universitet och högskolor.							
Villkor för anslag 2:66 ap.10 Örebro universitet							
Anslagsposten får användas för kostnader när det gäller regionens medverkan i utbildning av läkare (ALF-ersättning) i enlighet med det avtal som i september 2014 tecknats mellan staten och vissa landsting om samarbete om utbildning av läkare, klinisk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården (ALF-avtalet).							

Avgiftsbelagd verksamhet där avgiftsintäkterna disponeras (tkr)

Verksamhet	Över-/underskott t.o.m. 2021	Över-/underskott 2022	Intäkter 2023	Kostnader 2023	Över-/underskott 2023	Ack. över-/underskott utgående 2023
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå						
Uppdragsutbildning	5 860	-753	10 262	10 563	-301	4 806
Utbildning av studieavgiftsskyldiga studenter	-59	1	3 863	3 862	1	-57
Summa	5 801	-752	14 125	14 425	-300	4 749
Forskning och utbildning på forskarnivå						
Uppdragsforskning	-6 840	261	12 666	12 363	303	-6 276
Summa	-6 840	261	12 666	12 363	303	-6 276
Verksamhet där krav på full kostnadstäckning inte gäller						
Högskoleprovet	-	-	1 160	2 169	-1 009	-
Upplåtande av bostadslägenhet – utbytesprogram och gästforskare	-	-	13 706	21 095	-7 389	-
Summa	-	-	14 866	23 264	-8 398	-

Redovisade intäkter för uppdragsutbildningen och uppdragsforskningen innehåller ränteintäkter för verksamheten. Det innebär att beloppen inte är samma som i not 2.

Under 2023 har arbetet fortsatt för att komma tillrätta med över- och underskott inom den avgiftsfinansierade verksamheten.

Den avgiftsfinansierade verksamheten med krav på fullkostnadstäckning visar ett totalt ackumulerat underskott på 1 527 tkr, vilket motsvarar 5,7 procent av verksamhetens totala intäkter på 26 791 tkr.

Verksamheten avseende uppdragsutbildning visar ett ackumulerat överskott på 4 806 tkr, vilket motsvarar 46,8 procent av verksamhetens intäkter på 10 262 tkr. Detta kan jämföras med föregående år då motsvarande siffra var ett överskott på 5107 tkr. Inom verksamheten för uppdragsutbildning redovisas 2023 ett underskott på 301 tkr. Det följer den upprättade planen för att minska överskottet inom verksamheten. Utifrån den upprättade planen kommer verksamheten för uppdragsutbildning att vara i balans år 2027.

Verksamheten avseende uppdragsforskning visar ett ackumulerat underskott på 6 276 tkr, vilket motsvarar 49,6 procent av verksamhetens intäkter på 12 666 tkr. Föregående år var motsvarande siffra ett underskott på 6 579 tkr. Inom verksamheten för uppdragsforskning redovisas 2023 ett överskott på 303 tkr. I universitetets regleringsbrev för 2024 finns en möjlighet att komma i balans med underskottet inom uppdragsforskning fram till 2030, vilket ligger i universitetets planering. Det pågår även en utredning angående de historiska underskotten och deras klassificering.

Det stora underskottet inom verksamheten upplåtande av bostadslägenhet för utbytesprogram och gästforskare beror delvis på uteblivna hyresintäkter på grund av svårigheter för utländska studenter att få uppehållstillstånd samt ökade kostnader.

Tilläggsupplysningar och noter

Kommentarer till noter

Belopp i tkr där inte annat anges. Belopp som anges inom parentes avser föregående år.

Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag och förordning (2000:606) om myndigheters bokföring.

Örebro universitet följer god redovisningssed såsom den kommer till uttryck i förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring.

För universitet och högskolor görs undantag från bestämmelsen om redovisning av anslagsmedel i 12 § anslagsförordningen (2011:223). Anslagsavräkning sker i samband med de månatliga utbetalningarna till universitetets räntekonto i Riksgäldskontoret.

Universitet och högskolor medges undantag från 7 § anslagsförordningen (2011:223) på så sätt att lärosätet får överföra överproduktion till ett värde av högst 15 procent av takbeloppet såväl som utnyttjat takbelopp (anslagssparande) till ett värde av högst 10 procent av takbeloppet till efterföljande budgetår utan att särskilt begära regeringens medgivande.

Universitet och högskolor medges undantag från bestämmelserna i 2 kap. 4 § tredje stycket förordningen (2006:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att årsredovisningen ska innehålla redovisning av väsentliga uppgifter.

Universitet och högskolor ska i stället lämna uppgifter enligt tabell 2 i avsnitt 3 Väsentliga uppgifter enligt regleringsbrev för universitet och högskolor. Där framgår det vilka styckkostnader i enlighet med 3 kap. 1 § andra stycket förordningen om årsredovisning och budgetunderlag som myndigheterna ska redovisa.

Universitet och högskolor ska i samband med upprättandet av noter till årsredovisningen särskilt beakta att specifikation ges av

– låneram i Riksgäldskontoret uppdelad på beviljad låneram och utnyttjad låneram vid räkenskapsårets slut, och

– beviljad och under året maximalt utnyttjad kontokredit hos Riksgäldskontoret.

Universitet och högskolor medges undantag från bestämmelsen enligt 2 kap. 4 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att i årsredovisningen upprätta och lämna en finansieringsanalys till regeringen.

Universitetet och högskolor medges undantag från 2 kap. 1 § första stycket och 3 § kapitalförsörjningsförordningen (2011:210) om finansiering av anläggningstillgångar. En anläggningstillgång som används i myndighetens verksamhet får helt eller delvis finansieras med bidrag som har mottagits från icke-statliga givare. Detta gäller även för bidrag från statliga bidragsgivare under förutsättning att bidraget har tilldelats för ändamålet.

Universitet och högskolor medges undantag från 25 a § andra och tredje stycket avgiftsförordningen (1992:191) om disposition av inkomster från avgiftsbelagd verksamhet. Uppgår det ackumulerade överskottet till mer än 10 procent av den avgiftsbelagda verksamhetens omsättning under räkenskapsåret ska myndigheten i årsredovisningen redovisa hur överskottet ska disponeras. Har det uppkommit ett underskott i en avgiftsbelagd verksamhet som inte täcks av ett balanserat överskott från tidigare räkenskapsår ska myndigheten i årsredovisningen lämna ett förslag till regeringen om hur underskottet ska täckas.

Tillämpade redovisnings- och värderingsprinciper anges i följande stycken.

Immateriella anläggningstillgångar

Utgifter för immateriella anläggningstillgångar som överstiger 100 tkr och som bedöms ha en nyttjandetid och ekonomisk livslängd överstigande tre, alternativt fem år, aktiveras.

Materiella anläggningstillgångar

Tillgångar med ett anskaffningsvärde på 25 tkr eller mer och en ekonomisk livslängd på tre år eller längre definieras som anläggningstillgångar. Objekt som utgör en fungerande enhet och vars sammanlagda anskaffningsvärde uppgår till 25 tkr klassificeras även de som anläggningstillgångar. Undantag finns när det gäller konsten från Statens konstråd. De tillämpar en beloppsgräns på 20 tkr som universitetet måste följa på dessa anläggningar.

Anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar enligt plan.

Förbättringsutgifter på annans fastighet

Reparations- och underhållskostnader på annans fastighet aktiveras om de uppgår till 100 tkr eller mer och den förväntade nyttjandeperioden är minst tre år. Åtgärder som syftar till att bevara eller återställa fastigheten till ursprungligt skick anses vara reparations- och underhållskostnader. Utgifter för ny-, till- och ombyggnad av annans fastighet aktiveras när de vart och ett uppgår till 25 tkr eller mer. För förbättringsutgifter på annans fastighet tillämpas olika avskrivningstider beroende på ombyggnationens karaktär och den kvarvarande hyresperiodens längd.

Tillämpade avskrivningstider:

Immateriella anläggningstillgångar	3, 5 år
Datorer och kringutrustning	3, 5 år
Bilar och andra transportmedel	5 år
Övriga inventarier och labbutrustning	3, 5, 7, 10, 15, 30 år
Förbättringsutgifter på annans fastighet	3, 5, 7, 10, 15 år

Finansiella anläggningstillgångar

Örebro universitet förvaltar det statligt ägda bolaget Örebro universitet Holding AB.

Redovisningen av aktier och andelar i hel- och delägda företag sker enligt anskaffningsvärdemetoden.

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar upptas till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt. Fordringar och skulder i utländsk valuta värderas till balansdagens valutakurs. I de fall faktura eller motsvarande inkommit efter fastställd brytdag eller när fordrings- eller skuldbeloppet inte är exakt känt när bokslutet upprättas, redovisas beloppen som periodavgränsningsposter. Örebro universitet har fastställt en beloppsgräns för periodiseringar på 50 tkr, vilket är en ökning med 25 tkr från föregående år.

Pågående projekt

För externfinansierade bidrag och uppdrag tillämpas den gällande statliga redovisningsprincipen för intäktsredovisning i projekt. I pågående projekt tas intäkter upp motsvarande upparbetade kostnader under året. Erhållna medel från bidragsgivare som ännu inte använts i verksamheten redovisas som oförbrukade bidrag i balansräkningen. För under året avslutade projekt redovisas skillnaden mellan intäkter och kostnader som över-/underskott i resultaträkningen. Projekt där bidrag, enligt kontrakt, ännu ej erhållits bokförs som fordran på bidragsgivaren för den del som är en upparbetad kostnad. En prövning görs av fordrans giltighet mot kontrakt eller motsvarande avtal.

Noterna börjar på nästa sida

Not 1: Intäkter av anslag (tkr)

	2023	2022
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå		
Takbelopp (ram)	884 845	873 919
Takbelopp RRF (ram)	15 079	23 253
Årets överföring till anslagssparande	-17 231	-35 710
	882 693	861 462
Särskilda medel till universitet och högskolor		
Lokalisering av verksamhet till Grythyttan (ram)	4 195	4 139
Nätverksadministration och utveckling av skolledarutbildning (ram)	378	373
Medel för studenthälsa	789	764
	5 362	5 276
Forskning och utbildning på forskarnivå		
Basresurs (ram)	326 772	322 304
Ersättningar för klinisk utbildning och forskning		
Örebro universitet (ram)	101 086	99 209
Summa intäkter av anslag	1 315 913	1 288 251

Not 2: Intäkter av avgifter och andra ersättningar (tkr)

	2023	2022
Uppdragsutbildning	10 131	10 457
Utbildning av studieavgiftsskyldiga studenter	3 863	3 268
Uppdragsforskning	12 553	10 845
Högskoleprov	1 160	898
Summa intäkter av avgifter enl regleringsbrev	27 707	25 468
Lokaler	26 381	23 866
Konferenser och kurser	4 111	2 881
Rådgivning och annan liknande service	5 289	5 844
Resurssamordning	15 897	13 870
Tidskrifter och andra publikationer	279	311
Informations- och kursmaterial	1 084	792
Summa intäkter av avgifter enligt § 4 avgiftsförordningen	53 041	47 564
Kopior allmänna handlingar enligt § 15 avgiftsförordningen	149	158
Intäkter av andra ersättningar och fakturerade kostnader	1 551	3 152
Realisationsvinster vid försäljning av anläggningstillgångar	51	0
Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar	82 499	76 342
Se även tabell Avgiftsbelagd verksamhet där avgiftsintäkterna disponeras.		
I posten "resurssamordning" under intäkter av § 4 avgiftsförordningen ingår fakturering till Region Örebro län med 12 371 tkr (10 150 tkr).		
I intäkter av avgifter och andra ersättningar ingår:		
Tjänsteexport, intäkter	17 389	14 682
Tjänsteexporten ingår i den avgiftsbelagda verksamheten. Som tjänsteexport definieras universitetets försäljning av tjänster till utländska motparter.		

Not 3: Intäkter av bidrag (tkr)		
	2023	2022
Forskningsråd	93 729	94 033
Statliga myndigheter	37 095	29 121
Kommuner och regioner	6 572	10 740
Forskningsstiftelser	80 497	76 737
EU	28 466	25 186
Utländska företag och organisationer	6 438	5 156
Svenska företag och organisationer	20 470	20 382
Summa intäkter av bidrag	273 267	261 355

Not 4: Finansiella intäkter (tkr)		
	2023	2022
Ränteintäkter på räntekonto i Riksgälden	23 452	5 061
Övriga ränteintäkter	334	145
Summa finansiella intäkter	23 786	5 206

Den ökade ränteintäkten jämfört med föregående år har sin förklaring i Riksbankens räntehöjningar under 2023.

Not 5: Kostnader för personal (tkr)		
	2023	2022
Lönekostnader, exklusive arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	701 996	692 238
– varav arvode till styrelse och ej anställd personal	17 887	20 514
Arbetsgivaravgifter, pensionspremier och avgifter	392 278	377 079
Övriga personalkostnader	20 705	20 005
Summa kostnader för personal	1 114 979	1 089 322

Not 6: Kostnader för lokaler (tkr)		
	2023	2022
Hyror exkl. driftkostnader	225 100	207 643
Driftkostnader (el, värme, kyla och vatten)	8 184	8 114
Övriga lokalkostnader inkl. extern lokalvård	4 808	4 405
Summa kostnader för lokaler	238 092	220 162

Not 7: Övriga driftkostnader (tkr)		
	2023	2022
Reparationer och underhåll	8 927	7 742
Realisationsförlust vid avyttring av anläggningstillgångar	46	74
Offentligrättsliga avgifter, skatter, kundförluster etc.	341	125
Resor, representation, information etc.	31 097	26 901
Inköp av varor	33 941	29 642
Köp av tjänster	250 981	257 114
Summa övriga driftkostnader	325 333	321 598

Not 8: Finansiella kostnader (tkr)

	2023	2022
Räntekostnader på lån i Riksgälden	6 531	1 393
Övriga finansiella kostnader	699	417
Summa finansiella kostnader	7 230	1 810

Den ökade räntekostnaden jämfört med föregående år har sin förklaring i Riksbankens räntehöjningar under 2023.

Not 9: Avskrivningar och nedskrivningar (tkr)

	2023	2022
Balanserade utgifter för utveckling, rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	1 661	1 898
Förbättringsarbeten på annans fastighet	12 177	12 179
Maskiner och inventarier och övriga materiella anläggningstillgångar	25 888	24 454
Datorer och kringutrustning	8 728	7 897
Bilar och transportfordon	44	39
Summa avskrivningar	48 498	46 467

Av förbättringsarbeten på annans fastighet avser 116 tkr (176 tkr) avskrivningar på investeringar som skrivs av på tre år, 214 tkr (245 tkr) avser avskrivningar på fem år, 730 tkr (976 tkr) avser avskrivningar på sju år och 11 117 tkr (10 782 tkr) avser avskrivningar på 10 år.

Not 10: Transfereringar (tkr)

	2023	2022
Medel som erhållits från myndigheter	41 065	32 407
Övriga erhållna medel från:		
Svenska stiftelser och fonder	5 227	4 014
Kommuner och landsting	214	573
EU	1 219	661
Övriga	13	31
	6 673	5 279
Lämnade bidrag till:		
Statliga myndigheter	-27 298	-14 847
Kommuner, landsting, företag och övriga organisationer	-16 634	-18 209
Stipendiater	-3 806	-4 630
	-47 738	-37 686
Saldo	0	0

Not 11: Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar (tkr)

	2023-12-31	2022-12-31
IB anskaffningsvärde	14 294	15 387
Årets anskaffningar	0	151
Avgår anskaffningsvärde för utranserade tillgångar	0	-1 244
Anskaffningsvärde UB	14 294	14 294
IB ackumulerade avskrivningar	11 630	10 976
Årets avskrivningar	1 661	1 898
Avgår avskrivningar på utranserade tillgångar	0	-1 244
Ackumulerade avskrivningar UB	13 291	11 630
Bokfört värde	1 003	2 664

Not 12: Förbättringsutgifter på annans fastighet (tkr)

	2023-12-31	2022-12-31
IB anskaffningsvärde	112 532	118 351
IB anskaffningsvärde pågående förbättringsutgift, aktiverad under året	33	145
IB anskaffningsvärde pågående förbättringsutgift, ej aktiverad under året	29	0
Årets anskaffningar	16 731	942
Årets anskaffningar pågående förbättringsutgifter	19 901	62
Avgår anskaffningsvärde för utrangerade tillgångar	-11 069	-6 906
Anskaffningsvärde UB	138 157	112 594
IB ackumulerade avskrivningar	51 074	45 801
Årets avskrivningar	12 178	12 179
Avgår avskrivningar på utrangerade tillgångar	-11 069	-6 906
Ackumulerade avskrivningar UB	52 183	51 074
Bokfört värde	85 974	61 520

Den stora förändringen mellan åren avseende årets anskaffning avser utbyggnation av Campus USÖ och förändringen avseende pågående förbättringsutgifter beror på en projekteringsinvestering i nybyggnation av U8. I samband med översyn av förbättringsarbeten på annans fastighet har det, liksom föregående år, skett utrangeringar av ett antal aktiverade poster. Samtliga var helt avskrivna.

Not 13: Maskiner, inventarier, installationer m.m. (tkr)

	2023-12-31	2022-12-31
IB anskaffningsvärde	433 389	417 042
Årets anskaffningar	54 815	21 939
Överföringar från pågående nyanläggningar	3 155	2 647
Avgår anskaffningsvärde för sålda och utrangerade tillgångar	-2 103	-8 239
Anskaffningsvärde UB	489 256	433 389
IB ackumulerade avskrivningar	318 761	294 304
Årets avskrivningar	34 659	32 389
Avgår avskrivningar på sålda och utrangerade tillgångar	-1 940	-7 932
Ackumulerade avskrivningar UB	351 480	318 761
Bokfört värde	137 776	114 628

Den stora förändringen mellan åren avseende årets anskaffning avser utbyggnation av Campus USÖ.

Not 14: Pågående nyanläggningar (tkr)

	2023-12-31	2022-12-31
IB anskaffningsvärde	3 155	3 930
Årets anskaffningar UB	246	1 884
Årets överföringar från IB pågående nyanläggningar	-3 155	-2 659
Bokfört värde	246	3 155

Not 15: Finansiella anläggningstillgångar (tkr)
Andelar i hel- och delägda företag

2012 bildade Örebro universitet holdingbolag som förvaltas av Örebro universitet till 100 %. 1 000 st aktier finns i Örebro universitet Holding AB (556897-5360) à nom värde 100 kr/styck. Örebro universitet Holding AB innehar ett helägt dotterföretag, Örebro universitet Enterprise AB.

	2023-12-31	2022-12-31
IB anskaffningsvärde	2 875	2 625
Kaptialtillskott Idébanksmedel enligt regleringsbrev	250	250
Bokfört värde	3 125	2 875

Not 16: Kundfordringar (tkr)

	2023-12-31	2022-12-31
Fordringar på svenska kunder	13 958	10 204
Fordringar på utländska kunder	67	487
Osäkra fordringar	-430	-89
Summa kundfordringar	13 595	10 602

Not 17: Fordringar hos andra myndigheter (tkr)

	2023-12-31	2022-12-31
Kundfordringar	3 475	5 882
Avräkning skatter och avgifter	448	453
Osäkra fordringar	-13	0
Mervärdesskattfordran	38 929	22 590
Summa fordringar hos andra myndigheter	42 839	28 925

Not 18: Övriga kortfristiga fordringar (tkr)

	2023-12-31	2022-12-31
Reseförskott och löneskulder	557	317
Övriga fordringar	231	8
Summa övriga kortfristiga fordringar	788	325

Not 19: Periodavgränsningsposter – tillgångar (tkr)

	2023-12-31	2022-12-31
Förutbetalda hyreskostnader	60 732	55 858
Övriga förutbetalda kostnader, inomstatliga	979	865
Övriga förutbetalda kostnader, utomstatliga	13 424	13 195
	75 135	69 918
Upplupna bidragsintäkter, inomstatliga bidragsgivare	14 323	19 378
Upplupna bidragsintäkter, utomstatliga bidragsgivare	16 903	12 601
	31 226	31 979
Övriga upplupna intäkter, inomstatliga	1 082	625
Övriga upplupna intäkter, utomstatliga	4 490	3 522
	5 572	4 147
Summa periodavgränsningsposter - tillgångar	111 933	106 044

Not 20: Avräkning med statsverket (tkr)

	2023-12-31	2022-12-31
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-38 198	-4 254
Redovisat mot anslag	1 316 164	1 288 501
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-1 333 395	-1 324 211
Återbetalning av anslag	4	1 766
Utgående balans skuld avseende anslag i räntebärande flöde	-55 425	-38 198
Sammansättning utgående balans		
Ej avräknat anslag grundutbildning, upp till 10% av takbeloppet	-55 425	-38 194
Ej avräknat anslag avseende idébanksmedel	0	-4
Summa avräkning med statsverket	-55 425	-38 198

Not 21: Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret (tkr)		
	2023-12-31	2022-12-31
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	690 320	687 825
Beviljad kredit på räntekontot uppgår till 0 kr (0 kr)		

Not 22: Kassa och bank (tkr)		
	2023-12-31	2022-12-31
Valutakonto Euro	13	16
Saldot 2023 avser erhållen ränta på valutakontot.		

Not 23a: Myndighetskapital (tkr)		
	2023-12-31	2022-12-31
Statskapital		
Medel till bildande av Örebro universitet Holding AB, inklusive idébanksmedel	3 125	2 875
Konst från Statens Konstråd	1 492	1 149
Summa	4 617	4 024
Kapitalförändring		
Balanserad kapitalförändring	249 111	297 316
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	-38 667	-48 205
Summa	210 444	249 111
Summa myndighetskapital	215 061	253 135

Not 23b: Kapitalförändring per område (tkr)			
	Balanserad kapitalförändring	Årets kapitalförändring	Summa
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå			
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå enligt uppdrag i regleringsbrev	168 421	-41 572	126 849
Bidragsfinansierad utbildning på grundnivå och avancerad nivå	-3 405	253	-3 152
Uppdragsverksamhet	5 107	-301	4 806
Summa	170 123	-41 620	128 503
Forskning och utbildning på forskarnivå			
Forskning och utbildning på forskarnivå	98 075	-795	97 280
Bidragsfinansierad forskning och utbildning på forskarnivå	-12 508	3 445	-9 063
Uppdragsverksamhet	-6 579	303	-6 276
Summa	78 988	2 953	81 941
Total	249 111	-38 667	210 444
<p>Sedan 2013 redovisar Örebro universitet den bidragsfinansierade verksamhetens påverkan på myndighetskapitalet per verksamhetsgren. De redovisade resultaten ovan avser resultatförda projekt i bidragsfinansierad verksamhet. I den bidragsfinansierade verksamheten har samfinansiering skett med 27,0 mkr under året (20,5 mkr). Den avgiftsbelagda verksamhetens (uppdragsutbildning och uppdragsforskning) kapitalförändring redovisas i ovanstående not under de båda rubrikerna samt i tabellen "Avgiftsbelagd verksamhet där avgiftsintäkterna disponeras". Det pågår en utredning angående de historiska underskotten och deras klassificering.</p>			

Not 23c: Förändring av myndighetskapitalet (tkr)

	Stats- kapital	Balanserad kapitalförändring, anslagsfinansierad verksamhet	Balanserad kapitalförändring, avgiftsbelagd verksamhet	Balanserad kapitalförändring, bidragsfinansierad verksamhet från 2013	Kapitalförändring enligt resultat- räkningen	Summa
Utgående balans 2022	4 024	312 962	-980	-14 666	-48 205	253 135
Ingående balans 2023	4 024	312 962	-980	-14 666	-48 205	253 135
Föregående års kapitalförändring		-46 466	-492	-1 247	48 205	0
Förändrat innehav konst från Statens konstråd	343	-	-	-	-	343
Kaptialtillskott Idébanksmedel enligt regleringsbrev	250	-	-	-	-	250
Årets kapitalförändring		-	-	-	-38 667	-38 667
Summa årets förändring	593	-46 466	-492	-1 247	9 538	-38 074
Utgående balans 2023	4 617	266 496	-1 472	-15 913	-38 667	215 061

Not 24: Avsättningar (tkr)

	2023-12-31	2022-12-31
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		
Ingående avsättning	845	867
Årets pensionskostnad	219	450
Årets pensionsutbetalningar	-760	-472
Utgående avsättning	304	845
Avsättningen omfattar pensionsförpliktelser som universitetet svarar för.		
Övriga avsättningar		
Ingående avsättning	7 044	8 229
Årets avsättning	3 075	2 021
Ianspråktaget belopp	-2 069	-3 206
Utgående avsättning	8 050	7 044

Posten övriga avsättningar avser till största delen de 0,3 procent av bruttolönesumman som myndigheten enligt kollektivavtalet ska avsätta för omställningsarbete. Övrig del avser ej utbetald uppsägningslön för period som stäckte sig längre än 12 månader vid uppsägningen. Bedömningen är att ca 3 000 tkr av avsättningen kommer att ianspråktagas under 2024. Avsättningen för 2024 bedöms bli ca 2 000 tkr, vilket gör att avsättningen bedöms minska med 1 000 tkr.

Not 25: Lån i Riksgäldskontoret (tkr)

	2023-12-31	2022-12-31
Lån vid årets början	174 311	195 816
Nyupptagna lån	84 752	20 162
Årets amorteringar	-41 872	-41 667
Summa lån i Riksgäldskontoret	217 191	174 311
Beviljad låneram i Riksgälden	232 000	232 000

Not 26: Kortfristiga skulder till andra myndigheter (tkr)

	2023-12-31	2022-12-31
Leverantörsskulder	14 684	13 762
Skuld till Skatteverket avseende arbetsgivaravgifter m.m.	18 340	17 932
Skuld mervärdesskatt	4 129	4 122
Summa kortfristiga skulder till andra myndigheter	37 153	35 816

Not 27: Leverantörsskulder (tkr)

	2023-12-31	2022-12-31
Leverantörsskulder svenska	90 650	66 403
Leverantörsskulder utländska	3 877	4 223
Summa leverantörsskulder	94 527	70 626

Not 28: Övriga kortfristiga skulder (tkr)		
	2023-12-31	2022-12-31
Personalens källskatt	16 501	17 054
Övriga kortfristiga skulder	141	163
Summa övriga kortfristiga skulder	16 642	17 217

Not 29: Upplupna kostnader (tkr)		
	2023-12-31	2022-12-31
Upplupna lönekostnader inklusive sociala avgifter	25 333	12 055
Upplupen semesterlöneskuld inklusive sociala avgifter	70 577	71 787
Övriga upplupna kostnader, inomstatliga	504	556
Övriga upplupna kostnader, utomstatliga	9 602	16 907
Summa upplupna kostnader	106 016	101 305

Not 30: Oförbrukade bidrag (tkr)		
	2023-12-31	2022-12-31
<u>Oförbrukade bidrag (per motpart)</u>		
Oförbrukade bidrag, inomstatliga	193 776	172 748
Oförbrukade bidrag, utomstatliga	119 212	120 152
Summa oförbrukade bidrag	312 988	292 900
<u>Oförbrukade bidrag (per finansiär)</u>		
Forskningsråd	146 248	132 462
Statliga myndigheter	24 432	24 659
Kommuner och regioner	9 794	10 111
Forskningsstiftelser	58 662	65 407
EU	50 922	38 635
Utländska företag och organisationer	2 700	4 015
Svenska företag och organisationer	20 230	17 611
Summa oförbrukade bidrag	312 988	292 900
<u>Oförbrukade bidrag från statliga givare som förväntas tas i anspråk inom:</u>		
3 månader	5 864	3 016
mer än 3 månader till 1 år	47 093	46 431
mer än 1 år till 3 år	98 024	87 159
mer än 3 år	42 795	36 142
Summa oförbrukade bidrag	193 776	172 748
<u>Oförbrukade bidrag från icke statliga givare som förväntas tas i anspråk inom:</u>		
3 månader	4 204	6 074
mer än 3 månader till 1 år	36 127	39 205
mer än 1 år till 3 år	48 038	56 270
mer än 3 år	30 843	18 603
Summa oförbrukade bidrag	119 212	120 152

Not 31: Övriga förutbetalda intäkter (tkr)		
	2023-12-31	2022-12-31
Förutbetalda intäkter, inomstatliga uppdragsgivare	13 300	14 070
Förutbetalda intäkter, utomstatliga uppdragsgivare	10 955	13 112
Summa övriga förutbetalda intäkter	24 255	27 182

Resultaträkning (tkr) fördelad på anslags- och bidragsfinansierad verksamhet och avgiftsfinansierade uppdrag

Resultaträkning för verksamhetsgrenen utbildning på grund- och avancerad nivå exklusive uppdragsutbildning (tkr)			
Örebro universitet totalt			
	2023	2022	2021
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	917 877	895 677	924 995
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	35 235	33 056	27 724
Intäkter av bidrag	22 843	20 655	22 558
Finansiella intäkter	14 000	3 010	67
Summa intäkter	989 955	952 398	975 344
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	-654 385	-647 111	-666 630
Kostnader för lokaler	-173 736	-169 933	-170 567
Övriga driftkostnader	-170 859	-176 870	-168 268
Finansiella kostnader	-5 176	-1 351	-268
Avskrivningar	-27 118	-26 246	-26 436
Summa kostnader	-1 031 274	-1 021 511	-1 032 169
Verksamhetsutfall	-41 319	-69 113	-56 825
Transfereringar			
Erhållna medel	5 782	6 393	4 715
Lämnade medel	-5 782	-6 393	-4 715
KAPITALFÖRÄNDRING	-41 319	-69 113	-56 825

Resultaträkning för verksamhetsgrenen utbildning på grund- och avancerad nivå, uppdragsutbildning (tkr)			
Örebro universitet totalt			
	2023	2022	2021
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	-	-	-
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	10 131	10 457	12 258
Intäkter av bidrag	-	-	-
Finansiella intäkter	131	32	-
Summa intäkter	10 262	10 489	12 258
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	-6 888	-7 713	-7 385
Kostnader för lokaler	-630	-677	-550
Övriga driftkostnader	-2 933	-2 771	-4 426
Finansiella kostnader	-16	-2	-
Avskrivningar	-96	-79	-89
Summa kostnader	-10 563	-11 242	-12 450
Verksamhetsutfall	-301	-753	-192
Transfereringar			
Erhållna medel	-	-	-
Lämnade medel	-	-	-
KAPITALFÖRÄNDRING	-301	-753	-192

Resultaträkning för verksamhetsgrenen forskning och utbildning på forskarnivå exklusive uppdragsforskning (tkr)			
Örebro universitet totalt			
	2023	2022	2021
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	398 036	392 574	388 423
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	24 580	21 984	20 155
Intäkter av bidrag	250 424	240 700	215 739
Finansiella intäkter	9 542	2 125	-
Summa intäkter	682 582	657 383	624 317
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	-446 281	-427 360	-423 041
Kostnader för lokaler	-63 225	-49 086	-40 471
Övriga driftkostnader	-147 288	-139 081	-107 351
Finansiella kostnader	-2 013	-452	-73
Avskrivningar	-21 125	-20 004	-20 420
Summa kostnader	-679 932	-635 983	-591 356
Verksamhetsutfall	2 650	21 400	32 961
Transfereringar			
Erhållna medel	41 956	31 293	35 222
Lämnade medel	-41 956	-31 293	-35 222
KAPITALFÖRÄNDRING	2 650	21 400	32 961

Resultaträkning för verksamhetsgrenen forskning och utbildning på forskarnivå uppdragsforskning, (tkr)			
Örebro universitet totalt			
	2023	2022	2021
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	-	-	-
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	12 553	10 845	8 480
Intäkter av bidrag	-	-	-
Finansiella intäkter	113	39	-
Summa intäkter	12 666	10 884	8 480
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	-7 425	-7 138	-5 746
Kostnader för lokaler	-501	-466	-303
Övriga driftkostnader	-4 253	-2 876	-2 140
Finansiella kostnader	-25	-5	-
Avskrivningar	-159	-138	-104
Summa kostnader	-12 363	-10 623	-8 293
Verksamhetsutfall	303	261	187
Transfereringar			
Erhållna medel	-	-	-
Lämnade medel	-	-	-
KAPITALFÖRÄNDRING	303	261	187

Redovisning av takbelopp

**Tabell 1: Redovisning av antal helårsstudenter (HST) och helårsprestationer (HPR)
Utfall avseende perioden 2023-01-01–2023-12-31**

Enligt bilaga 1 till regleringsbrev för budgetåret 2023 avseende universitet och högskolor:
Avräkning av helårsstudenter och helårsprestationer med mera.
Summan Utfall total ersättning ska avse den totala ersättningen som lärosätet genomför produktion för, det vill säga oberoende om den ryms inom tilldelade medel eller inte.
Utfall HST LLL avser den del av satsningen på Livslångt lärande som lärosätet väljer att endast avräkna mot HST.

Utbildningsområde	Utfall HST LLL	Utfall exkl. HST LLL	Utfall HPR	HST Ersättning (tkr)	HPR Ersättning (tkr)	Utfall total ersättning
Humaniora	62	437	390	17 086	8 700	25 787
Teologi	-	-	-	-	-	-
Juridik	-	875	772	29 984	17 230	47 214
Samhällsvetenskap	1	2 636	2 233	90 384	49 866	140 250
Naturvetenskap	-	998	787	58 304	38 794	97 097
Teknik	25	1 032	943	61 762	46 483	108 245
Farmaci	-	-	-	-	-	-
Vård	1	1 062	985	66 032	52 980	119 012
Odontologi	-	-	-	-	-	0
Medicin	12	1 323	1 213	92 720	102 459	195 179
Undervisning	-	661	620	27 545	27 066	54 611
Verksamhetsförlagd utbildning	-	135	123	7 998	7 027	15 026
Övrigt	-	20	17	923	661	1 585
Design	-	15	15	2 484	1 513	3 997
Konst	-	-	-	-	-	-
Musik	-	180	162	25 716	14 610	40 326
Opera	-	-	-	-	-	-
Teater	-	-	-	-	-	-
Media	-	-	-	-	-	-
Dans	-	-	-	-	-	-
Idrott	-	195	179	23 486	9 973	33 458
Summa	101	9 568	8 437	504 424	377 363	881 787
Takbelopp (tkr)						899 925¹⁾
Redovisningen visar att lärosätet kommer över takbeloppet med (tkr)						-
Redovisningen visar att lärosätet kommer under takbeloppet med (tkr)						18 138

1) Varav LLL 8 312 tkr. Hela beloppet har använts under året.

Antal helårsstudenter inom vissa konstnärliga områden

Totalt antal utbildade helårsstudenter 24 inom **design**. Högst får 15 avräknas inom det aktuella utbildningsområdet.

Övriga helårsstudenter inom design har avräknats mot utbildningsområdet naturvetenskap.

Totalt antal utbildade helårsstudenter 194 inom **musik**. Högst får 180 avräknas inom det aktuella utbildningsområdet.

Övriga helårsstudenter inom musik har avräknats mot utbildningsområdet teknik.

Redovisning av takbelopp fortsätter på nästa sida

Tabell 2: Beräkning av anslagssparande och överproduktion (tkr)	
A. Tillgängliga medel (inklusive beslutad tilläggsbudget)	
Årets takbelopp	899 925
+ Ev. ingående anslagssparande	38 194
Summa (A)	938 119
B. Utfall totalt för utbildning på grundnivå och avancerad nivå	
Ersättning för HPR från december föregående budgetår	907
Utfall total ersättning enligt tabell 1	881 787
+ Ev. ingående överproduktion	-
Summa (B)	882 694
Summa (A-B) ¹⁾	55 425
1) Positiv summa förs till tabell över anslagssparandet nedan. Negativ summa förs till tabell över överproduktion nedan.	
Tabell. Anslagssparande	
Totalt utgående anslagssparande (A-B)	55 425
- Ev. anslagssparande över 10 % av takbeloppet ²⁾	-
Utgående anslagssparande	55 425
Tabell. Överproduktion	
Total utgående överproduktion	-
- Ev. överproduktion över 15 % av takbeloppet ²⁾	-
Utgående överproduktion	0
2) Den del av anslagssparande respektive överproduktion som lärosätet inte får behålla utan regeringens godkännande.	

Styrelseledamöters och ledande befattningshavares övriga uppdrag och ersättningar

Namn	Period	Erhållen ersättning, kr	Ledamot i andra styrelser
Ordförande			
Lars Haikola ¹⁾	2023-01-01–2023-12-31	99 000	-
Rektor			
Johan Schnürer	2023-01-01–2023-12-31	1 607 003	Ultupharma AB, Micafun AB, Insynsrådet vid Länsstyrelsen i Örebro län.
Företrädare för allmänna intressen			
Jonas Albertson	2023-05-01–2023-12-31	18 666	Epiroc Mining Intelligence AB, Epiroc Rock Drills AB, Epiroc Sweden AB, Epiroc Ukraine LLC, Epiroc UK & Ireland Limited, ASI Mining LLC, Epiroc Finland Oy AB, Epiroc Norge AS, Epiroc Srbija a.d., MineRP South Africa (Pty) Ltd, Epiroc B-H d.o.o., Epiroc Croatia d.o.o.
Cecilia Billgren Askwall ²⁾	2023-01-01–2023-12-31	42 000	-
Hans Enocson ²⁾	2023-01-01–2023-04-30	23 334	Aggrandir AB, Uppsala Innovation Centre AB, Dedalus Sweden AB.
Görgen Johansson ²⁾	2023-01-01–2023-04-30	23 444	Amexci AB, Saab Bofors Test Center AB, Saab Barracuda AB, FFV Ordnance AB, Saab Bofors AB, Saab Dynamics AB, Wikers AB, Saab Inc.
Kerstin Lindberg Göransson	2023-05-01–2023-12-31	14 000	Sveaskog AB, Rikshem AB, Alecta Fastigheter AB.
Eva Malmström Jonsson ²⁾	2023-01-01–2023-04-30	23 334	Kunskapsskolan Sverige AB, Polymer Factory Sweden AB.
Sari Ponzer ²⁾	2023-01-01–2023-12-31	42 110	-
Oddrun Samdal	2023-05-01–2023-12-31	18 666	Ervingen Lagbruk AS.
Rickard Simonsson	2023-05-01–2023-12-31	18 666	Kommuninvest i Sverige AB, LÖF Regionernas Ömsesidiga Försäkringsbolag, Landstingsbolaget i Örebro län AB, Samhällsrådet vid Länsstyrelsen i Örebro län.
Andreas Svahn ²⁾	2023-01-01–2023-04-30	23 334	Scantec AB, Insynsrådet vid Länsstyrelsen i Örebro län, Region Örebro läns förvaltnings AB, Landstingsbolaget i Örebro län AB, Inera AB.
Mats Tysklind	2023-05-01–2023-12-31	18 666	Saltpannans Teknik och Miljö AB.
Louise Ungerth ²⁾	2023-01-01–2023-04-30	23 334	Sigill Kvalitetssystem AB.
Företrädare för verksamheten			
Malin Hagström	2023-01-01–2023-04-30	517 393	-
Erik Sjöstedt	2023-05-01–2023-12-31	400 909	-
Eva Särndahl	2023-05-01–2023-12-31	902 237	-
Elin Vimefall	2023-01-01–2023-04-30	661 098	-
Daroon Yassin	2023-05-01–2023-12-31	568 739	-
Företrädare för studenterna			
William Ahlgren ²⁾	2023-01-01–2023-06-30	28 000	-
Linda Eriksson ²⁾	2023-01-01–2023-06-30	344 576	-
Clover Jack Giles	2023-07-01–2023-12-31	341 667	-
Emilia Malm ²⁾	2023-01-01–2023-06-30	28 674	-
Mehdi Mohamed	2023-07-01–2023-12-31	23 211	-
Anna Olsenius	2023-07-01–2023-12-31	19 090	-

1) Arvode 33 000 kr har utbetalats i januari 2023 men avser perioden 2022-07-01–2022-12-31.

2) Arvode 14 000 kr har utbetalats i januari 2023 men avser perioden 2022-07-01–2022-12-31.

I ersättningarna ovan inkluderas alla skattepliktiga ersättningar och förmåner utbetalda av Örebro universitet under 2023.

5. INTERN STYRNING OCH KONTROLL

Universitet har under året bedrivit ett systematiskt arbete med att säkerställa en god intern miljö, förebygga att verksamheten utsätts för oegentligheter, upprätta riskanalys och vidta åtgärder samt planmässigt följa upp och bedöma om den interna styrningen och kontrollen varit betryggande.

Intern styrning och kontroll vid Örebro universitet

I likhet med andra förvaltningsmyndigheter under regeringen som har skyldighet att följa internrevisionsförordningen (2006:1228) omfattas Örebro universitet av förordning (2007:603) om intern styrning och kontroll. Myndighetsledningen ansvarar enligt förordningen för att det finns en process för intern styrning och kontroll som fungerar på ett betryggande sätt. Processen ska säkerställa att myndigheten med rimlig säkerhet fullgör sina uppgifter, uppnår verksamhetens mål och uppfyller kraven i 3 § myndighetsförordningen (2007:515). Det vill säga att verksamheten bedrivs effektivt och enligt gällande rätt och de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen, att den redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt, samt att myndigheten hushållar väl med statens medel. Processen för intern styrning och kontroll ska även förebygga att verksamheten utsätts för korruption, otillbörlig påverkan, bedrägeri och andra oegentligheter.

God intern miljö en förutsättning för en betryggande intern styrning och kontroll

Enligt regelverket om intern styrning och kontroll ska det vid universitetet finnas en god kontrollmiljö med, för medarbetarna, väl kända dokument som är styrande för verksamhetens inriktning och den myndighetsutövning som sker. Vidare ska arbetet med intern styrning och kontroll vara väl integrerat i myndighetens totala styrning, uppföljning och rapportering och utgå från lagar, förordningar, regleringsbrev och regeringsbeslut. Som en del i arbetet med intern styrning och kontroll ska en riskanalys göras i syfte att identifiera omständigheter som utgör väsentliga risker för att Örebro universitet inte ska kunna fullgöra sina uppgifter, uppnå verksamhetens mål och uppfylla verksamhetskraven.

Utgångspunkten för verksamhetsplaneringen vid Örebro universitet är dels de mål och uppdrag som regeringen har angett i regleringsbrev och andra beslut, dels den inriktning för verksamheten som anges i universitetets vision. Riskanalysen ingår som en integrerad del i universitetets verksam-

hetsplanering och uppföljning. Tillsammans med budgetunderlaget för den kommande treårsperioden utgör planerings- och budgetförutsättningarna universitetets gemensamma verksamhetsplan. I planerings- och budgetförutsättningarna, som ska ge chefer och ledare ramar för den kommande planeringsperioden, redogör universitetsledningen, med utgångspunkt i en beskrivning av trender i högskolesektorn och nuläget vid Örebro universitet, för lärosätets inriktning i termer av bland annat strategiska satsningar, ekonomiska förutsättningar och lokalförsörjning. Här återfinns också instruktioner för framtagande av verksamhetsplan och verksamhetsberättelse för fakulteter, institutioner och avdelningar. Verksamhetsplaner och riskanalyser på alla nivåer följs upp, revideras och dokumenteras årligen via ett digitalt verktyg för planering och uppföljning.

Utgångspunkten för styrning och ledning vid Örebro universitet är lärosätets vision, värdegrund, grundsyn för styrning och ledning samt den statliga värdegrunden. Verksamheten är komplex och diversifierad, samtidigt som den hela tiden utgår ifrån grunduppdragen: forskning, utbildning och samverkan. Ett arbete pågår med att uppdatera och förtydliga universitetets modell för styrning och ledning. Styrmodellen konkretiseras och beskrivs mer detaljerat i en rad olika dokument; arbets- och delegationsordningar, policys, regler, riktlinjer och arbetsrutiner.

Utöver de skriftliga styrdokumenterna utgör dialoger mellan universitetsledning och verksamhet en central del av den interna styrningen. Syftet med dessa verksamhetsdialoger är att löpande bidra till och följa upp verksamhetens utveckling i linje med universitetets vision och strategiska mål. Dialogerna ger möjlighet till förankring, synkronisering och strategiska vägval. Dialogerna mellan universitetets ledningsnivåer ger förutsättningar för inblick i varandras verksamheter och möjlighet att utforma ändamålsenliga åtgärder och stödinsatser. Verksamhetsdialogerna utgör också en komponent i lärosätets kvalitetssystem.

Under året har universitetsövergripande verksamhetsdialoger genomförts mellan universitets- och fakultetsledning för planering och uppföljning av verksamheten. Verksamhetsdialogerna är tematiserade, men berör på årsbasis fakulteternas hela verksamhet. Fakulteterna förväntas redogöra för det verksamhetsområde som verksamhetsdialogen gäller, men även rapportera avvikelser och eventuella kvalitetsbrister i andra delar. Universitetets övergripande arbete med kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av utbildning och forskning diskuteras vid minst en av dessa dialoger. Andra teman som ofta inkluderas är studenters förutsättningar, kompetensförsörjning, internationalisering och samverkan. Ekonomisk uppföljning är en stående punkt på agendan. På motsvarande sätt genomför fakultetsledningarna verksamhetsdialoger med institutionsledningarna.

Universitetet arbetar aktivt med att vidareutveckla kontrollmiljön. Universitetets delegationsordning uppdateras regelbundet, vilket bidrar till en förstärkt kontrollmiljö genom att universitetet definierar och klargör olika befattningshavares roller, mandat och skyldigheter. Även andra styrdokument, som har till syfte att reglera och styra olika verksamhetsområden på ett effektivt, rättssäkert och enhetligt sätt, ses över vid behov. Under 2023 har en större genomgång av universitetets styrdokument genomförts. Till kontrollmiljön hör även den löpande revision som utförs av externa och interna revisorer.

Under 2022 granskades universitetets kvalitetssäkringsarbete inom utbildning och forskning inom ramen för Universitetskanslersämbetets (UKÄ:s) lärosätessgranskning. Av beslutet, som kom i början av 2023, framgår positiva bedömningar på de allra flesta granskade områden. Universitetet fick kritik avseende studenters och doktoranders möjligheter att utöva inflytande i formella organ och ska inom 24 månader till UKÄ inkomma med en redogörelse för de åtgärder som vidtagits inom detta område. I anslutning till beslutet lämnade bedömaregruppen bedömningar och rekommendationer som underlag för fortsatt utveckling. Under 2023 har en handlingsplan tagits fram som beskriver universitetets aktiviteter och åtgärder med anledning av rekommendationerna. Syftet med handlingsplanen är att samla alla åtgärder, både med och utan återrapporteringskrav, kopplade till lärosätessgranskningen och ange ansvarig och tidsaspekt för genomförandet.

Lärosätenas arbete med breddad rekrytering utvärderades av UKÄ under 2021. Beslut och rekommendation erhöles under 2022 och universitetet har därefter bedrivit förbättringsåtgärder i enlighet med dessa. Under 2023 var områdena uppdragsutbildning respektive samverkan föremål för UKÄ:s granskning. Universitetet har arbetat med underlag kopplat till dessa.

I arbetet med att kvalitetssäkra forskningen genomförs med stöd av externa granskare återkommande forskningsutvärderingar för att genomlysas all forskning och identifiera styrkor, svagheter och utvecklingsmöjligheter. Den för lärosätet tredje universitetsövergripande forskningsutvärderingen, ORU2020, avslutades under 2021 och sedan dess har, med utgångspunkt i de externa bedömarnas rapporter, utvecklingsarbeten bedrivits för att exempelvis attrahera extern forskningsfinansiering, öka antalet doktorander och tydliggöra karriärvägar. För att främja god forskningssed har arbetet inom universitetets forskningsetiska råd fortsatt under året. Rådet har i uppdrag att hantera anmälan av oredlighet och avvikelser från god sed i forskning, att ge råd till fakultetsledningen angående forskningsetiska frågor, samt att kontinuerligt bevaka och analysera omvärlden vad gäller forskningsetiska aspekter inom forskning och utbildning. För att möjliggöra en kollegial dialog mellan rektor och seniora forskare från olika discipliner kring forskningsfrågor av strategisk vikt för universitetet finns Rektors forskarråd. Rådet har under 2023 bland annat diskuterat cancelkultur inom akademien, UKÄ:s granskning av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete, liksom den kommande forsknings- och innovationsproposition. Vidare har en dialog förts om hur forskningen kan kvalitetssäkras, vad som definierar god forskning samt förutsättningar för forskningsexcellens.

Internrevisionen har en viktig roll i universitetets arbete med intern styrning och kontroll genom uppgiften att granska processer och komma med förslag till förbättringar. Internrevisionens rådgivande roll – som syftar till att tillföra värde och förbättra universitetets ledningsprocesser, riskhantering samt styrnings- och kontrollprocesser – är av stort värde för verksamheten. Internrevisionen rapporterar direkt till styrelsen och har en fortlöpande diskussion med universitetets ledning och andra delar av organisationen.

Oegentligheter

Den interna styrningen och kontrollen ska förebygga att verksamheten utsätts för korrupktion, otillbörlig påverkan, bedrägeri och andra oegentligheter. Gemensamt för dessa begrepp är att det handlar om oönskade beteenden eller handlings-sätt som kan få konsekvenser för universitetets anseende eller verksamhet. Universitetets arbete för att på olika sätt öka både kunskapen om de grundläggande rättsliga principerna för statsförvaltningen och de regelverk som styr högskolesektorn har fortsatt under året. För att stödja och underlätta arbetet med att levandegöra universitetets chef- och medarbetarpolicy har ett material tagits fram med konkreta dilemman som utgår från den statliga värdegrunden och universitetets chef- och medarbetarpolicy med syfte att vänja verksamheten att prata om etiskt svåra situationer. För att kvalitetsgranska ekonomi- och personalhanteringen och förebygga oegentligheter görs ett omfattande arbete med att vidareutveckla rutiner och arbetsätt. Till exempel har en genomgång gjorts av ekonomiflödena för att säkerställa att det alltid är två personer med i utbetalningsprocessen och ett digitaliserat flöde av lönerelaterade utbetalningar införts. Vidare är visselblåsarfunktionen ett led i universitetets arbete med att motverka förekomst av korrupktion och andra allvarliga oegentligheter i verksamheten. Ett ärende om misstänkt jäv i samband med en rekrytering har inkommit och hanterats under året.

Universitetets riskanalys och åtgärder för att hantera väsentliga risker

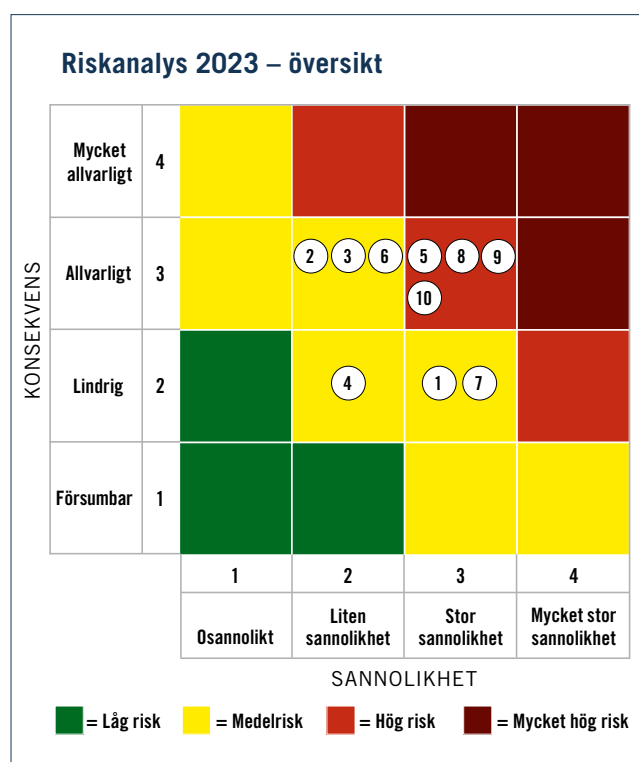
Ett systematiskt arbete bedrivs för att identifiera risker, säkerställa genomförande av åtgärder som är nödvändiga utifrån riskanalysen samt att dokumentera myndighetens uppföljning och bedömning av huruvida den interna styrningen och kontrollen är betryggande. På samtliga organisatoriska nivåer inom universitetet upprättas riskanalyser, vilka tillsammans med mål och uppdrag ligger till grund för respektive enhets verksamhetsplan.

Vid Örebro universitet finns en central riskanalysgrupp med uppdrag att årligen ta fram ett förslag till en universitetsövergripande riskanalys samt göra en uppföljning av innevarande års riskanalys. Riskanalysgruppen träffas normalt fyra gånger per år, två gånger för att diskutera uppföljningen

av innevarande års risker och förbättringsåtgärder samt två gånger för att ta fram ett förslag till riskanalys för Örebro universitet för kommande år. I detta arbete beaktas de riskanalyser som lämnats in av fakultetsnämnder, institutioner och avdelningar vid Örebro universitet, liksom riskanalyser vid andra lärosäten.

Nuvarande riskanalys för Örebro universitet omfattar de risker som negativt kan påverka universitetets möjligheter att fullgöra sitt uppdrag och uppnå verksamhetens mål eller att uppfylla kraven som anges i myndighetsförordningen. Därtill anger riskanalysen de åtgärder som behöver vidtas för att hantera respektive risk. I enlighet med tidigare års hantering av risker beslutar universitetsstyrelsen om de risker som bedöms som medelhöga eller höga. Universitetsledningen beslutar om de risker som bedöms som låga, men har ett ansvar för att hantera samtliga risker. Som figuren Riskanalys 2023 – översikt visar har fyra av riskerna värderats som höga och sex som medelhöga.

Vissa risker speglar förhållanden som ständigt är högt värderade och som inte enbart kan hanteras med interna åtgärder. Som exempel kan nämnas risken för Otillräcklig extern forskningsfinansiering (risk 1), som delvis hanteras genom administrativt stöd och kollegiala ansträngningar, men där beslut om finansiering fattas externt. De förbättringsåtgärder som genomförts i form av

ökat fokus på det kollegiala ansvaret för externa anslag, utvecklat stöd för forsknings- och publiceringsstrategier, fördjupat stöd i ansökningsprocessen, kollegiala workshops, liksom bättre uppföljning har givit resultat och universitetet har under de senaste åren utvecklats positivt vad gäller externa forskningsmedel. Sannolikheten för risken Otillräcklig extern forskningsfinansiering har av den anledningen sänkts från 4 till 3, vilket innebär en sänkning av den sammanlagda riskbedömningen från hög till medelhög.

Åtgärder sker kontinuerligt för att främja god forskningssed och forskningsetik (risk 2) genom exempelvis utbildning och seminarier samt information och stöd till forskare. Inom fakulteterna finns nu forskningsdatoråtgivare och ett organiserat stöd för etikrådgivning. Arbete pågår för närvarande med att vidareutveckla och tydliggöra befintliga strukturer och rutiner.

Faktorer som instabilt världsläge och nya ekonomiska förutsättningar inverkar på flera av de risker som finns i riskanalysen. Exempelvis har sannolikheten för risken Svårigheter att effektivisera verksamhet och anpassa budget till universitetets totala resurser (risk 7) höjts från 1 till 3, med följd att den sammanlagda riskbedömningen går från låg till medelhög. Det kan även konstateras att den psykosociala arbetsmiljön för närvarande är ansträngd, bland annat till följd av dessa omvärldsfaktorer (risk 6). Ett omfattande utvecklingsarbete för att säkerställa att universitetet bedriver aktiva åtgärder och motverkar kränkande särbehandling är under implementering. Inom ramen för detta ingår även att tydliggöra och integrera stödet till verksamheten i det systematiska arbetsmiljöarbetet. Mot bakgrund av de åtgärder som gjorts under året och fortfarande görs kvarstår den sammanlagda riskbedömningen efter denna justering på medelhög nivå.

Händelser i omvärlden, som exempelvis kriget i Ukraina och pandemins hälsomässiga och ekonomiska efterdyningar, påverkar universitetets verksamhet. Samtidigt som risken Antagonistiska hot (risk 10) har breddats till att även innefatta det aktuella världsläget har sannolikheten höjts från 2 till 3, vilket innebär att den sammanlagda riskbedömningen går från medelhög till hög.

Sammanfattningsvis har en stor bredd av åtgärder, både av styrelsen beslutade och andra, genomförts för att hantera universitetets väsentliga risker. Arbetet med de förebyggande åtgärderna har följts upp. Uppföljningen visar att vidtagna åtgärder i stort fungerar på avsett sätt, men att fortsatta insatser krävs inom till exempel områden som att rekrytera och behålla lärare, forskare och chefer/ledare, samt vad gäller utvecklingen av Restaurang- och hotellhögskolan. Inom dessa områden förs dialoger med ansvariga chefer och åtgärder och processer har setts över och beslutats. Utifrån genomförda åtgärder har vissa risker fått en sänkt risknivå inför 2024. Vissa riskområden har samma risknivå alternativt högre risknivå inför kommande år trots genomförda åtgärder. Orsaken till att risknivån ligger på samma nivå alternativt har höjts beror på att vissa åtgärder inte har avslutats och att det inom vissa områden identifierats nya risker som kräver nya åtgärder.

Otillräcklig extern forskningsfinansiering (risk 1)
Slutsats (sannolikhet 3, konsekvens 2).

Förbättringsåtgärder

- Fakulteter och institutioner ska vidareutveckla sina forskningsstrategier, inkl. rekryterings- och ansökningsstrategier, med målet att öka antalet ansökningar av hög kvalitet.
- Processer för uppföljningar av ansökningar om externa medel ska vidareutvecklas.

Oredlighet i forskning (risk 2)
Slutsats (sannolikhet 2, konsekvens 3).

Förbättringsåtgärder

- Med hjälp av proaktiva aktiviteter ska god forskningssed främjas.
- Forskningsetiska rådets och andra funktioners uppdrag kring forskningsetik ska utvecklas och förtydligas, särskilt avseende proaktiva aktiviteter.

Bristande kvalitet i universitetets utbildningar (risk 3)

Slutsats (sannolikhet 2, konsekvens 3).

Förbättringsåtgärder

- Fakulteter, institutioner och avdelningar ska i sitt utvecklingsarbete prioritera de processer med förbättringspotential som lyfts inom ramen för den lärosätetsgranskning som genomförs av Universitetskanslersämbetet.
- Åtgärder för att minska lärarnas administration ska fortgå, exempelvis med fokus på examinationer.
- Universitetets utbildningsutbud ska successivt förändras, i enlighet med utbildningsstrategin, mot en större flexibilitet.
- Högskolepedagogiskt utvecklingsarbete för en hållbar pedagogik av hög kvalitet ska bedrivas inom givna ramar.
- Vid implementering av nytt system för placering av studenter inför verksamhetsförlagd utbildning (VFU) ska möjligheterna till kontinuerlig och systematisk uppföljning och utvärdering av VFU-placeringar tillvaratas.

Låg studentrepresentation (risk 4)

Slutsats (sannolikhet 2, konsekvens 2).

Förbättringsåtgärder

- Institutionerna uppmanas att ha en dialog med Örebro studentkår om studentinflytande och ta fram lokala avtal om studentrepresentation.
- Lärosätet ska ge ett tydligare stöd och samarbeta med Örebro studentkår i planering och genomförande av kommunikationsinsatser i samband med rekrytering av studentrepresentanter.
- Ett nytt verktyg för kursvärderingar implementeras under 2023 i syfte att öka användarvänligheten och göra kursvärderingar mer lättillgängliga för studenterna.

Svårighet att rekrytera och behålla lärare, forskare samt chefer/ledare (risk 5)

Slutsats (sannolikhet 3, konsekvens 3).

Förbättringsåtgärder

- Arbetet med rekrytering ska utgå från kompetensförsörjningsplaner framtagna utifrån strategier för verksamhetens utveckling.
- Strategier för inomakademisk synlighet ska utvecklas för att universitetet fortsatt ska vara en attraktiv arbetsgivare och stärka sin position på arbetsmarknaden.

- Modellen med biträdande universitetslektorer ska inarbetas i universitetets karriär- och meriteringsvägar.
- Det stöd och de utbildningar som erbjuds chefer/ledare ska ytterligare synliggöras.
- Det administrativa stödet ska tydliggöras för att öka attraktiviteten för uppdrag som chef/ledare.

Ansträngd organisatorisk och social arbetsmiljö (risk 6)

Slutsats (sannolikhet 2, konsekvens 3).

Förbättringsåtgärder

- Förväntningar på både chefs- och medarbetarskapet ska tydliggöras genom workshops och utbildningar.
- Systematiken i arbets- och studiemiljöarbetet ska förbättras genom införandet av ett årshjul där aktiviteter genomförs baserat på metodiken undersöka, riskbedöma, åtgärda och följa upp.
- Ett webbaserat incidentrapporteringssystem ska införas i syfte att utveckla och skapa en hållbar studie- och arbetsmiljö.
- En förenklad PU-samtalsprocess ska implementeras, där bland annat den organisatoriska och sociala arbetsmiljön diskuteras utifrån chefs- och medarbetarpolicyn.
- Olika uppdrag med koppling till lika villkor och jämställdhet ska samlas under den nya arbetsmetoden för aktiva åtgärder. Syftet är att underlätta för verksamheten att möta en mängd lagkrav utifrån ett samlat arbete.
- Skyddskommitténs arbete ska förändras så att ett ökat fokus ligger på analys och uppföljning av aktiva åtgärder, samt övergripande och principiella arbets- och studiemiljöfrågor.

Svårigheter att effektivisera verksamhet och anpassa budget till universitetets totala resurser (risk 7)

Slutsats (sannolikhet 3, konsekvens 2).

Förbättringsåtgärder

- Genom en aktiv bevakning av kommande förändringar ska universitetet säkerställa en god kontroll och framförhållning beträffande den ekonomiska styrningen.

- Omvärldsbevakningen ska utvecklas för att universitetets ledningsnivåer ska kunna agera i tid/proaktivt.
- Det ska säkerställas att beslut om ramens storlek fattas på en nivå som bedöms hållbar på flera års sikt för att minska utsattheten för mindre svängningar.

Restaurang- och hotellhögskolan (RHS) utvecklas inte enligt plan (risk 8)

Slutsats (sannolikhet 3, konsekvens 3).

Förbättringsåtgärder

- Anledningar till att studenterna avbryter sina studier ska analyseras.
- För att stärka RHS ska samarbetet med Region Örebro län, Hällefors kommun och Länsstyrelsen i Örebro intensifieras.
- En vicedekan för samverkan och livslångt lärande ska utses inom ENT-fakulteten med uppdrag att arbeta med den fortsatta utvecklingen vid RHS.

Styrningen av informationssäkerhet får inte avsedd effekt (risk 9)

Slutsats (sannolikhet 3 konsekvens 3).

Förbättringsåtgärder

- Former för datahantering ska utvecklas för ökad säkerhet och tillgänglighet.
- Kompetenshöjande insatser i informationssäkerhet ska genomföras.

Osäker omvärld och antagonistiska hot (risk 10)

Slutsats (sannolikhet 3, konsekvens 3).

Förbättringsåtgärder

- Omvärldsbevakningen ska utvecklas för att universitetets ledningsnivåer ska kunna agera i tid/proaktivt.
- Medarbetarna ska löpande informeras om ledningens bedömning av läget för att minska eventuellt oro och osäkerhet och ge bättre insikt i universitets övergripande agerande.
- Universitetet ska fortsatt bjuda in till samtal om exempelvis hot mot den akademiska friheten och lärosätenas institutionella autonomi (till exempel via Röster om samtiden).

Internrevisionens granskning av processen för intern styrning och kontroll

Internrevisionen granskar och lämnar rapporter till styrelsen enligt beslutad årlig revisionsplan. Vid eventuella brister och rekommendationer lämnar universitetsledningen förslag om åtgärder till styrelsen, som sedan beslutar om hanteringen. Internrevisionens revisionsplan för 2023 fastställdes vid universitetsstyrelsens sammanträde i december 2022 och innehöll tre granskningar, varav en kommer att slutföras i början av 2024 och två har avlämnats med följande utfall:

Rutiner vid övertalighet

Iakttagelser

- Det saknas överblick över kompetensförsörjningsarbetet.
- Kompetensförsörjningsarbetet ses som en lokal fråga.
- Det finns outnyttjade effektiviseringsmöjligheter.

Åtgärder

- Införa likartade arbetssätt, åtminstone per fakultet, för att kartlägga nuläge och behov och sedan koppla det till ekonomi, verksamhetsplan och framtida önskat läge.
- Fortsatt arbete med kompetensförsörjningsprocessen enligt planerings- och budgetförutläggningarna.
- Införa tillgänglig kompetens som en del av kompetensförsörjningsplanerna.
- Genomföra fakultetsvisa översyner av befintlig organisation för att utröna om det finns möjlighet att samordna vissa befattningar.
- Se över om vissa steg i övertalighetsprocessen kan förtydligas eller förenklas.
- Genomföra en ny satsning för att nå ut till chefer med information om omställningsarbetets olika delar.
- Utredda möjligheten att sluta lokalt kollektivavtal om turordningsregler vid del av myndigheten.
- Inleda diskussion om att utöka utrymmet för att göra undantag från informationsskyldigheten vid anställning.

Repressiva beteenden

Iakttagelser

- Gränsdragningen för vad som bör accepteras är oklar.
- Hanteringen är i första hand reaktiv.
- Det finns oro i verksamheten som inte hanteras.

Åtgärder

- Initiera diskussioner om otillbörlig påverkan i kollegiala grupper/organ såsom ämneskollegier och fakultetsnämnder och i anslutning till högskolepedagogiska utbildningar.
- Komplettera det så kallade dilemmamaterial som tagits fram av personalavdelningen för att användas vid diskussioner inom akademiska enheter och avdelningar inom stödfunktionerna.
- Inkludera utbildningspass om otillbörlig påverkan i universitetets chefsutbildningar.
- I samråd med Örebro studentkår undersöka möjligheter/önskemål om att exkludera fritextsvar i kursvärderingar.

En granskning av organisationskultur pågår, och rapporteras till universitetsstyrelsen i februari 2024.

Mot bakgrund av årets aktiviteter bedömer internrevisionen i sin årsrapport för 2023 att universitetets interna styrning och kontroll under 2023 har varit utformad så att myndigheten med

rimlig säkerhet fullgör sina uppgifter, uppnår verksamhetens mål och uppfyller kraven i 3 § myndighetsförordningen (2007:515).

Sammanfattande bedömning

Universitetet har en process för att säkerställa att myndigheten med rimlig säkerhet fullgör sina uppgifter, når verksamhetens mål samt uppfyller kraven på en god intern styrning och kontroll. Risker identifieras och värderas, åtgärder genomförs, följs upp och dokumenteras. Kontinuerligt genomförs insatser för att upprätthålla och ytterligare förstärka den interna kontrollmiljön.

Med utgångspunkt i det arbete som genomförts och nu pågår inom processen för intern styrning och kontroll gör universitetet bedömningen att den interna styrningen och kontrollen varit betryggande under 2023. De rapporteringar och granskningar som genomförts inom olika områden av universitetets verksamhet stödjer den bedömningen.

Väsentliga uppgifter

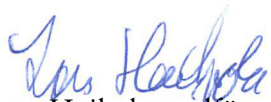
Sammanställning av väsentliga uppgifter					
	2023	2022	2021	2020	2019
Utbildning på grundnivå och forskarnivå ^{A)}					
Totalt antal helårsstudenter ¹⁾	9 669	9 436	9 853	9 725	9 350
– andel kvinnor (%)	63,6	62,8	62,0	60,5	60,8
– andel män (%)	36,4	37,2	38,0	39,5	39,2
Kostnad per helårsstudent	106 654	108 253	104 760	105 368	103 884
Totalt antal helårsprestationer ¹⁾	8 420	8 335	8 818	8 693	8 290
– andel kvinnor (%)	64,5	64,0	63,3	61,9	62,2
– andel män (%)	35,5	36,0	36,7	38,1	37,8
Kostnad per helårsprestation	122 478	122 558	117 055	117 884	117 167
Totalt antal studieavgiftsskyldiga studenter (hst)	30	28	37	40	46
– andel kvinnor (%)	46,3	37,8	45,1	53,5	45,6
– andel män (%)	53,7	62,2	54,9	46,5	54,4
Totalt antal nyantagna doktorander	57	74	62	86	65
– andel kvinnor (%)	64,9	68,9	41,9	57,0	55,4
– andel män (%)	35,1	31,1	58,1	43,0	44,6
Totalt antal doktorander med aktivitet ²⁾	450	451	452	443	419
– andel kvinnor (%)	59,3	57,9	55,1	56,7	55,4
– andel män (%)	40,7	42,1	44,9	43,3	44,6
Totalt antal doktorander med doktorandanställning (årsarb.) ³⁾	131,1	136,4	136,6	137,7	138,3
– andel kvinnor (%)	57,1	55,0	53,3	54,8	56,9
– andel män (%)	42,9	45,0	46,7	45,2	43,1
Totalt antal doktorander med utbildningsbidrag	1	1	1	-	-
– andel kvinnor (%)	100,0	100,0	100,0	-	-
– andel män (%)	-	-	-	-	-
Genomsnittlig nettostudietid för licentiatexamen ^{4) 5)}	3,6	2,6	-	--	2,9
– kvinnor	3,5	--	-	--	--
– män	--	--	-	--	--
Genomsnittlig nettostudietid för doktorsexamen ⁴⁾	4,4	4,2	3,9	3,9	4,2
– kvinnor	4,3	4,1	3,9	4,0	4,0
– män	4,5	4,2	3,9	3,6	4,3
Totalt antal doktorsexamina	42	59	55	48	45
– andel kvinnor (%)	59,5	52,5	49,1	58,3	42,2
– andel män (%)	40,5	47,5	50,9	41,7	57,8
Totalt antal licentiatexamina	4	4	-	2	3
– andel kvinnor (%)	75,0	50,0	-	100,0	66,7
– andel män (%)	25,0	50,0	-	-	33,3
Totalt antal refereegranskade vetenskapliga publikationer ⁶⁾	1 071	1 132	1 118	993	925
Kostnad per refereegranskad vetenskaplig publikation (tkr) ⁶⁾	646	571	536	579	644

Fortsättning →

Sammanställning av väsentliga uppgifter, fortsättning					
	2023	2022	2021	2020	2019
Personal ^{B)}					
Totala antalet årsarbetskrafter ³⁾	1 315,0	1 365,6	1 411,8	1 356,9	1 313,3
– andel kvinnor (%)	57,7	57,6	57,7	57,5	57,0
– andel män (%)	42,3	42,4	42,3	42,5	43,0
Medelantal anställda	1 582	1 564	1 645	1 601	1 549
– andel kvinnor (%)	58,1	58,0	57,9	57,7	57,5
– andel män (%)	41,9	42,0	42,1	42,3	42,5
Totalt antal lärare (årsarb.) ³⁾	635,7	654,6	679,6	656,7	636,2
– andel kvinnor (%)	49,8	50,7	51,2	50,4	50,8
– andel män (%)	50,2	49,3	48,8	49,6	49,2
Antal disputerade lärare (årsarb.) ³⁾	484,2	496,7	497,8	505,3	476,4
– andel kvinnor (%)	44,6	45,5	45,3	45,9	46,2
– andel män (%)	55,4	54,5	54,7	54,1	53,8
Antal professorer (årsarb.) ³⁾	101,3	105,1	110,6	111,2	108,5
– andel kvinnor (%)	34,6	34,0	34,1	33,8	33,8
– andel män (%)	65,4	66,0	65,9	66,2	66,2
Ekonomi ^{C)}					
Intäkter totalt (mnkr), varav	1 695	1 631	1 620	1 515	1 467
utb. på grund- och avancerad nivå (mnkr)	1 000,2	962,9	987,6	950,8	925
– andel anslag (%)	91,8	93,0	93,7	91,2	90,5
– andel externa intäkter (%)	6,8	6,7	6,3	8,8	9,5
forskning och utb. på forskarnivå (mnkr)	695	668	633	565	543
– andel anslag (%)	57,3	58,7	61,4	62,9	62,7
– andel externa intäkter (%)	41,4	40,9	38,6	37,1	37,3
Kostnader totalt (mnkr)	1 734	1 679	1 644	1 609	1 584
– andel personal (%)	64,3	64,9	67,1	65,5	64,2
– andel lokaler (%)	13,7	13,1	17,2	13,1	12,6
Lokalkostnader per kvm (kr) ⁷⁾	1 969	1 847	1 779	1 749	1 715
Balansomslutning (mnkr), varav	1 032	980	1 012	985	1 030
– oförbrukade bidrag	313	293	248	206	208
– årets kapitalförändring ⁸⁾	-38,7	-48,2	-23,9	-93,7	-116,2
– myndighetskapital (inkl årets kapitalförändring) ⁸⁾	215,1	253,1	301,1	324,7	417,6
– inom utbildning på grund- och avancerad nivå (mnkr)	128,5	170,1	240,0	297,0	380,3
– inom forskning och utbildning på forskarnivå (mnkr)	81,9	79,0	57,3	24,2	34,6
<p>A) Källa = Ladok, Primula och Unit4 ERP, där inte annat anges. B) Källa = Primula. C) Källa = Unit4 ERP.</p> <p>1) Ordinarie anslagsfinansiering och ej betalande studenter. 2) Uppgifterna visar antalet per 12-31. 3) Uppgifterna beräknas i enlighet med ESV:s handledning om personalkostnader, ESV 2015:1. Årsarbetstiden för en heltidsanställd person som arbetat hela året antas schablonmässigt vara 1 920 timmar. 4) När antalet examina understiger tre anges "--". 5) Uppgifterna för 2019 och 2022 har korrigerats. 6) Källa: Poster i DiVA som finns i Web of Science med kontrollerad koppling till Örebro universitet. Dokumenttyper: Artikel i tidskrift, Artikel, forskningsöversikt samt Konferensbidrag med publicerat paper. Uppgifterna är ofullständiga. Tidigare års siffror har uppdaterats. 7) Enligt resultaträkningen. 8) Resultatandelar i hel- och delägda bolag ska inte redovisas från 2020. 2019 års belopp är justerat med anledning av denna ändrade redovisningsprincip.</p>					

Styrelsens beslut

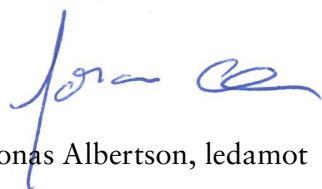
Universitetsstyrelsen har vid sitt sammanträde den 15 februari 2024 fastställt årsredovisning för Örebro universitet avseende budgetåret 2023. Vi bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser. Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

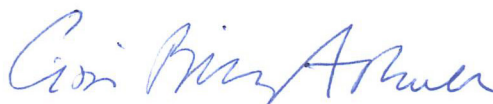
Lars Haikola, ordförande

Johan Schnürer, rektor

Jonas Albertson, ledamot

Cissi Billgren Askwall, ledamot

Kerstin Lindberg Göransson, ledamot

Sari Pönzer, ledamot

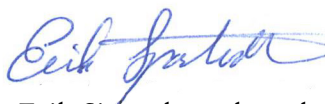
Oddrun Samdal, ledamot

Rickard Simonsson, ledamot

Mats Tysklind, ledamot

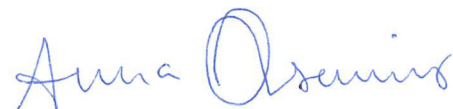
Erik Sjöstedt, verksamhetsföreträdare

Eva Särndahl, verksamhetsföreträdare

Daroon Yassin verksamhetsföreträdare

Anna Olsenius, ordförande Örebro studentkår

Clover Jack Giles, studentföreträdare

Mehdi Mohammed, studentföreträdare

Ärendenummer: ORU 2023/06316.

Tryck: Örebro universitet, repro februari 2024.

Foton omslag: Markus Winsa, Terése Classon Sundh.

Foton inlaga: Porträttfoto sidan 5, Kicki Nilsson.
Övriga foton, Örebro universitet, om inget annat anges.

Formgivning: Örebro universitet, Kommunikation och samverkan.

